

The Project Gutenberg eBook of Amerikan löytöretken päiväkirja, by Christopher Columbus

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Amerikan löytöretken päiväkirja

Author: Christopher Columbus

Release date: November 22, 2004 [EBook #14125]

Most recently updated: December 18, 2020

Language: Finnish

Credits: Produced by Sami Sieranoja, Tapio Riikonen and PG Distributed Proofreaders

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK AMERIKAN LÖYTÖRETKEN PÄIVÄKIRJA ***

KRISTOFFER KOLUMBUS

AMERIKAN LÖYTÖRETKEN PÄIVÄKIRJA

Jäljentänyt
BARTOLOMÉ DE LA CASAS

Suomentanut, johdannolla ja selityksin varustanut
ERKKI VALKEILA

Vanhin tunnettu Kolumbusen kuva

KRISTOFFER KOLUMBUS (*Cristobal Colón*) syntyi helmikuun 7. päivänä 1446 Geovassa. Toisten tietojen mukaan olisi syntymävuosi 1451. Yleensä Kolumbusen lapsuusvuosia koskevat tiedot ovat hyvin ristiriitaisia. Hänen poikansa Ferdinand luettelee ne Genovan tasavallan paikkakunnat, jotka kiistelivät Kolumbusen syntymäseudun maineesta. Kolumbus itse ei ollut tarkoin maininnut syntymäpaikkaansa, ja meidän on tyydyttävä yhtä vaillinaisesti tietoihin kuin Ferdinand Kolumbusen saamat—hän nimittäin ei myöskään mainitse isänsä synnyinpaikkaa sen tarkemmin kuin edellä on sanottu.

Jos pitää paikkansa, että Kristoffer Kolumbus syntyi Genovassa 1451, niin hänen isänsä oli Domenico Colombo,

kankuri ja ravintoloitsija,—toisten tietojen mukaan varaton villankehrääjä, joka Kristofferin syntyessä oli portinvartijana. Vuonna 1459 nuoren Kolumbuksen kerrotaan olleen mukana merisotaretkellä, jota hänen serkkunsa Colombo le Jeune johti. Tällöin hän oli siis kahdeksanvuotias, jos myöhempi syntymävuosi on oikea, tai kolmentoista vanha, jos aikaisempi vuosi pitää paikkansa.

Tunnettu diplomaatti, filosofi ja tutkija Salvador de Madariaga selittää, että Colón oli juutalaista alkuperää, käännöksi, ja sellainen juutalainen ilmenee mm. Englannin historiassa nimellä Disraeli. Disraelin imperialismiin Madariaga sanoo olleen juutalaisiin kohdistuvan vainon ja halveksunnan ylväs hyvitys: »Te vainoatte kansaani; kostoksi minä annan teille maailman.» Niinpä Madariagan mukaan Colón astui laivaansa sinä päivänä, jolloin juutalaisten oli määrä poistua Espanjasta, ja hän hankki Espanjalle uudet maat.

Kun tiedot ovat näin vaihtelevia ja lähteet eroavat jyrkästi toisistaan, riippuu siitä, halutaanko Kolumbusta pitää arvossa vai parjata, lienee aiheetonta syventyä sen tarkemmin hänen varhaisvuosiinsa, kun tuntuu siltä, että niillä ei kuitenkaan ole varsinaista tekemistä Kolumbuksen sen elämänosan kanssa, joka hänestä on tehnyt kuuluisuuden. Hän on joka tapauksessa tehnyt merimatkoja Välimeren itäosaan, ja sanotaan hänen käyneen Kioksessa 1475. Seuraavana vuonna hän lähti Genovasta kauppamatkalle Englantiin neljän italialaisen laivan mukana. São Vincentin niemen kohdalla näiden neljän aluksen kimppuun hyökkäsi ranskalais-portugalilainen laivasto, jolloin kaksi genovalaista laivaa upposi ja vain muutamien merimiesten ja kauppiaiden onnistui pelastua rantaan. Näiden joukossa oli Kolumbus.

Saman vuoden lopulla hän purjehti Englantiin toisessa mainitusta taistelusta pelastuneessa aluksessa ja palasi Lissaboniin 1477. Vuosina 1481—1482 hänen tiedetään käyneen Guineassa, josta siihen aikaan kuljetettiin kauppatarvikkeita ja kultaa—sekä orjia—Portugaliin. Välillä hän oleskeli Porto Santossa, ja eräät tiedot kertovat hänen siellä menneen naimisiin. Avioliittoa koskevat tiedot ovat myös erilaisia.

Guineasta palattuaan Kolumbus esitti Portugalin kuninkaalle ajatuksen meritien etsimisestä lännen kautta Intiaan. Siihen hän lienee tullut oleskellessaan Porto Santossa. Kuningas Juhana II kysyi Kolumbuksen ehdotuksen johdosta valtakuntansa etevimpien oppineiden mielipidettä. Tiedemiesten lausunnossa Kolumbus arvioitiin lapselliseksi haaveilijaksi, jonka päämäärä Marco Polon jutut olivat panneet pyörälle. Siten Portugalista ei ollut odotettavissa kannatusta Kolumbuksen yritykselle.

Vuonna 1486 Kolumbus sai tilaisuuden selostaa suunnitelmiaan Kastilian kuningatar Isabellalle, joka mieltäytyi niihin. Hanke annettiin Espanjassakin oppineiden tutkittavaksi, ja tulos oli vielä masentavampi kuin Portugalissa. Tuskin lienee sentään totta, mitä Roselly de Lorgues kertoo: »Muutamit neuvoston jäsenet vetosivat Kolumbuksen todistelujen johdosta eräisiin raamatunpaikkoihin ja kirkollisten kirjailijoiden teoksiin, jotka eivät olleet Kolumbuksen ajatusjärjestelmän mukaisia. Yliopiston opettajat väittivät, että maa on litteä eikä voi olla pallonmuotoinen, koska psalmin mukaan 'Jumala levitti taivaan niinkuin viitan'.» Totta lienee kuitenkin, ettei ainakaan aivan yleisesti uskottu maan olevan pallon, ja nekin, jotka olivat pallonmuotoisuuden kannalla, arvelivat pallon paljon pienemmäksi kuin se todellisuudessa on. Niin myöskin Kolumbus. Vanhalla ajalla oli jo tosin laskettu maapallon ympärysmitta, mutta sen jälkeen oli paljon taannuttu niin tiedoissa kuin ajatuksen selkeydessäkin. Näin maantieteellisissäkin seikoissa.

Kerrotaan Kolumbuksen jälleen vuonna 1488 pyrkieneen Portugalin kuninkaan kanssa yhteyteen, mutta siitä ei liene tullut mitään, ei ainakaan tuloksiin johtavassa mielessä. Sanotaan tähän vaikuttaneen sen, että Bartholomeu Diaz oli juuri silloin palannut siltä matkalta, jolla hän oli löytänyt Hyväntoivonniemen ja päätellyt meritien Intiaan kulkevan sen kautta, eikä portugalilaisia kiinnostanut läntisen meritien löytäminen, mikä oli aivan epävarma.

Kolumbus palasi jälleen anomaan Espanjan hallituksen apua. Sitä hänelle ei kuitenkaan luvattu ennenkuin lokakuussa 1491. Huhtikuun 17. päivänä seuraavana vuonna allekirjoitettiin Espanjan hallitsijaparin ja Kolumbuksen välinen sopimus, ja saman kuun 30. päivänä satamakaupunki Palos sai tehtäväkseen asettaa Kolumbuksen käytettäväksi kaksi purjealusta. Se velvoitus aiheutui mainitun kaupungin asukkaiden tekemästä laiminlyöntirikoksesta vastapäättyneen, maureja vastaan käydyn sodan kestäessä. Kolumbus sai sittemmin vielä kolmannenkin laivan.

Kolumbus kävi Amerikassa kaikkiaan viisi eri kertaa, neljästi elävänä ja kerran ruumiina. Hänen ensimmäisen matkansa kuvailee tässä julkaistava päiväkirja.

Toiselle matkalleen hän lähti syyskuun lopulla 1493, ja silloin hänellä oli seitsemäntoista laivaa, joissa oli tuhatviisisataa henkeä, hevosia, siemenviljaa, viiniköynnöksiä ja muuta tavaraa uusiin maihin perustettavien siirtokuntien tarpeeksi. Kanarian saarilta matka valtameren ylitse kesti kaksikymmentä päivää.

Hänellä oli silloin mukanaan veljensä Diego Kolumbus, joka jäi Espanjolan saarelle perustetun Isabella-siirtokunnan ylipäälliköksi. Itse hän lähti saaren sisäosista etsimään kultaa ja löysikin kultaa-alueen. Sitten hän purjehti Kuuballe ja Jamaikaan, mutta palasi sieltä huonossa kunnossa syyskuussa 1494 Isabellaan, jonne sillä välin oli tullut hänen toinenkin veljensä, Bartolomé, tuoden siirtokunnalle lisää muonaa, joka olikin sangen tarpeen, sillä espanjalaiset eivät pystyneet oudoissa oloissa tulemaan toimeen. Kristoffer Kolumbuksen ollessa matkalla osa väestöstä oli alkanut niskuroida Diegoa vastaan, ja elämäminen puhkesi lopulta ilmiäkin pahaksi; niskuroitsijoiden anastaessa Bartolomé'n laivat ja lähtiessä Espanjaan kantelemaan kuningasparille Kolumbusta vastaan.

Mellastelevien espanjalaisten ilkeydet aiheuttivat kiistan saaren alkuasukkaiden kanssa, ja lähes satatuhantinen intiaaniarmeija kävi heidän kimppuunsa siitä huolimatta, että Kolumbus oli kaikin tavoin omalta osaltaan pyrkinyt rauhallisiin väleihin intiaaniensa kanssa. Intiaanit hävisivät taistelun, tuhannet saivat surmansa ja sotavangit otettiin orjiksi; viisisataa lähetettiin Sevillan myytäväksi.

Espanjaan menneet niskurit saivat aikaan, että kuningaspari lähetti Espanjolaan luottamusmiehen tutkimaan saaren oloja, ja Kolumbus lähti itse Espanjaan antamaan selitystä. Hän sai kumotuksi häntä vastaan tehdyt syytökset helposti, vieläpä hänelle varustettiin laivastokin, kun hirmumyrsky oli Espanjassa tuhonnut kaikki siellä olleet laivat paitsi sitä ainoata, jolla Kolumbus palasi Espanjaan.

Mutta kolmannelle matkalle ei riittänyt miehiä. Sota Ranskaa vastaan oli käynnissä, ja Kolumbus sai laivojensa väeksi maanpakolaisuuteen tuomittuja rikollisia, ja kuudella aluksella hän toukokuun 30. päivänä 1498 lähti kolmannelle

matkalleen. Kanarian saarilla hän jakoi laivastonsa kahtia. Toinen osa purjehti suoraan Espanolaan, toisella hän itse lähti eteläisempää tietä Kap Verden saarien kautta ja päätyi monen vastuksen perästä Etelä-Amerikan manterelle Orinoco-virran suun seuduille.

Hän ei kuitenkaan ryhtynyt tarkemmin tutkimaan uutta löytämänsä maata, vaan kiirehti Espanolaan, jossa asiat olivat taas hullusti. Siellä oltiin tyytymättömiä Bartolomé Kolumbuksen tiukkaan hallintoon, ja saaren ylituomari Roldan oli asettunut kapinallisten johtajaksi »mokomaa muukalaista» vastaan. Kristoffer Kolumbus saapui juuri silloin saarelle, antautui neuvotteluihin kapinallisten kanssa ja rauhan saavuttamiseksi suostui nöyryyttäviin ehtoihin.

Sillävälän panettelijat olivat Espanjassa tehneet työtä, ja tuloksena oli, että Espanolaan lähetettiin uusi käskynhaltija Francisco de Bobadilla, joka perille tultuaan hankki itselleen joukkojen suosion antamalla kaikille kullankaivuuluvan, kun Kolumbuksen veljekset osuivat olemaan poissa. Näiden palatessa Bobadilla vangitsi Kolumbukset ja lähetti heidät kahleissa Espanjaan.

Matkalla laivan kapteeni olisi mielellään päästänyt Kolumbuksen kahleista, mutta siihen Kolumbus ei suostunut, ja kahleissa hän astuikin maihin laivasta Cadizissa marraskuussa 1500. Kuningaspari lausui heti syvän paheksumisensa Kolumbuksen vangitsemisen johdosta, hänet vapautettiin, ja hänelle annettiin kaksituhatta tukaattia, jotta hän saattoi arvonsa mukaisesti matkustaa Granadaan kuningasparin luo. Entistä ylivaltaa uudessa maanosassa hän ei kuitenkaan enää saanut.

Tämä tapaus on antanut aiheen paljon paatokselliseen puheeseen, mutta Madariaga ei ole tyytyväinen sellaiseen lavastukseen. Hän sanoo, että Ferdinand ja Isabella eivät olleet epäkiitollisia hirviöitä, vaan järkeviä ja aikaansa verrattuina lempeitä hallitsijoita, sekä oikeamielisiä että realistisia. Bobadilla oli rehellinen tuomari. Kun hänen toimintansa tuntuu liikanaisen karkealta, näyttää siltä kuin syytökset »amiraalia» ja hänen veljeään, »adelantadoa», vastaan olisivat olleet hyvin perusteltuja. Pohjaton mustuus on mitä harvinaisinta. Sellaisissakin ihmispedoissa kuin piispa Pierre Cauchonissa ja sir Hudson Lowessa on huomattu olleen inhimillisiä piirteitä muutenkin kuin anatomisesti; eikä Bobadilla ollut ensinkään ihmispeto.

Bobadilla ei pystynyt hallitsemaan siirtokuntaa, missä kurittomuus kasvoi ja mielivalta alkoi rehoittaa. Saarelle lähetettiin uusi ylituomari ja hallinnonhoitaja, ja Bobadilla sai käskyn palata Espanjaan. Laivastossa, jossa hän matkusti, oli mukana myös Kolumbusta vastaan kapinoinut Roldan vankina, ja laivasto tuhoutui melkein kokonaan. Siitä tuli perille vain yksi alus, jossa kuljetettiin Kolumbuksen omaisuutta; se oli vapautettu Bobadillan toimeenpanemasta takavarikosta. Bobadilla ja Roldan eivät olleet siinä aluksessa.

Vielä neljännen kerran Kolumbus lähti meren taakse toukokuussa 1502. Hänellä oli neljä pientä laivaa ja sataviisikymmentä miestä, veljensä Bartolomé ja kolmitoistavuotias poikansa Fernando. Nyt matka kesti Kanarian saarilta Martiniquelle yhdeksäntoista päivää. Espanolan saaren käskynhaltija Ovando ei sallinut Kolumbuksen nousta laisinkaan maihin, ja Kolumbus jatkoi matkaansa Kuuban ja Jamaikan eteläpuolitse Hondurasin rannoille. Hän etsi sieltä salmea, josta pääsisi Intian mereen. Sellaista salmea ei tietenkään löytynyt, mutta Veraguan tienoilla hän totesi kannaksen sisäosissa huomattavia kulta-alueita. Hän ryhtyi perustamaan siirtokuntaa, mutta oli vähällä kaikkineen joutua tuhoon intiaanien salahyökkäyksen johdosta. Kahdella aluksella hän vihdoinkin pääsi kesäkuussa 1503 Jamaikan saarelle, jolloin laivat vuotivat niin kovasti, että ne oli ohjattava matalikolle: niiden kannelle rakennettiin asuttavia majoja.

Heillä ei ollut työkaluja uusien laivojen rakentamiseen, ja ruokaakin he saivat vain vaihtokaupalla Jamaikan ystävällisiltä alkuasukkailta. Kaksi merimiestä lähti amiraalin pyynnöstä muutamien intiaanisoitajien keralla 190 kilometrin päässä olevaan Espanolaan, kertomaan asiasta Ovandolle. Uhkarohkea yritys onnistui sikäli, että miehet pääsivät perille, mutta Ovando ei lähettänyt pyydettyä apua.

Tukalassa asemassaan Kolumbus sairastui, miehet alkoivat mellastaa saarella ja suututtivat alkuasukkaat. Kolumbus pelastui kuunpimennyksen avulla. Hän tiesi sen ennakolta Regiomontanuksen »Ephemerideistä» ja lähetti intiaanipäällikölle sanan, että Jumala on suuttunut heihin ja päätti rangaista heitä, koska he näännyttivät nälkään hänen valittunsa; vihansa merkiksi Jumala pimentäisi kuun. Kun kuu pimeni Kolumbuksen ennustamalla hetkellä, kantoivat hätääntyneet intiaanit Kolumbukseksi ruokatarpeita, ja Kolumbus lupasi, että jos he vastakin huolehtisivat haaksirikkoisten muonituksesta, niin Jumala antaisi kuun paistaa.

Kun kahdeksan kuukautta oli kulunut avunhakijain lähdestä eikä Ovandolta kuulunut apua, syntyi tyytymättömän miehistön keskuudessa aseellinen kapina, jonka Bartolomé Kolumbus kukisti. Ja sitten—eräänä huhtikuun päivänä 1504—näkyi merellä laiva, josta souiti vene haaksirikkoisten luo. Siinä tuotiin Ovandolta viinipullo, paisti ja—kirje, ettei ollut joutilaita laivoja haaksirikkoisten kuljettamiseen.

Mutta Ovandon häpeällinen teko tuli Espanolan siirtokunnassa tietoon, ja siirtolaisten suuttumusta peläten Ovandon oli vihdoinkin kesäkuun lopulla lähetettävä laiva noutamaan haaksirikkoisia, samaan aikaan kuin avunhakijatkin olivat lopulta saaneet hankituksi aluksen samaan tarkoitukseen. Nämä kaksi alusta luovivat kolme viikkoa kovassa vastatuulella, ennenkuin pääsivät Espanolaan. Sieltä Kolumbus kuukauden kuluttua lähti veljineen ja poikineen Espanjaan.

Valtameren amiraali ja Intian varakuningas oli nyt köyhä mies, sillä viimeiset varansa hän oli antanut merimiesten palkoiksi, joita hallitus ei suostunut maksamaan. Hän saapui kotimaahan marraskuun 26. päivänä.

Kuningatar Isabella oli kuollut muutamia päiviä ennen Kolumbuksen paluuta. Kuningas Ferdinand ei ollut koskaan ollut ihastunut Kolumbukseen eikä tahtonut kuulla puhuttavan Espanolan hallinnon luovuttamisesta Fernando Kolumbukseksi, niinkuin isä oli toivonut. Siellä piti yliherruutta julma Ovando, toimeenpannen verilöylyjä alkuasukkaiden keskuudessa, saadakseen heidät raatamaan kullan hankkimiseksi Espanjalle. Ja kun hän oli hävittänyt sen saaren 800.000 henkeä käsittävän väestön melkein sukupuuttoon, hän sai Espanjan hallitukselta luvan hankkia lisää orjia Bahama-saarilta.

Kolumbus oli käynyt kerran tapaamassa kuningas Ferdinandia, pyytäen takaisin oikeuksiansa ja inhimillisempää kohtelua Espanolan alkuasukkaille. Hänen esityksensä lykättiin neuvoston tutkittavaksi—ja neuvosto ei pitänyt

kiirettä. Suuri viikatemies korjasi Kristoffer Kolumbuksen Valladolidissa toukokuun 20. päivänä 1506, ennenkuin kuninkaan neuvosto oli ehtinyt käsitellä Kolumbuksen asiaa. Seitsemän vuotta myöhemmin ruumis siirrettiin Sevillaan, ja saman vuosisadan puolimaissa hänen rakkaaseen Españolaansa. Kun San Domingo 1705 joutui Ranskalle, Kolumbuksen ruumis vietiin Havannaan, ja kun Espanjan oli luovutettava Kuubakin Yhdysvalloille 1898, se palasi valtameren yli Sevillaan.

Kaikissa vaiheissaan Kolumbus siten näkyy olleen kovan onnen mies, mutta erinomaisen itsepintainen. Hänen omista kertomuksistaan selviää, että hän ei ollut luonnontieteilijä, eikä edes sanottavasti luonnontutkijakaan. Valittaahan hän päiväkirjassaan itsekin sitä, ettei hän tunne kasveja—sivumennen sanoen muuten piirre, joka puhuu hänen puolestaan, koska se todistaa, ettei Kolumbus ainakaan ollut tyhmä, sillä sellaisethan tavallisesti eivät tunnusta tietämättömyyttään.

Meikäläisen käsityksen mukaan Kolumbus ei myöskään ollut erikoisen loistava kynämies. Hänen päiväkirjansa ei ole kirjallisesti lennokka loistotuote, vaan pikemminkin kuivakiskoinen kirjaanpano, josta kuitenkin selvästi ilmenevät ne päämäärät, joita Kolumbuksella oli, samoin kuin hänen matkansa vaikuttimet.

Näemme, että löytöretki oli pyrkimys saada matka kaukaisille itämaille lyhenemään ja ennenkaikkea käyttäen siihen laivoja, joilla kuljetus oli helpompaa kuin työläillä kamelikaravaaneilla mitattomien taipaleiden poikki. Selvästi käy ilmi myöskin, mitä tavaroita Kolumbus haaveili löytävänsä. Marco Polon teos, johon hän näyttää tutustuneen joko suoraan taikka välillisesti, kuvaili—vaikka Polo ei ollut koskaan käynytäkään Japanissa—Cipangun äärettömiä kulta-aarteita perin tenhoavasti.

Mitkä olivat Kolumbukset omakohtaiset moraaliset vaikuttimet? Hän ei tietenkään ollut isänmaallinen espanjalainen, sillä hänhän oli tyrkyttänyt aatettaan Portugaliin ja oli valmis kaupittelemaan sitä Ranskaan. Hän ei ollut selvä ristiretkeläinenkään, jollaiset paloivat halusta voittaa sieluja Kristukselle. Hän ei ollut epäitsekkäs tiedemies, tarkoituksenaan pelkkä asiain toteaminen. Myöskään hän ei ollut kiihkeä kullanetsijä; rikkaus oli hänelle vain välikappale tavoitteeseen pääsemiseksi. Mutta hän janosi valtaa—tai ehkä paremminkin sanoen vallan ulkonaisia merkkejä, arvonimiä, kultakannuksia, vaakunaa, valtameren amiraalin perinnöllistä arvoa, Intian varakuninkuutta ja kenraalikuvernöörin nimeä. Hän on—vielä selvemmin kuin Napoleon—*megalomania incarnate*. Hänen ihanteensa oli ilmeisesti kuninkaallinen kulkue: »elävä purppuran, silkin ja brokadin massa, missä hopea ja kulta välkehtivät, arvokkaasti etenemässä andalusialaisten ja arabialaisten ratsujen arvokkaassa kavionkapseessa, lippujen ja viirien metsä, jonka yllä uljaasti kohosi kultainen risti ja Kastilian kuninkaallinen lippu.» Suurenmoiset kulkueet ovat tehonneet ihmisiin aikojen alusta ja ovat omansa läkähdyttämään vielä nykypäiväisenkin radioselostajan.

Löytöretkien teko ei ollut lähimmäisenrakkaudesta johtuvaa yritteliäisyyttä enempää Kolumbuksella kuin kenelläkään muullakaan. Hallitukset eivät niitä kannattaneet myöskään siitä syystä, että olisi edistetty tieteiden kehittymistä, vaan päämäärät olivat paljon läheisempiä ja selvempiä; valtion kassan rikastuttamisen toivossa niitä tehtiin. Aina myöskin tarvittiin hallitsijan lupa löytöretkille lähdetessä, koska yksityinen yritteliäisyys sillä alalla oli kiellettyä. Tämä selittää sen, miksi Kolumbus kiusasi kahden valtakunnan kuninkaita tuumitteluillaan, kunnes vihdoinkin kuningatar Isabellasta sai itselleen tukijan.

Eräässä mielessä Kolumbuksen suorittama uuden maailman löytö ei vastannut toiveita. Hän ei ollut tuonut mukanaan niin paljon kultaa kuin portugalilaiset olivat löytäneet Guineasta, ja epäsuotuisat säät tuhosivat matkoilla paljon aluksia. Myöskään ei osattu käyttää hyväksi löydettyjä alueita asianmukaiseen siirtolaisasutukseen, joten silläkkin alalla koettiin vastoinkäymisiä enemmän kuin uusista maista katsottiin olevan hyötyä.

Mutta koska Kolumbus oli tuonut mukanaan jonkun määrän kultaa, levisi tieto uuden maailman rikkaudesta Eurooppaan, ja seitsemän vuoden aikana 1497—1504 kävi ainakin seitsemän retkikuntaa Kolumbuksen lisäksi Atlantin tuolla puolen. Niihin retkiin osallistui myöskin Amerigo Vespucci, josta Amerikka sittemmin sai nimensä, mutta vasta 1512, kuusi vuotta Kolumbuksen kuoleman jälkeen, osattiin sanoa, että Kolumbuksen löytämä maa ei ollutkaan Intia, vaan tykkänään uusi maanosa.

Kolumbuksen löytöretken arvosta ei kiistelty vain hänen eläessään, vaan myös hänen kuolemansa jälkeen. Kiitollista apua parjaukseen saatiin erään oikeusjutun asiakirjoista. Kolumbuksen kuoltua Martin Alonso Pinzonin, *Pintan* kapteenin, poika nosti kanteen Kolumbuksen testamentista, joka ilmeisesti oli laadittu ennenkuin hän tiesi olevansa lopullisesti rutiköyhä mies—hänhän odotti toivehikkaasti kuningas Ferdinandin neuvoston ratkaisua. Oikeusjutun aikana vastapuoli tietenkin koetti halventaa Kolumbusta, ja niitä lausuntoja on vielä tälläkin vuosisadalla käytetty, kun on tahdottu väheksyä Kolumbuksen retkien merkitystä.

Varsinkin niissä maissa, joista ei ratkaisevasti osallistuttu suuriin löytöretkiin, mutta joissa kyllä on osattu hyötyä niiden tuloksista, semminkin Ranskassa ja Saksassa, pidetään Kolumbuksen tekoja verrattain merkityksettöminä. Tosin ei suorastaan kielletä, että Kolumbus suoritti löytöretken, mutta eräissäkin sivistyshistoriassa mainitaan Amerikan löydön olleen »ilmassa», ja että jos Kolumbus ei olisi sitä tehnyt, sen olisi tehnyt joku muu aivan samoihin aikoihin.

Kolumbuksen laiva. Kirjeestä, jonka Kolumbus Amerikan löydöstä kirjoitti v. 1493.

Edellä selostamastamme Kolumbuksen elämäkerrasta käy selvästi ilmi, kuinka »ilmassa» se oli. Kolumbus kiusasi kahden valtakunnan kuninkaita esityksillään, ja kuusi vuotta hän ahdisti Espanjan hovia, ennenkuin hänelle myönnettiin oikeus lähteä haluamalleen purjehdusretkelle ja annettiin se tuki, mitä valtio voi saada Paloksen satamakaupungin rankaisemisesta. Portugalin kuningas ei ollut ottanut Kolumbuksen esityksiä kuuleviin korviinsaakaan, ja kahden maan tiedemiehet pitivät matkaa hullun yrityksenä.

Sitten, kun Kolumbus tosiaan oli matkallaan löytänyt maan, kierteli siellä kyllä sangen vilkkaasti retkikuntia, mutta sen ei välttämättä tarvitse todistaa, että niitä olisi siellä kuljeskellut, jos Kolumbus ei olisi löytänyt matkallaan maata taikka jos Kolumbus ei olisi matkaansa tehnytään.

Mutta vaikka ei olisi ollut näinkään; vaikka tosiaankin monet muut olisivat olleet valmistuneita samanlaiselle löytöretkelle, pysyy kieltämättömänä tosiasiana, että löytöretken suoritti Kolumbus monien vaijojen ja vastuksien koettelemana ja että hänen tukenaan oli Espanjan kuningaspari, nimenomaan Kastilian Isabella, kun Portugalin kuningas puolestaan oli asettunut retkeen nähden torjuvalle kannalle.

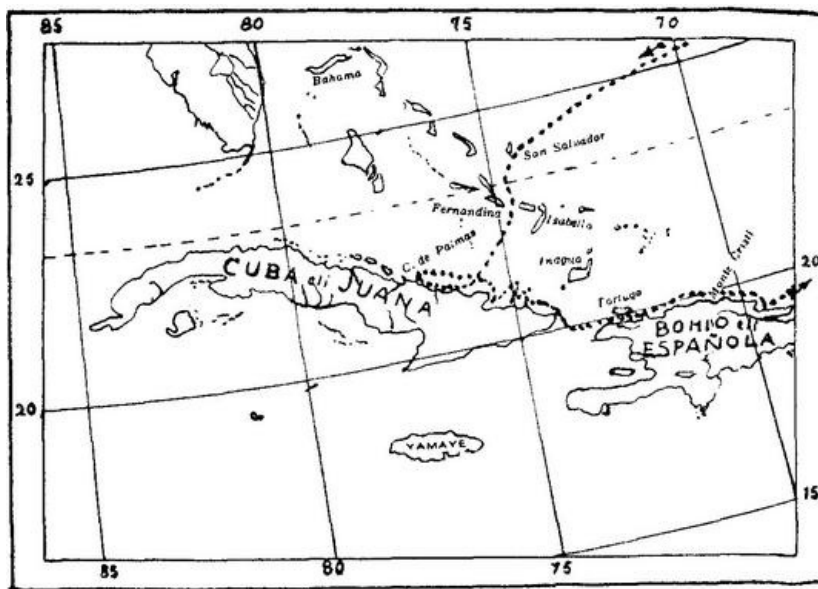
Jos Kolumbus oli niin tietämätön kuin hänen vastustajansa väittävät ja niin perin tyhmä kuin heidän tahollaan sanotaan, sitä ihailevammin täytyy suhtautua hänen loputtomaan sisuunsa—sehän vie miehen vaikka läpi harmaan kiven, kuten suomalaisessa sananparressa väitetään.

Erimielisyys Kolumbuksen arvosta ja merkityksestä on kuitenkin tässäkin mielessä rajoitettava pelkästään vanhaa manteretta koskevaksi. Riitainen Eurooppa on tällaisestakin asiasta löytänyt eri puolia väittelyn kohteiksi, mutta Atlantin tuolla puolen sensijaan tunnutaan Kolumbukselle annettavan jakamaton arvo. Joka ainoa pääkaupunki Kap Hornista pohjoiseen napapiiriin asti voi esittää yhden tai useampia Kolumbuksen muistopatsaita. Kaikissa Etelä-Amerikan maissa on ainakin yksi kaupunki saanut hänestä nimensä, ja yksi valtiokin on ottanut nimekseen Colombia.

Pohjois-Amerikassa Kanada on pysynyt ainakin sanotussa muodossa viileänä Amerikan löytäjän muistolle, mutta Yhdysvalloissa sensijaan on neljäkymmenen kahdeksan valtion joukossa tuskin ainoatakaan, jossa ei olisi joko kaupunkia tai piirikuntaa—tai molempia—löytöretkeilijän mukaan nimitettynä. Columbus, Columbia, Columbiana, Colon ovat usein kertautuvia nimiä Yhdysvaltain kartassa, ja monin muin muodoin ensimmäisen Amerikan-kävijän nimi toistuu yleisessä nimistössä. Kolumbuksen päivä, lokakuun kahdestoista, on omaksuttu juhlapäiväksi. Hauskana piirteenä mainittakoon, että muuan yksityinen yhtiö teetti Amerikan löydön 400-vuotisjuhliin 1893 hopeaisen patsaan, jonka muovasi ranskalainen kuvanveistäjä Bartholdi, ja se oli suurin patsas, mitä koskaan on hopeasta valettu. Alkuperäinen hopeapatsas käytettiin sittemmin kyllä toisiin tarkoituksiin, kun patsas oli uudestaan valettu pronssista.

Teokseemme liittyvässä kuvassa esitettyä Paul Bartlettin patsasta pidetään yhtenä parhaimmista Kolumbuksen kuvista, joita on olemassa. Sillä on kunniapaikka Washingtonin kansalliskirjaston pyörösalissa, missä on esillä Yhdysvaltain parhaiden taiteilijoiden edustavimpia töitä. Kasvonpiirteet siinä ovat, kuten muissakin »näköisyyteen» pyrkivissä patsaissa, Genuassa olevasta Kolumbuksen patsaasta peräisin. Kuten näemme, ne poikkeavat toisessa vanhassa kuvassa, firenzeläisessä maalauksessa, esitetystä.

Kolumbuksen väheksyjät mielellään käyttävät muita lähteitä kuin Kolumbuksen omia kertomuksia; mutta samoin myöskin hänen kannattajansa näkyvät ottavan tietoja muualta kuin hänen omasta päiväkirjastaan. Siten niin Kolumbuksen moite kuin kiitoskin on saatu syntymään sivullisista tiedoista. Niinpä ne, jotka väheksyvät Kolumbusta löytöretkeilijänä ja merimiehenä, kuitenkin ovat valmiit esimerkiksi myöntämään, että hän ensimmäisenä huomasi kompassin poikkeaman pohjoissuunnasta.

Kolumbuksen ensimmäinen löytöretki

Tämä on sentään erehdys. Ensinnäkään kukaan ei ole ottanut vaivakseen laskea, poikkesiko kompassi Kolumbuksen retken aikana pohjoissuunnasta, mihin päin ja kuinka paljon; poikkeamahan vaihtelee ja on joskus olematon.

Kuten päiväkirjasta näemme, Kolumbus päinvastoin on sitä mieltä, että kompassi ei näytä väärin. Sensijaan hän huomasi erään seikan, jota siihen aikaan ei uskottu, nimittäin että Pohjantähti ei pysy paikallaan, vaan »kiertää», kuten muutkin tähdet, taivaanlakea.

Se oli myöskin kyllä tärkeä havainto merenkulkualalla, mutta tykkänään toista kuin kompassineulan poikkeaman huomaaminen.

Kolumbuksen omakätistä päiväkirjaa ei ole enää olemassa. Arvatenkin se aikanaan joutui kulumaan ylhäisten lukijain käsissä. Se kyllä saattoi kuulua siihen kahdentoistatuhannen niteen kirjastoon, jonka Fernando Kolumbus lahjoitti Sevillan yliopistolle, mutta kun kaksi kolmannesta siitä määrästä on hävinnyt, on Kolumbuksen päiväkirja mahdollisesti ollut hukkaan joutuneiden joukossa.

Fray *Bartolomé de las Casas* jäljensi Kolumbuksen päiväkirjan itselleen. Tämä hengenmies (1474—1566) joutui kosketuksiin Kolumbuksen retkien kanssa jo nuorena, sillä hänen isänsä oli mukana Kolumbuksen toisella retkellä. Tätä piispaa sanotaan Länsi-Intian apostoliksi, ja hän esiintyi tarmokkaasti intiaanien puolesta teoksessaan *Historia General de las Indias occidentales*. Tuloksena hänen taistelustaan oli, että Länsi-Intiaan ryhdyttiin kuljettamaan neekeriojia, joiden arveltiin olevan soveliaampaa työvoimaa kuin intiaanit. Neekeriojuiden historia on loisto esimerkki siitä, kuinka hyvistä ja jaloista vaikuttimista lähtenyt aate voi ihmisten toteuttamana muuttua mitä verisimmäksi vääryydeksi ja inhoittavimmaksi epäinhimillisyydeksi.

Las Casas on lyhennellyt Kolumbuksen päiväkirjan alkupuolta, jossa ilmeisesti on ollut vain mainintoja säästä ja kuljetusta matkasta. Tämän vuoksi nyt perästäpäinkään ei voida määrittellä, kuinka lähelle Bermudaa Kolumbus esimerkiksi oli osunut matkallaan. Las Casas näyttää sensijaan uskollisesti ottaneen mukaan kaiken sen, mikä koskee varsinaisia tapahtumia niin merellä kuin maalla, ja sehän lienee pääasia; onpa hän pitkiä taipaleita jäljentänyt suorastaan Kolumbuksen omin sanoin.

Kului sentään yli kaksisataa vuotta Las Casasin kuolemasta, ennenkuin Kolumbuksen päiväkirja painettiin espanjalaisen meriupseeri don Navarreten toimesta vuonna 1791. Se tapahtui aikoihin, jolloin Kolumbuksen retkeä suuresti ihailtiin, ja osui Kolumbuksen ensimmäisen retken 300-vuotismuistoksi.

Suomennoksessa on pyritty noudattamaan alkutekstiä kuivakiskoisuudesta huolimatta; niissä paikoissa, missä käännöksen ja alkutekstin välille voi syntyä tulkintaeroavaisuuksia, on espanjalainen sanonta ilmaistu sulkumerkeissä.

Koska Kolumbus koko ajan uskoi olevansa tekemisissä intialaisten kanssa, ei myöskään käännöksessä ole käytetty intiaanien nykyistä suomalaista rotunimitystä, vaan puhutaan intialaisista, kuten Kolumbuskin teki.

Kirjan loppuun on lisätty joitakin huomautuksia Kolumbuksen tekstin johdosta.

Suomentaja.

AMERIKAN-MATKAN PÄIVÄKIRJA

Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeen

»Sittenkun kaikkein korkeimmat, kaikkein kristillisimmät, kunnianarvoisimmat ja suurivaltaisimmat hallitsijani, Espanjan ja merensaarten kuningas ja kuningatar, armollisimmat valtiaamme, tänä vuonna 1492, päätettyänne ja lopetettuanne sodan Euroopassa hallitsevia maureja vastaan suuressa Granadan kaupungissa, missä minä tammikuun toisena päivänä näin Teidän Korkeuksienne kuninkaallisen lipun asevoimin kohotettavan Alhambran, sanotun kaupungin linnoituksen, torneihin, ja maurien kuninkaan tulevan kaupungin portin edustalle ja suutelevan Teidän Korkeuksienne ja prinssin (infantti don Juanin), minun herrani, kuninkaallista kättä, sittenkun nyt, sanon, vielä samassa kuussa, niiden tietojen perusteella, mitä minä annoin Teidän Korkeuksillenne Intian maista ja eräästä hallitsijasta, jota sanotaan suurkaaniksi, meidän kielellämme kuninkaiden kuninkaaksi, samoinkuin siitä, että hän ja hänen edeltäjänsä olivat yhä uudestaan lähettäneet Roomaan pyyntöjä saada itselleen pyhän uskomme opettajia, jotka pystyisivät heitä opettamaan, ja että pyhä isä ei niitä heille koskaan lähettänyt, ^[1] ja että niin lukuisat kansat joutuvat kadotukseen epäjumalain uskossa ja omaksumalla harhaoppeja, Teidän Korkeutenne kristillis-katolilaisina hallitsijoina ja pyhän uskon ystävinä ja sen suosijoina ja Muhammedin harhaopin sekä kaiken epäjumalallisuuden ja kerettillisyyden vihollisina olette ajatellut lähettää minut, Cristobal Colónin, sanottuihin Intian maihin, käymään noiden hallitsijoiden ja kansojen luona tutkiakseni noita paikkoja sekä tapoja, millä ne voitaisiin käännyttää pyhään uskoomme, ja olette käskeneet, että minä en kulkisi itämaihin niinkuin on ollut tavanomaista, vaan valitsisin läntisen tien, josta tähän päivään saakka ei tiedetä, että kukaan olisi kulkenut sitä. ^[2] Myös ovat Teidän Korkeutenne, ajettuaan kaikki juutalaiset pois kuningaskunnistanne ja kaikista alusmaistanne, samassa tammikuussa antaneet minulle tehtäväksi lähteä matkalle sanottuihin Intian maihin tarpeeksi isolla laivastolla; samalla olette osoittaneet minulle suuren suosion, olette aateloineet minut, niin että minä vastaisuudessa voin kirjoittaa nimeni eteen *don*, ja samalla nimittäneet minut valtameren suurmiraaliksi sekä kaikkien niiden saarten ja manteren, mitä löydän ja valloitan ja jotka tästedes maailmanmerestä löydetään ja valloitetaan, varakuninkaaksi ja elinikäiseksi kuvernööriksi; ja että vanhin poikani seuraa minua ja niin aste asteelta kaikkina tulevina aikoina. Ja matkustin minä Granadan kaupungista saman vuoden 1492 toukokuun kahdententoista päivänä, lauantaina, ja saavuin Palosin kaupunkiin, joka on merisatama, missä varustin kolme sellaiseen yritykseen soveliasta alusta (*navios*), ja lähdin siitä kaupungista, hyvin varustautuneena sangen runsailla elintarvikkeilla ja hyvin suurella miehistöllä, elokuun kolmantena päivänä tänä samana vuonna, perjantaina, puoli tuntia ennen auringonnousua, suunnaten matkani Teidän Korkeuksillenne kuuluville Kanarian saarille, jotka ovat mainitussa valtameressä, lähteäkseni sieltä edelleen ja purjehtiakseni niin kauan, kunnes saapuisin Intiaan viedäkseni Teidän Korkeuksienne sanoman sikäläisille hallitsijoille ja täyttääkseni sen, mitä olette antaneet tehtäväkseni. Ja sentähden aion koko matkan päivä päivältä kirjoittaa kaiken mitä teen, näen ja koen, kuten jäljempänä ilmenee. Paitsi sitä, armollisimmat valtiaani, että kirjoitan joka yö, mitä edellisenä päivänä on tapahtunut, ja joka päivä, kuinka kauas olemme yöllä purjehtineet, olen aikonut piirtää uuden merikartan, johon sisältyy koko meri ja valtameren kaikki maat, kukin sijaintinsa ja ilmansuuntansa mukaan (*debacho su viento*); myös liitän siihen kirjan, jossa esitän kaiken luonnon mukaan maalattuna päiväntasaajasta lähtien (pohjoisten) leveysasteiden mukaan ja läntisiä pituusasteita seuraten. Ja ennenkaikkea paljon riippuu siitä, että unohdan nukkumisen ja suuresti omistaudun purjehtimiseen, niin että kaikki sujuisi hyvin, mistä koituu suuri työ.»

Perjantaina elokuun 3. päivänä

Lähdimme perjantaina elokuun 3. päivänä 1492 Barre de Saltesista kello 8 ja kuljimme auringonlaskuun saakka, navakan tuulen viemänä etelään päin, 60 penikulmaa, yhtä paljon kuin 15 meripenikulmaa ^[3]. Ohjasimme sen jälkeen EL, sitten E1/4L, joka oli suunta Kanarian saarille.

Maanantaina elokuun 6. päivänä

Martin Alonzo Pinzonin komentaman karaveli *Pintan* peräsin särkyi. Uskottiin, tai ainakin oletettiin, että tämä onnettomuus oli pantava erään Gomes Rasconin tilille. Hänen piti tehdä se karavelin omistajan, Cristoval Quinteron, yllytyksestä, jota ei ensinkään haluttanut seurata mukana matkalle. Amiraali joutui sen kautta vaikeaan asemaan, koska hän ei voinut mennä sanotun karavelin avuksi joutumatta itse vaaraan. Hänen huoltansa lievitti kuitenkin se ajatus, että Martin Alonzo Pinzon oli rohkea ja kekseliäs mies; päivän aikana kuljettiin 29 meripenikulmaa.

Keskiviikkona elokuun 8. päivänä

Kolmen karavelin päälliköt olivat erimielisiä kysymyksestä, missä suunnassa Kanarian saaret olivat; amiraalin mielipide oli oikea. Hän halusi jättää karaveli *Pintan* suurimmalle saarelle (Teneriffalle), koska sen peräsin oli pahoin rikki ja alus vuoti. Hän olisi mielellään ottanut sen tilalle toisen karavelin, jos sellainen olisi tavattu; mutta tänä päivänä sitä ei saatu toimeksi.

Torstaina elokuun 9. päivänä

Amiraali pääsi Gomeran saarelle vasta sunnuntaiyönä, ja Martin Alonzo jäi hänen käskystään Teneriffan rantaan,

koska hän ei voinut purjehtia kauemmaksi. Myöskin amiraali lähti sittemmin Teneriffalle. Amiraalin, Martin Alonzon ja muiden ankaralla uurastuksella ja vaivannäöllä onnistuttiin *Pinta* saamaan jälleen kuntoon. Kaikki kolme alusta purjehtivat täältä Gomeraan. Teneriffan saaren vuoristojonossa (*de la Sierrá*), joka kohoaa harvinaisen korkealle, havaittiin voimakas tulenpurkaus. *Pintalle*, jolla oli kolmikulmaiset purjeet, annettiin täydelliset purjeet, ja sunnuntaina syyskuun 2. päivänä purjehdittiin sen kera Gomeraan. Amiraali kertoi, että eräät arvossapidetyt espanjalaiset, Ferro-saaren asukkaat, jotka olivat Gomerassa *Ines Perazalla*, vakuuttivat joka vuosi nähneensä Kanarian länsipuolella maata; myös muut Gomeran asukkaat vakuuttivat sen valaehtoisesti. Tämän johdosta amiraali kertoi muistavansa, että kun hän vuonna 1484 oli Portugalissa, niin eräät Madeiran saaren asukkaat olivat tulleet kuninkaalta pyytämään karavelia lähteäkseen erääseen maahan, jonka he siltä saarelta käsin olivat kaikkina vuosina nähneet samassa suunnassa. Amiraali lisäsi tähän muistavansa, että Azoreilta kerrottiin samaa asiaa ja että kaikissa näissä kertomuksissa suunta, merkit ja suuruus olivat yhdenmukaisia. Syyskuun 6. päivänä amiraali lähti kolmella karavelillaan jatkamaan purjehdusta Gomerasta.

Torstaina syyskuun 6. päivänä

Amiraali lähti tänä päivänä hyvään aikaan Gomeran satamasta; eräältä Ferro-saarelta kotoisin olevalta karavelilta hän sai tiedon, että kolme portugalilaista karavelia oli siellä väijymässä häntä kaapatakseen hänet. Tämä johtui varmasti kateudesta, joka oli saanut valtaansa Portugalin kuninkaan, kun hän, näki amiraalin ryhtyneen espanjalaisten palvelukseen. Osuttiin tyveneen; aamulla oltiin Gomeran ja Teneriffan välillä.

Sunnuntaina syyskuun 9. päivänä

Amiraali purjehti tänään yhdeksäntoista meripenikulmaa, mutta päätti lokikirjaan kirjoittaa vähemmän kuin oli purjehtinut, jotta miehistö ei, matkan venyessä pitkäksi, ryhtyisi hangoittelemaan vastaan ja menettäisi rohkeuttaan. Yöllä hän purjehti kolmekymmentä meripenikulmaa. Matruusit purjehtivat huonosti, poiketen neljänneksen luoteisesta suunnasta, jonka takia amiraali ojensi heitä useaan kertaan.

Tiistaina syyskuun 11. päivänä

Tänään purjehdimme omaan suuntaamme, joka oli läntinen, kulkien kaksikymmentä meripenikulmaa, ja näimme suuren kappaleen 120-tonnisen aluksen mastopuusta, mutta emme sitä tavoittaneet. Yöllä kuljimme vielä lähes kaksikymmentä meripenikulmaa, mutta edellä kerrotusta syystä amiraali kirjoitti niistä vain kuusitoista laivan kirjaan.

Torstaina syyskuun 13. päivänä

Tänään kuljimme suuntaamme kolmekymmentäkolme meripenikulmaa; amiraali merkitsi kirjaan kolme tai neljä vähemmän. Virrat olivat vastaisia. Yön tullessa magneettineulat kääntyivät luoteeseen päin (*norvesteaban*) ja aamulla ne kääntyivät vielä enemmän luoteeseen.

Perjantaina syyskuun 14. päivänä

Niñan miehistö sanoi nähneensä meripääskyn^[4] ja kaislapyrstön eli valkoisen västäräkin^[5] (*phaëton aethereus*), mitkä lintulajit eivät etäänny kauemmaksi kuin kaksikymmentäviisi meripenikulmaa maalta.

Sunnuntaina syyskuun 16. päivänä

Purjehdittiin läntiseen suuntaan ja kuljettiin kolmekymmentäyhdeksän meripenikulmaa; amiraali kirjoitti kaksikymmentäkuusi. Tänään oli hiukan sumua ja tihkusadetta (*ilorizno*). Tänään ja seuraavina päivinä ilma oli erikoisen lenseä; oli suuri ilo nauttia aamusta, ja amiraali sanoi kaipaavansa vain satakieltä; sää muistutti niin paljon Andalusian huhtikuuta. Täällä näimme ensimmäisen kerran uiskentelemassa vihreitä ruohotukkoja, jotka olivat ihan äskettäin irtaantuneet maasta, mikä kaikki pani uskomaan, että oltiin lähellä jotakin saarta, mutta ei mannerta. Amiraali oli samaa mieltä ja lausui perusteeksi: »Koska arvelen manteren olevan kauempana.»

Maanantaina syyskuun 17. päivänä

Purjehdimme läntiseen suuntaamme ja kuljimme päivän ja yön aikana viisikymmentä meripenikulmaa ja enemmän; vain neljäkymmentäseitsemän kirjoitettiin. Virtaus oli tukenamme. Näimme vihreätä paljon ja näimme sitä usein, ne olivat vuoriruohoja ja tulivat lännestä päin. Miehistö otaksui maan olevan lähettyvillä. Luotsit ohjasivat pohjoiseen päin ja panivat merkille, että magneettineulat näyttivät suuren neljänneksen luoteeseen. Ruorimiehet pelkäsivät ja aprikoivat eivätkä sanoneet mitään; miksi? Kun amiraali huomasi sen, hän käski heitä aamulla varhain huomioimaan pohjoisen^[6] uudestaan, ja he havaitsivat neulojen olevan hyviä.

Tämän ilmiön syynä oli amiraalin selityksen mukaan se, että Pohjantähti liikkui, kun taas neulat pysyivät alallaan. Tänä maanantaina nähtiin paljon ruohoja, näöltään vesikasveja. Niistä löydettiin elävä rapu, jonka amiraali pani talteen ja sanoi, että sellaiset eläimet olivat varma maan merkki, koska sellaiset eivät koskaan etääntyneet maasta kauemmas kuin kahdeksankymmenen meripenikulman päähän. Meriveden huomasimme vähemmän suolaiseksi kuin olimme havainneet Kanarian saarilta lähtömme jälkeen; ilma tuli yhä leudommaksi. Kaikki olivat hyvin iloisia, ja alukset koettivat kukin purjehtia nopeammin kuin toiset nähdäkseen maan ensimmäisenä. Paljon tonnialoja ui ympärillä; *Niñan* matruusit tappoivat niistä yhden. Amiraali sanoi: »Nämä ovat lännen tiedonantajia; senvuoksi toivon Jumalalta Kaikkeinkorkeimmalta, jonka kädessä kaikkalainen voitto on, että hän hyvin pian suo meille maan.» Tänä aamuna hän näki valkoisen linnun, jonka nimi on kaislapyrstö ja jonka tapana ei ole nukkua merellä.

Tiistaina syyskuun 18. päivänä

Kuljettiin päivällä ja yöllä ja edettiin enemmän kuin viisikymmentäviisi meripenikulmaa, mutta kuitenkin merkittiin kirjaan vain neljäkymmentäkahdeksan. Meri oli niin tyven kuin Guadalquivir Sevillan kohdalla. Tänä päivänä Martin Alonzo *Pintallaan*, joka on pikapurjehtija, ei enää pysytellyt perässä, huusi amiraalille karaveliltaan nähneensä suuren parven lintuja menossa länttä kohti ja toivoi vielä tänä yönä näkevänsä maata. Pohjoiseen ilmaantui synkkä pimeys; merkki siitä, että se oli manteren yläpuolella.

Keskiviikkona syyskuun 19. päivänä

Jatkettiin matkaa samaan suuntaan ja purjehdittiin päivän ja yön aikana ainoastaan kaksikymmentäviisi meripenikulmaa, kun oli tullut tyven; kirjaan merkittiin kaksikymmentä kaksi. Tänä päivänä kello kymmenen aikaan lensi laivalle pelikaani (*alcatraz*), ja illalla nähtiin toinen. Näiden lintujen tapana ei ole etääntyä kauemmas kuin kahdenkymmenen meripenikulman päähän maasta. Nousi sumua ilman tuulta, joka on varma maan läheisyyden merkki. Amiraali ei halunnut viivytellä purjehtimalla sivutuuleen vakuuttautuakseen maan läheisyydestä. Vaikka hän olikin varma siitä, että sekä pohjoisessa että etelässä oli sivuilla saaria, kuten todella olikin, hän pysytteli kuitenkin niiden välissä, koska hän halusi mennä suorinta tietä Intiaan. »Sää on edullinen; jos Jumala suo, näemme kaiken muun kotimatkamme»; nämä olivat hänen omat sanansa. Luotsit laskivat matkan; *Niñalla* laskettiin 440 meripenikulmaa Kanarian saarilta, *Pintalla* 420, mutta amiraalilaivalla tasan 400. (Viimeksimainittu laskelma oli paikkansa pitävä.)

Torstaina syyskuun 20. päivänä

Tänään purjehdittiin L1/4P ja edettiin ainoastaan 7 tai 8 meripenikulmaa. Kaksi pelikaania, joita pian seurasi kolmas, tuli amiraalilaivalle; se oli merkki läheisestä maasta. Näimme paljon uiskentelevaa ruohoa, jota edellisenä päivänä ei ollut nähty; muuan merimies sai käsin kiinni linnun, joka muistutti valkovästaräkkiä.—Pari kolme pientä lintua lensi laulaen laivalle ja ennen auringon nousemista jälleen pois. Tuli vieläkin yksi pelikaani (aamulla) länsiluoteesta ja lensi lounaaseen; merkki siitä, että länsiluoteessa oli maata, koska nämä linnut nukkuvat maalla ja lentävät aamulla merelle etsimään ruokaansa.

Perjantaina syyskuun 21. päivänä

Melkein koko päivän tyventä; myöhemmin jonkun verran tuulta. Kuljimme kolmetoista meripenikulmaa. Aamun sarastaessa näimme niin paljon uivaa meriruohoa, että meri näytti siitä jähmettyneen (*cuajada*); se tuli lännestä käsin. Meri oli tyven kuin joki, ilma maailman leudoin. Näimme valaan; merkki siitä, että olimme maan läheisyydessä.

Lauantaina syyskuun 22. päivänä

Purjehdimme länsiluodetta kohden suuremmin tai pienemmin poikkeamin, etenimme noin kolmekymmentä meripenikulmaa; meriruohoa emme enää nähneet, mutta sensijaan myrskylintuja ja muita siivekkäitä. Amiraali sanoi, että tämä vastatuuli tuli hänelle hyvin toivottuna, sillä väkeni oli hyvin tyytymätöntä, koska he luulivat, ettei näillä merillä ollut lainkaan tuulta, joka veisi heidät takaisin Espanjaan.

Sunnuntaina syyskuun 23. päivänä

Suuntanamme oli luode, ja purjehdimme kaksikymmentäkaksi meripenikulmaa. Sepelkyyhkynen, pelikaani, västaräkki ja muita lintuja nähtiin. Meriruohoa esiintyi jälleen runsaasti; siitä löydettiin rapuja. Kun meri pysyi tyyneenä ja sileänä, miehistö murisi (*murmuraba la gente*) ja sanoi: »Kun näillä vesillä ei koskaan ole kovaa aallokkoa, niin ei täällä ole tuultakaan, jolla pääsisi palaamaan Espanjaan. Heti kuitenkin meri alkoi liikehtiä ilman että nousi mitään tuulta, mikä kummastutti kaikkia. Sen johdosta amiraali sanoi: »Tämä merenkäynti tuli minulle oikeaan aikaan, eikä sellaista ole koskaan sattunut muulloin kuin juutalaisten aikana, kun Egyptin faarao ahdisti Moosesta, jolloin meri pelasti hänet vankeudesta.»

Maanantaina syyskuun 24. päivänä

Vain neljätoista meripenikulmaa edettiin.

Tiistaina syyskuun 25. päivänä

Aluksi oli kauan tyventä, sitten nousi tuuli. Purjehdimme läntiseen suuntaan yöhön saakka. Amiraali keskusteli Martin Alonzo Pinzonin, *Pintan* kapteenin, kanssa kartasta, jonka hän oli tälle lähettänyt hänen karavelilleen päivää aikaisemmin. Siihen karttaan amiraali oli piirtänyt enemmän saaria kuin tässä meressä oli. Ja Martin Alonzo sanoi niiden sijaitsevan näillä tienoilla, mihin amiraali vastasi, että hänestäkin näytti siltä; syynä minkä tähden he eivät olleet saaria löytäneet, olivat virtaukset, joiden tähden he yhtä mittaa olivat ajautuneet luoteeseen päin, eivätkä he sitäpaitsi olleet purjehdineet niin pitkää matkaa kuin luotsit sanoivat. Sitten amiraali pyysi häntä lähettämään kartan takaisin, ja kun hän oli heittänyt sen hänelle köydessä, otti amiraali sen eteensä ja ryhtyi luotsiansa ja eräiden muiden laivaväkeen kuuluvien kanssa tekemään laskelmia. ^[7] Auringon laskiessa Martin Alonzo nousi aluksensa peräosaan ja suuresti riemuiten huusi amiraalille: »Hyviä uutisia! maata! maata!» Ja kun amiraali kuuli hänen sanovan sen tosissaan, hän huusi hänelle, että hänen pitäisi polvillaan kiittää Herraa, jolloin Martin Alonzo miehistöineen laului: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa!» Samoin teki amiraalin laivaväki, ja kaikki *Niñan* miehet nousivat mastopuihin ja köysistöön, ja kaikki vahvistivat, että se oli maata.—Amiraali käski poiketa läntisestä kurssista ja kääntyä lounaaseen, mistä maa oli näkynyt. Tänä päivänä edettiin neljä ja puoli meripenikulmaa länteen päin ja yön aikana seitsemäntoista, mikä teki yhteensä 21-1/2. Miehistölle ilmoitettiin vain kolmetoista, koska amiraali aina sanoi purjehdivansa pienemmän matkan, jotta taival ei heistä tuntuisi liian pitkältä. Meri oli hyvin tyven, niin että monet merimiehet hyppäsivät uimaan. Näkyi paljon kultakaloja ja muita kaloja.

Keskiviikkona syyskuun 26. päivänä

Puoleenpäivään saakka purjehdittiin länteen; sitten suunnattiin lounaaseen, kunnes vakuuttauduttiin siitä, että se, mitä oli pidetty maana, oli ollut vain taivasta (pilvenlonkia). Edettiin kolmekymmentäyksi meripenikulmaa; amiraali merkitsi vain kaksikymmentäneljä.

Torstaina syyskuun 27. päivänä

Kaksikymmentäneljä meripenikulmaa läntiseen suuntaan.

Perjantaina syyskuun 28. päivänä

Tyventä; kuljettiin vain neljätoista meripenikulmaa länteen päin.

Lauantaina syyskuun 29. päivänä

Tyventä; kuljettiin kaksikymmentäneljä meripenikulmaa länttä kohti. Nähtiin yksi lintu, jonka nimi on *rabiforado* (fregattilintu). Sillä on ominaisuutena pakottaa pelikaani luovuttamaan saaliinsa (kaloja sen kuvusta) pois; siten se syö, mitä pelikaanit jo ovat syöneet, ja elää sillä tavoin. Fregattilintu on merilintu; kuitenkin se ei koskaan laskeudu mereen eikä etäänny kahtakymmentä penikulmaa kauemmas maasta. Niitä on paljon Kap Verden saarilla. Sää oli leuto ja lenseä, ei puuttunut muuta kuin satakielen laulua; meri oli tyven kuin virta. Kolme eri kertaa ilmaantui kolme pelikaania ja yksi fregattilintu; nähtiin paljon meriruohoa.

Sunnuntaina syyskuun 30. päivänä

Tyventä; neljätoista meripenikulmaa länteen. Laivalle tuli neljä västäräkkiä, mikä on maan varma merkki, koska niin monta saman lajin lintua yhdessä eivät lennä etäälle eivätkä ainakaan eksyksiin. Magneettineulain poikkeama länteen päin suureni illalla; aamulla ne osoittivat Pohjantähteen, mistä tuntuu ilmenevän, että se tähti tekee kierroksensa kuten muutkin, ja magneetit näyttävät aina oikein.

Maanantaina lokakuun 1. päivänä

Kuljimme kaksikymmentäviisi meripenikulmaa länteen (miehistölle ilmoitettiin kaksikymmentä) ja saimme tänään kovan rankkasateen. Amiraalin luotsi puheli tänään peloissaan, että olimme Ferron saarelta kulkeneet 568 meripenikulmaa; sen laskelman mukaan, jonka amiraali esitti miehistölle, oli kuljettu 584; mutta sen luettelon mukaan, mitä hän säilytti itseään varten, oli edetty 700 meripenikulmaa.

Tiistaina lokakuun 2. päivänä

Etenimme kolmekymmentäyhdeksän meripenikulmaa läntiseen suuntaan; vain kolmekymmentä ilmoitettiin. Meri pysyi yhä rauhallisena ja hyvänä: »Jumala olkoon tuhannesti kiitetty!» virkkoi amiraali. Ruohoa uiskenteli idästä länteen, mitä suuntaa sillä ei ollut ennen ollut. Kaloja näkyi paljon; yksi pyydystettiin; näimme yhden valkoisen linnun, merilokin, kuten näytti.

Keskiviikkona lokakuun 3. päivänä

Tavanmukaiseen suuntaan kuljettiin neljäkymmentäseitsemän meripenikulmaa. Näkyi myrskylintuja (*pardelas*) ja ruohoa, osaksi hyvin vanhaa, osaksi hyvin nuorta, joka tuntui hedelmöivän. Amiraali otaksui, että ne saaret, jotka oli piirretty hänen karttaansa, olivat jo takanapäin; hän sanoi, ettei hän menneellä viikolla eikä näinä päivinä, jolloin oli nähnyt näin paljon merkkejä maasta, ollut tahtonut pitkittää matkaa luovimalla; tosin hänellä oli todistuksia siitä, että näillä tienoilla oli tiettyjä saaria, mutta hän ei halunnut tuhlata aikaa, koska hänen tarkoituksensa oli päästä Intiaan. Jos hän viivyteltäisi täällä, niin hän ei olisi kaiketikaan järjissään.

Torstaina lokakuun 4. päivänä

Kuljettiin tavanmukaiseen suuntaan kuusikymmentäkolme meripenikulmaa, mutta vain neljäkymmentäkuusi tiedoitettiin. Enemmän kuin neljäkymmentä myrskylintua lensi parvessa amiraalin laivalle ja kaksi pelikaania; toisen niistä muuan karavelin poika tappoi kivenheitolla. Fregattilintu ja joku muu valkea lintu, joka muistutti lorkkia, tulivat laivalle.

Perjantaina lokakuun 5. päivänä

Samaan suuntaan purjehdittiin viisikymmentäseitsemän meripenikulmaa, kun tuuli yöllä hiukan helpotti; miehistölle ilmoitettiin vain neljäkymmentäviisi. Meri oli tyven ja tasainen. »Jumalalle olkoon ylistys ja kiitos!» sanoi amiraali. Ilma oli lenseä ja leuto, ei ruohoja; paljon myrskylintuja, lentokaloja liiti paljon amiraalilaivalle.

Lauantaina lokakuun 6. päivänä

Suuntana pidettiin edelleenkin *Vueste* eli *Oueste*, mikä merkitsee samaa (länsi), ja purjehdittiin neljäkymmentä meripenikulmaa; vain kolmekymmentäkolme merkittiin. Martin Alonzo sanoi tänä yönä, että olisi hyvä ohjata L1/4E. Amiraalista tuntui, että Martin Alonzo sanoi tämän vain Cipangon saaren ^[8] takia, mutta hän oli sitä mieltä, että jos he muuttaisivat suuntaa, he eivät niin pian pääsisi manterelle.

Sunnuntaina lokakuun 7. päivänä

Amiraali noudatti edelleenkin läntistä suuntaansa; edettiin kaksikymmentäkolme meripenikulmaa. Tänään auringon noustessa karaveli *Niña*, joka pikapurjehtijana oli toisten edellä (vaikkakin kaikki kolme purjehtivat niin kovaa kuin pääsivät nähdäkseen ensiksi maan ja voittaakseen siten sen palkinnon, jonka majesteetit olivat luvanneet sille, joka ensin näkee maata), kohotti lipun mastopuuhun ja laukaisi lombardan (laivakanuunan) merkiksi siitä, että he havaitsivat maata, kuten amiraali oli käskenytkin. Samoin hän oli käskenyt, että auringon nousun ja laskun aikaan molempien muiden laivojen tuli pysytellä hänen läheisyydessään, koska näinä ajankohtina, missä usva sallii, näkyväisyys on laajin. Mutta kun *Niñan* miehistö iltaan mennessä ei voinut näyttää kenellekään maata, jonka he luulivat nähneensä, ja kun lisäksi paljon lintuja lensi pohjoisesta lounaaseen, mikä saattoi otaksumaan, että ne lensivät yöpymään maihin taikka olivat lähestyvän talven vuoksi, mikä näillä seuduin ei varmaankaan enää ollut kaukana, muuttamassa sieltä pois, ja amiraalin tietämiin portugalilaiset saivat kiittää enimpää saarilöytöjään lintujen lennosta, hän suostui luopumaan läntisestä kurssista ja ohjaamaan lounaiseen, päättäen kulkea siihen suuntaan kaksi päivää. Tämä tapahtui tuntia ennen auringonlaskua.

Maanantaina lokakuun 8. päivänä

Edettiin lounaiseen suuntaan yksitoista ja puoli tai kaksitoista meripenikulmaa. Meri oli niin tyven kuin joki Sevillan kohdalla. »Jumalalle ylistys ja kiitos!» sanoi amiraali, »ilmat ovat niin leutoja kuin Sevillassa huhtikuussa; mikä nautinto onkaan niitä hengittää, niin tuoksuvia ne ovat». Uiva ruoho oli hyvin tuoretta, nähtiin paljon maalintuja, jotka lensivät etelään, ja pyydettiin niistä yksi; myös variksia, sorsia ja yksi pelikaani.

Tiistaina lokakuun 9. päivänä

Lounaiseen suuntaan kaksikymmentä ja puoli meripenikulmaa. Koko yön kuultiin lintujen lentävän ohi.

Keskiviikkona lokakuun 10. päivänä

Länsilounaiseen suuntaan viisikymmentäyhdeksän meripenikulmaa; vain neljäkymmentä neljä merkittiin. Nyt miehistö ei enää halunnut jatkaa matkaa; he valittivat tien pituutta, mutta amiraali rohkaisi heitä niin paljon kuin voi, herättäen heissä edessäpäin olevan ison voiton toiveita. Hän lisäsi, että oli ihan turhaa valitella, koska hän oli vakaasti päättänyt purjehtia Intiaan ja jatkaisi matkaansa, kunnes hän Herramme avulla olisi päässyt siihen maahan.

Torstaina lokakuun 11. päivänä

Purjehdittiin länsilounaiseen suuntaan. Aallokko kävi korkeampana kuin koko matkan aikana. Amiraalilaivalta nähtiin myrskylintu ja västäräkki. *Pintan* miehistö näki putken, sauvan ja kepakon, joka näytti olevan raudalla leikattu, vielä putken ja muuta ruohoa, jota kasvaa maissa, sekä pienen laudan. *Niñan* väki näki vielä muita maan merkkejä, myös villiruusun oksan. Nämä merkit elähdyttivät kaikkien mieltä, ja he iloitsivat. Auringonlaskuun saakka kuljettiin kaksikymmentäseitsemän meripenikulmaa.

Auringonlaskun jälkeen amiraali otti entisen läntisen suunnan; kahden tunnin kuluttua puoliyöstä oli kuljettu kaksikymmentäkaksi penikulmaa. Ja kun karaveli *Pinta* oli nopea purjehtija ja kulki amiraalin edellä, se havaitsi maan ensin ja antoi sovitun merkin. Sen maan näki ensiksi merimies, jonka nimi oli Rodrigo de Triana. Kun amiraali kymmenen aikaan illalla (edellisenä iltana) oli seisonut aluksensa peräkastellilla, hän näki valon, mutta ei ollut asiasta kuitenkaan niin varma, että olisi uskonut sen olevan maata; hän kuitenkin kutsui Pedro Gutierrezin, kuninkaallisten jalkamattojen kaitsijan, ja sanoi hänelle, että hän oli näkevinään valon, ja myöskin Gutierrez näki sen. Amiraali kertoi siitä senjälkeen vielä segovialaiselle Rodrigo Sanchezille, jonka tehtäväksi kuningas ja kuningatar olivat jättäneet laivaston tilinpidon; hän ei kuitenkaan sitä nähnyt, kun hän ei seisonut sellaisella kohdalla, mihin se näkyi.

Amiraalin havainnon jälkeen se huomattiin vielä kaksi eri kertaa; se oli kuin vahakynttilä, väliin korkeampana, väliin matalampana ja tuntui vain harvoista olevan maan merkki. Amiraali oli kuitenkin lujasti vakuuttunut, että he olivat maan läheisyydessä. Kun sitten matruusit lausuivat *salven* (rukouksen), minkä kukin joko lausui tai lauloi, kuinka osasi, kerääntyen siihen toimitukseen yhteisesti, amiraali pyysi ja kehoitti, että he pitäisivät keulakorokkeella hyvää vartiota ja huolellisesti tähystäisivät maan suuntaan, ja lupasi lahjoittaa sille, joka ensiksi näkisi maan, silkkisen ihokkaan kuninkaan ja kuningattaren määräämän palkinnon lisäksi, joka oli 10.000 maravedin suuruinen vuotuisraha.

Perjantaina lokakuun 12. päivänä

Kello kaksi puolen yön jälkeen maa ilmaantui näkyviin kahden penikulman päässä. Kokosimme kaikki purjeet ja etenimme pelkällä *treolla* (iso nelikulmainen, reivitön purje) ja olimme piissä aina päivän koittoon asti, jolloin tulimme eräälle Lucayn ryhmän ^[9] saarelle, jota intialaiset omalla kielellään nimittivät Guanahaniksi. Heti nähtiin ihan alastomia ihmisiä, ja amiraali lähti aseistetussa veneessä yhdessä Martin Alonzo Pinzonin ja hänen veljensä Vincente Yanesin, *Niñan* kapteenin kanssa, maihin. Amiraali otti kuninkaallisen viirin ja kumpikin kapteeni viirin, jossa oli vihreä risti merkinä ja kruunatut F toisella ja Y toisella puolen ristiä (Ferdinand ja Isabella). Maissa he tapasivat vihreitä puita, paljon vesistöjä ja erilaisia hedelmiä. Amiraali huudahti molemmille kapteeneille sekä muille, jotka olivat tulleet maihin, Rodrigo de Escovedolle, laivaston notaarille, ja segovialaiselle Rodrigo Sanchezille: hän vaati heitä todistamaan, että hän heidän kaikkien nähden otti saaren haltuunsa kuten nyt muodollisesti teki, kuninkaan ja kuningattaren, heidän hallitsijainsa, nimessä oikeudellisen todistusvoimaisesti kaikin muodoin, kuten kirjallisesti laadittuun pöytäkirjaan merkittiin. Pian kerääntyi ympärille paljon saaren alkuasukkaita. Seuraavat sanat ovat amiraalin omasta kädestä:

»Jotta he säilyttäisivät ystävällisyyden kanssamme ja koska hyvin tiesin, että tämä kansa paljon helpommin lempeydellä ja suostuttelulla kuin väkivallalla kääntysi pyhään uskoomme, annoin joillekuille heistä värikkäitä lakkeja, lasihelmiä, jotka he ripustivat kaulaansa, sekä muita pikkuesineitä, joista he suuresti ilostuivat, ja meistä tuli niin hyviä ystäviä, että se aivan ihmetytti.

Sitten he uimalla tulivat veneille, joissa me olimme, toivat papukaijoja, pumpulilankakeriä, heittokeihäitä (*azagayas*) ja paljon muita tavaroita, vaihtaen niitä lasihelmiin ja tiukuihin, joita me annoimme heille. Lopulta he ottivat mitä tahansa ja mielellään antoivat kaiken, mitä heillä oli mukanaan. Mutta minusta näytti siltä, että he olivat aivan köyhää kansaa. He olivat ihan alasti, kuten äiti oli heidät synnyttänyt, myöskin naiset, näissä huomasi vain yhden ainoan, joka vielä oli hyvin nuori. Miehet, jotka näin, olivat vielä kaikki nuoruudenikäisiä eikä yksikään kolmeakymmentä vuotta vanhempi, hyvin muodostuneita, kaunisvartaloisia ja sieväkasvoisia. Heidän tukkansa oli melkein yhtä musta kuin hevosenhäntäjouhet; se oli lyhyt, vain silmäkulmiin saakka, ja pieni osa oli vedetty taaksepäin, ja sen he pitivät pitkänä ja koskaan leikkaamattomana. Jotkut heistä maalaavat itsensä mustahkoiksi—heidän ihonvärinsä on samanlainen kuin Kanariansaarten asukkaiden ^[10]—he eivät ole neekereitä eivätkä valkoisia; eräät maalaavat itsensä valkoisiksi, toiset punaisiksi, muut mikä milläkin värillä, mitä löytävät. Toiset maalaavat pelkästään kasvonsa, jotkut koko ruumiinsa, muutamat vain silmänsä ja eräät pelkän nenän.

Heillä ei ole mitään aseita ^[11] eivätkä he niitä tunnekaan; sillä kun näytin heille miekkaa, he tarttuivat siihen terästä ja leikkasivat tietämättömyydessään itsensä. Rautaa heillä ei ole; heidän assejensa ovat pelkkiä raudattomia keppejä; joillakuilla on kärkenä kalanhammas tai jokin muu. He ovat järjestään toinen niinkuin toinenkin hoikkia ja pitkäkasvuisia (*de buena estatura de grandeza*), hyvärakenteisia, ja heidän liikkeensä ovat hienoja. Huomasin joitakuuta, joiden ruumis oli arpien peittävä; kysyin heiltä eleillä, mitä ne olivat, ja he antoivat minun ymmärtää, että heille tuli ympärillä olevilta saarilta miehiä, jotka tahtoivat viedä heitä mukanaan ja että he puolustautuivat heitä vastaan. Uskoin ja uskon vieläkin, että mannermaalta käydään täällä sieppaamassa näitä ihmisiä vangeiksi.

Heistä tulee varmasti hyviä palvelijoita, heillä on hyvät lahjat, sillä huomasi, että he varsin pian lausuivat jäljessä kaikki, mitä heille sanottiin edeltä, myöskin uskon, että heidät voisi helposti kääntää kristinuskoon, koska he, kuten

minusta näyttää, eivät kuulu mihinkään uskontoon (*secta*). Jos Herramme sallii, otan täältä lähtiessäni mukaani heitä kuusi Teidän Korkeudellenne, jotta he oppisivat puhumaan. Tällä saarella en ole nähnyt minkäänlaista eläintä, paitsi papukaijoja.»

Lauantaina lokakuun 13. päivänä

»Päivä oli tuskin koittanut, kun näimme rannalla joukon näitä miehiä, kaikki nuoria, kuten jo olen sanonut, hoikkia ja pitkiä; hyvin kauniita ihmisiä. Heidän tukkansa ei ole kähärä, vaan suora kuin hevosen harja. Otsa ja pää ovat heillä korkeammat kuin olen vielä millään kansalla nähnyt, heidän silmänsä kauniit eivätkä vähääkään pienet. Jalat ovat itsekullakin hyvärakenteiset; yhtään möhömahaa en nähnyt heidän joukossaan. He tulivat laivalleni kanooteilla, jotka olivat yhdestä puusta veistettyjä pitkiä veneitä, kaikki täkäläisittäin hyvin taidokkaasti tehtyjä ja jotkut niin isoja, että niissä istui neljäkymmentä tai neljäkymmentäviisi henkeä, toiset taas pienempiä, ja joissakuissa vain yksi mies. He soutivat eräänlaisilla leipälapioilla aivan ihmeteltävästi, ja kun kanootti meni kumoon, he kaikki heittäytyivät uimasilleen, käänsivät sen jälleen pystyyn ja ammensivat veden pois puukurpitsan kuorilla, joita sanottiin kalabasseiksi.

He toivat jälleen mukanaan papukaijoja, puuvillalankaa ja muuta sellaista, mitä he vaihtoivat rihkamaan. Tein hyvin tarkkoja huomioita ja yritin saada selville, olisiko saatavissa *kultaa*. Huomasin, että jotkut käyttivät pientä kappaletta kellumassa nenään lävistetyssä reiässä, ja merkeillä sain heiltä tietää, että jos kääntyisin etelään tai purjehtisin heidän saarensa ympäri etelän puolelta, siellä olisi kuningas, jolla oli sitä isoja astiallisia ja joka omisti sitä paljon. Koetin suostutella heitä lähtemään mukaani, mutta he eivät olleet halukkaita matkaan. Päätin viipyä seuraavaan iltapäivään ja lähteä sitten purjehtimaan lounaaseen päin, missä monelta saamieni merkkien mukaan on maata, samoin kuin etelässä ja luoteessakin. He kuvailivat, että luoteiset naapurit tulivat monesti sotimaan heitä vastaan ja kävivät usein myöskin lounaassa tuomassa sieltä kultaa ja jalokiviä.

Guanahanin saari on hyvin suuri ja laakea, siinä on paljon puita, paljon vesiä ja keskellä hyvin suuri järvi, mutta ei ainoatakaan vuorta; se on niin viheriöivä, että sitä aivan mielellään katselee. Asukkaat ovat oikein hyväluontoisia, mutta haluavat kovasti tavaroitamme. Kun he huomasivat, etteivät he saisi mitään, jos heillä ei ollut mitään antamista vastaan, he varastivat mihin pääsivät käsiksi ja uivat maihin tavarain kanssa. Mutta he antavat kaikkea omaansa vähäisimmästäkin, mitä he saavat; he tyytyvät kupin palasiin ja lasinkappaleihin, niin että näin, kuinka muuan intialainen vaihtoi kuusitoista isoa puuvillakerää, painoltaan kahdestakymmenestäviidestä neljäänkymmeneen naulaan, kolmeen portugalilaiseen centaani ^[12]. Kielsin puuvillan vaihtokaupan enkä sallinut kenenkään sitä ottaa, samalla kun varasin sen kaiken takavarikkoon Teidän Korkeuksianne varten, jos sitä täällä olisi runsaasti. Se on tämän saaren tuotetta, mutta se lyhyt aika, jonka aion täällä viipyä, ei salli minun ottaa siitä asiasta täyttä selkoa.

Kultaa, jota he kantavat nenässään, löydetään myöskin täältä saarelta; mutta jotta en kuluttaisi aikaa, koetan päästä Cipangon saarelle. Ja nyt, kun tulee yö, kaikki intialaiset palaavat kanooteissa maihin.

Sunnuntaina lokakuun 14. päivänä

Päivän sarastaessa annoin varustaa alukseni veneen ja karavelin parkaasit ja lähdin kulkemaan, saarta seurailten, koilliseen suuntaan tutustuakseni muihin seutuihin ja niiden asukkaisiin. Havaitsin vielä pari kolme asutusta, joiden väestö tuli rannalle huutamaan meille ja ylistämään taivasta. Jotkut toivat meille vettä, toiset ruokatavaroita. Kun he näkivät, ettei minulla ollut aikomusta laskea maihin, he heittäytyivät mereen ja uivat luoksemme. Oivalsimme heidän kysyvän meiltä, olimmeko tulleet taivaasta. Muuan vanha mies tuli ihan veneeseen; muut huusivat kuuluvasti miehille ja naisille: »Tulkaa katsomaan ihmisiä, jotka ovat tulleet alas taivaasta! Tuokaa heille juotavaa ja syötävää!»

Paljon tuli miehiä ja naisia, ja kukin toi jotakin tullessaan; he kiittivät Jumalaa, heittäytyivät maahan, kohottivat kätensä taivaaseen päin ja huutelivat meille kutsuen meitä maihin; mutta minä pelkäsin haaksirikkoa, kun näin karien kaikkialla ympäröivän saarta. Täällä on kuitenkin käytettävissä lahdelma, johon koko kristikunnan alukset mahtuisivat; sen sisään tuloväylä vain on liian ahdas. Epäilemättä täältä löytyy vielä useampiakin satamia, eikä meri liiku sen enempää kuin jos olisi kaivovettä. Tätä kaikkea tutkimaan lähdin matkaan tänä aamuna voidakseni antaa kertomuksen Teidän Korkeuksillenne tiedoksi ja ratkaistakseni, mihin kohtaan voitaisiin perustaa linnoitus.

Panin merkille maakappaleen, jossa oli kuusi asumusta ja joka on melkein saari, niin että se kahdessa päivässä voitaisiin eristää saareksi, vaikka se mielestäni ei olekaan tarpeellista, kun tämä kansa on aseiden käyttöön hyvin perehtymätöntä, niinkuin Teidän Korkeutenne saattaa todeta niistä seitsemästä, jotka olen ottanut mukaani, jotta he oppisivat kieltämme ja palaisivat sitten tänne. Jos Teidän Korkeutenne käskyvät, voidaan heidät kaikki tuoda Espanjaan tai käsitellä heitä vankeina heidän omalla saarellaan, koska minä viidenkymmenen miehen kera voisin pitää heidät kaikki alamaisuudessa ja pakottaa heidät tekemään kaikki, mitä heiltä vaaditaan.

Tällä niemekkeellä näin puutarhassa puita, joissa oli niin vihreät lehdet kuin Espanjassa huhti- ja toukokuussa, ja hyvin runsaasti vettä. Tutkin tarkasti sataman, palasin sitten alukselleni ja lähdin taas purjehtimaan. Näin niin paljon saaria, etten osannut päättää, mihin niistä ensiksi menisin. Mukaani ottamat alkuasukkaat selittivät merkeillä niitä olevan niin paljon, ettei niitä osaisi laskeakaan, ja sanoivat minulle useamman kuin sadan saaren nimen. Koetin saada selville, mikä niistä olisi suurin ja päätin lähteä sille, kuten myöskin tein. Se on noin viiden meripenikulman päässä siitä, jonka olen nimittänyt San Salvadoriksi; toisia on lähempänä sitä, toisia taas kauempana. Kaikki ovat hyvin laakeita, vuorettomia, hyvin hedelmällisiä ja asuttuja. Alkuasukkaat käyvät sotaa toisiaan vastaan; he ovat hyvin yksinkertaisia, mutta hyvänmuotoisia ihmisiä. ^[13]

Maanantaina lokakuun 15. päivänä

Viivyttelin tämän, yön uskaltamatta lähestyä maata, kun en tiennyt oliko rannikolla lahtia ja löytäisimmekö sataman. Kun tämä saari oli pikemminkin seitsemän kuin viiden penikulman päässä siitä, jolta läksin, ja kun luode pidätteli minua, oli jo lähes puolipäivä, kun saavuin mainitulle saarelle. Mutta kun täältä näin vielä suuremman saaren olevan länessäpäin, annoin jatkaa matkaa ja purjehtia koko lopun päivää aina yöhön saakka. Auringon laskiessa tulin saarelle, jolle annoin nimen Santa Maria de la Concepcion. Tarkoitukseni oli tutkia, esiintyisikö täällä kultaa, kun ne intialaiset, jotka olin ottanut mukaani San Salvadorilta, olivat kertoneet, että täällä käytettäisiin käsivarsissa ja jaloissa isoja kultasolkia. Arvelin kylläkin, että kaikki, mitä he minulle selittivät, oli pelkkää puijausta, jonka perässä ei kannata juosta. ^[14] Siitä huolimatta en tahtonut sivuuttaa mitään saarta ottamatta sitä ensin haltuuni, jos kohtakin yhden saaren haltuunotolla ne tulivat kaikki vallatuiksi. Niinpä laskin täällä maihin ja viivyin tähän päivään saakka, tiistaihin, lokakuun 16:nteen, ja nousin täällä maihin aseistetulla parkassilla saaren länsikärkeen. Astuessani rannalle tapasin enemmän alkuasukkaita kuin San Salvadorilla, aivan ilman vaatteita ja samaa rotua kuin siellä. He sallivat meidän esteettömästi kierrellä saarella ja antoivat meille mitä heiltä halusimme. Mutta kun nousi vireä tuuli lounaisesta, en tahtonut vitkastella, vaan purjehdin laivalleni takaisin. Kun tulin sinne, oli karaveli *Niñalle* nostettu iso kanootti, jossa oli yksi intialainen San Salvadorilta. Hän pauskasi sen äkkiä mereen ja lähti soutamaan niin nopeasti, ettei ainoakaan laivaveneemme tavoittanut häntä, ja sai meiltä pitkän etumatkan. Yrityksistämme huolimatta hän pääsi rantaan, mutta intialaiset antoivat kanootin takaisin. Yksi miehistä juoksi maihin tavoittamaan pakolaista, ja kaikki intialaiset juoksivat karkuun kuin kanat. Otimme kanootin mukaamme takaisin karavelille.

Pian senjälkeen näimme pienessä kanootissa yksinäisen intialaisen tulevan luoksemme vaihtamaan lankaa. Kun hän ei tahtonut tulla laivaan, hyppäsi joitakuita matruuseja mereen ja otti hänet kiinni. Alukseni peräkastellilta, missä seisoin, saatoin nähdä kaiken; tuotatin hänet luokseni, annoin hänelle punaisen lakin, joitakin vihreitä lasihelminauhoja rannerenkaiksi ja kaksi pientä tiukua korvakellukkeiksi. Sitten päästin hänet taas kanoottiinsa ja lähetin takaisin maihin. Olin utelias näkemään, mitä tapahtuisi intialaisen tullessa maalle, kun olin antanut hänelle lahjat ottamatta häneltä puuvillaansa. Kaikki muut ympäröivät hänet ja saivat häneltä kuulla suureksi ihmeekseen, kuten näytti, että olimme aivan hyviä miehiä, eikä se, joka oli meiltä paennut, ollut tehnyt meille mitään vahinkoa, vaikka olimmekin ottaneet hänet mukaamme. Syy, miksi menettelin hänen kanssaan tällä tavalla, käskemällä vapauttaa hänet ja antamalla hänelle lahjoja, oli se, että sen kautta voittaisin näiden ihmisten kunnioituksen, niin että jos Teidän Korkeutenne joskus tulevat näille saarille, te ette kohtaa täällä epäystävällistä seuraa. Kaikki, mitä hänelle lahjoitin, ei lisäksi ollut monenkaan maravedin arvoista.

Jatkaessani purjehdusta kello oli tällä välin jo tullut kymmenen; etelälounaisella tuulella purjehdin suurimmalle kaikista saarista, ja kaikki intiaanit, jotka olin ottanut mukaan San Salvadorista, ilmaisivat minulle merkein, että täällä oli paljon kultaa ja että asukkaat käyttävät sitä renkaina käsissään, jaloissaan ja kaulassaan sekä kellukkeina nenässä ja korvissa. Tämä saari on hyvin tasainen ja vuoreton, ihan kuten San Salvador ja Santa Maria. Tällä rannalla ei ole kallioita, mutta rannan läheisyydessä veden alla on kaikkialla kareja, niin että maata lähestyessä täytyy pitää silmät hyvin auki eikä saa mennä liian likelle rantaa, vaikka meri onkin hyvin kirkas ja pohjan näkee selvästi.

Kahden kanuunankantomatkan päässä kaikista näistä saarista vesi on niin syvää, ettei pohjaa löydy. Kaikki nämä saaret ovat hyvin viheriöiviä, hedelmällisiä ja niiden ilmasto hyvin leutoa. Täällä voi olla vielä paljonkin sellaista, mistä en tiedä, koska en tahdo seisahtua, vaan käydä mahdollisimman monella saarella löytääkseni kultaa. Ja kun nämä miehet ovat merkeillä antaneet minun ymmärtää, että siellä käytetään kultaisia ranne- ja nilkkarenkaita—ja ihan varmaan se on kultaa, sillä näytin heille kappaleen sitä metallia—niin Vapahtajamme avulla en voi olla löytämättä sitä paikkaa, mistä sitä saadaan.

Ollessani näiden kahden saaren välillä, nimittäin Santa Marian ja sen suuren saaren, jonka aion nimittää Fernandinaksi, tapasimme kanootissa yksinäisen miehen matkalla Santa Mariasta Fernandinaan. Hänellä oli nyrkinkokoinen leipäpala, kalabassillinen vettä, kappale punaista multaa, joka ensin oli hienonnettu ja sitten jälleen puristettu lujaksi, sekä kuivattuja lehtiä, joita he varmaan pitävät hyvin arvokkaina, koska niitä oli tuotu minulle lahjaksi jo San Salvadorilla. Hänellä oli mukanaan myös pieni vasu, jossa oli joitakin lasihelmiä ja muutamia espanjalaisia rahoja, mistä huomasin hänen tulevan San Salvadorilta.

Hän tuli laivani viereen, ja kun hän halusi, otin hänet alukseen ja annoin nostaa hänen kanoottinsakin laivaan ja käskin tallettaa kaikki tavarat, mitä hänellä oli. Annatin hänelle hiukan leipää ja hunajaa sekä vähän viiniä ja otin hänet mukaan Fernandinalle, missä luovutin hänelle takaisin kaiken hänen omaisuutensa, jotta saisimme hyvän maineen, niin että jos Jumala näkisi hyväksi, että Teidän Korkeutenne lähettäisi tänne ketä tahansa, ne, jotka tulevat tähän maahan, otetaan vastaan hyvin ja heille annetaan kaikkea, mitä täällä on.

Tiistaina lokakuun 16. päivänä

Puolenpäivän vaiheilla lähdimme purjehtimaan Santa Maria de la Concepcionin saaresta Fernandinan saareen, joka lännen puolelta näyttää hyvin suurelta. Kuljimme koko päivän ilman tuulta emmekä löytäneet heti sopivaa maitinnoispaikkaa, kun täällä pitää olla hyvin varovainen, ettei menetä ankkuriaan. Olimme senvuoksi koko yön piissä, kunnes päivä valkeni, jolloin tulimme eräälle asutukselle, missä menin maihin.

Täällä tapasin sen intialaisen, jonka olin eilen kohdannut yksinään merellä ja päästänyt pois lahjojen kera. Hän oli kertonut meistä niin paljon hyvää, että laivoillemme tuli kaiken yötä kanootteja, joissa intialaiset toivat meille vettä ja kaikkea, mitä heillä oli. Lahjoitutin jokaiselle jotakin, kuten esimerkiksi nauhoja, joissa oli kymmenen tai kaksitoista lasihelmeä, pieniä messinkitiukuja, jotka Espanjassa maksavat maravedin kappale, sekä joitakin nauhanpätkiä, kaikki selvästikin esineitä, joille he antoivat suuren arvon. Annoin jakaa heille myös sokerisiirappia, joka heidän oli syötävä laivassa. Kello kolmelta lähetin maihin veneeni noutamaan vettä; alkuasukkaat osoittivat meikäläisille kernaasti, mistä he löytäisivät vettä, kantoivat itse täysinäiset nassakat veneeseen ja tekivät kaiken hyvin, että se oli meille mieleen. Tämä saari on hyvin iso, ja olen päättänyt kulkea sen läpi, koska, mikäli olen ymmärtänyt, joko täällä saarella tai läheisyydessä on kultakaivos.

Tällä hetkellä, jolloin kirjoitan näitä rivejä, nousee etelätuuli, jonka kanssa voin purjehtia saaren ympäri niin kauan

kunnes olen löytänyt Samoet-nimisen paikan, joka on se saari tai kaupunki, missä on kultaa, kuten intialaiset vakuuttivat minulle.

Fernandinan asukkaat ovat samanlaisia kuin muidenkin saarten sekä kieleltään että tavoiltaan, vain sillä erotuksella, että he näyttävät olevan sävyisempiä, valistuneempia ja sikäli ovelampia, minkä huomasin siitä, että he toivat laivaani puuvillaa ja muita pikku kapineita ja ovat taitavampia kauppamiehiä kuin muut. Tällä saarella näin myös puuvillasta kudottuja kankaita pitsipäähineiden tapaan valmistettuina; asukkaat ovat hyvin iloisia. Naisilla on esiliinana pieni palanen puuvillakangasta, joka tuskin peittää heidän luontonsa (*que escasamente les cobija su natura*). Tämä saari on hyvin tasainen, vihreä ja hedelmällinen, ja uskon, että asukkaat täällä vuoden ympäriinsä voivat kylvää tattaria (*panizo*) ja korjata satoa kuten paljosta muustakin.

Olen nähnyt täällä paljon puita, jotka ovat ihan toisenlaisia kuin meillä; niissä on erilaisia oksia, vaikka ne kasvavat samassa rungossa. Lehtien muoto on keskenään niin erilainen, että se ihmetyttää. Niinpä jossakin oksassa lehdet ovat kuin ruo'on, toisessa kuin mastiksimuun, ja sillä tavalla yhdessä puussa voi olla viiden- tai kuudenlaisia lehtiä. Puut eivät ole millään lailla oksastettuja, niin että siten voisi selittää ympättyjen varpujen erilaisuuden; ne ovat metsissä, eivätkä asukkaat niitä hoida. ^[15] En ole huomannut, että heillä olisi mitään uskontoa, ja luulen, että heidät olisi helppo kääntää kristityiksi, kun he ymmärtävät helposti.

Kalat ovat muodoltaan niin toisenlaisia kuin meillä, että se hämmästyttää. On joitakuita, jotka kukon tapaan heloittavat maailman koreimmin värein, muita tuhatkirjavia niin kaunisvärisiä, että niitä jokainen ihmeissään ja mielikseen katselee. Papukaijoja ja sisiliskoja lukuunottamatta en ole maalla nähnyt mitään eläimiä. Eräs pojista sanoi minulle nähneensä ison käärmeen. Minä en ole nähnyt lampaita, en vuohia enkä mitään muitakaan eläimiä. Olen tosin ollut täällä vain lyhyen ajan, ainoastaan puoli päivää, mutta jos täällä olisi karjaa, niin varmaan olisin niitä huomannut.

Keskiviikkona lokakuun 17. päivänä

Puolen päivän aikaan amiraali lähti tältä asutukselta purjehtimaan saaren ympäri. Hän halusi lähteä matkaamaan etelään päin, koska intialaisten kertoman mukaan heidän Samoetiksi nimittämänsä saaren, jossa on kultaa, pitäisi olla sielläpäin.»—

»Martin Alonzo Pinzon, karaveli *Pintan* kapteeni, jonka huostaan olin antanut kolme intialaista, huusi minulle, että miehet neuvoivat häntä purjehtimaan pohjois-luoteiseen suuntaan saaren ympäri. Kun tuuli kääntyi, lähdinkin siihen suuntaan. Kun olin tullut saaren kärjestä kahden penikulman päähän, huomasin sataman tai ehkä paremminkin kaksi, joissa olisi ollut tilaa sadalle alukselle. Ennen satamaan suuntautumista heitin ankkurin ja lähdin kaikilla veneillä tutkimaan niitä. Huomasimme, ettei siinä ollutkaan syvää, ja kun näin joen suun, käskin miehiäni ottamaan vettä; toiset ottivat mukaan tynnyrin, toiset lähtivät aseinein maihin.

Maalla tapasin kahdeksan tai kymmenen intialaista, jotka näyttivät meille, missä heidän asutuksensa eli kylänsä oli. Täällä kävelin kaksi tuntia näiden puiden alla: ne ovat kauneinta mitä olen koskaan nähnyt. Niiden lehdistö on niin tuore ja täyteläinen kuin Andalusiassa toukokuussa, ja kaikki puut eroavat meikäläisistä niinkuin päivä yöstä; samoin myöskin hedelmät, kukkaset, kivet ja muutkin esineet.

Asukkaat muistuttavat aivan niitä, joita olen nähnyt muilla saarilla; he liikkuvat alastomina ja antavat kaiken, mitä heillä on, rihkamasta. Laivapoikamme vaihtoivat lasinpalasilla heiltä itselleen assegoita. Ne, jotka olivat käyneet hakemassa vettä, kertoivat minulle pistäytyneensä asunnoissa, jotka he olivat sisältäpäin havainneet hyvin lakaistuiksi ja erinomaisen siisteiksi. Heidän vuoteensa ja ne laitokset, joissa he nukkuivat, näyttivät olevan puuvillalankaverkkoa. ^[16] Heidän talonsa ovat rakennetut teltan tapaan, niissä on hyvät ja korkeat savupiiput. Lukuisissa asutuksissa, jotka täällä näin, missään ei ollut enempää kuin kaksitoista tai viisitoista taloa.

Panimme merkille, että naimisissa olevilla naisilla oli pienet esiliinat, tytöillä ei, lukuunottamatta muutamia, jotka saattoivat olla kahdeksantoista täytäneitä. Täällä oli myös suurempia ja pienempiä koiria. Mieheni kohtasivat intialaisen, jonka nenässä oli castillanin ^[17] kokoinen jonkinlaisella kirjoituksella varustettu kultakappale. Nuhtelin heitä kovasti siitä, etteivät he olleet vaihtaneet sitä kultakappaletta ja antaneet intialaiselle mitä vain hän olisi siitä pyytänyt, jotta olisimme nähneet, minkälainen raha se oli. He vastasivat, etteivät he olleet uskaltaneet hänelle esittää vaihtokauppaa. Otettuani vettä menin laivaani ja jatkoin matkaa luoteiseen suuntaan. Kun kaikki intialaiset sanoivat, että Samoetin saari oli päinvastaisella taholla, käännyimme ja purjehdimme kaiken yötä väliin itään, väliin kaakkoon. Tarkoituksenani oli loitota maasta, kun oli hyvin pimeää.

Satoi virtoina puoliyöstä aamunkoittoon, ja vieläkin taivas on niin pilvessä, että näyttää kuin saisimme lisää sadetta. Olemme palanneet Fernandinan kaakkoiseen kärkeen, jossa aion lähestyä maata ja laskea ankkurin siihen asti kuin tulee päivä, jotta tunnen saaret ja voin valita tieni. Siitä saakka kuin tulin tänne Intiaan, on joka päivä satanut enemmän tai vähemmän. Uskokaa minua, Teidän Ylhäisyytenne, tämä maa on hedelmällisin, leudoin, tasaisin ja paras, mitä maan päällä voi olla.

Torstaina lokakuun 18. päivänä

Jatkoimme purjehdusta Fernandinan saaren ympäri poikkeamatta maihin.

Perjantaina lokakuun 19. päivänä

Päivän koittaessa nostimme ankkurin. Emme olleet purjehdineet vielä kolmeakaan tuntia, kun näimme idässä saaren, jota kohti ohjasimme, ja kaikki kolme laivaamme ankkuroivat täällä aamupuolella pohjoiskärjen edustalle. San

Salvadorin intialaiset, joita oli laivallani, sanoivat sitä Samoetiksi, ja minä annoin sille nimen Isabella. ^[18]

Tämän saaren rannat, niin pitkälle kuin voin nähdä, ovat kasvullisuuden peitossa. Siinä on joitakin kohoutumia, joita ei oikeastaan voi sanoa vuoriksi, mutta tasangosta erotessaan ne kuitenkin kaunistavat tienoota. Läntisen niemen kärjelle, johon nyt olen saapunut, annoin nimen Cabo Famoso (kaunis niemeke), koska se on todella kaunis. En menekään ankkuriin muualle, sillä jo ollessani merellä sen kohdalla näin kuinka kaunis se oli ja kuinka viheriöivä, niinkuin kaikki, mitä näillä ihanilla saarilla osuu eteemme, niin etten osaa päättää, niihin ensinnä menisin maihin, eivätkä silmäni väsy näkemään näin kaunista lehvistöä, joka perin paljon poikkeaa meikäläisestä. Myöskin luulen täällä olevan paljon yrtejä ja puita, joilla Espanjassa olisi arvoa väripuina, lääkitykseen ja mausteeksi, mutta minä en niitä tunne, mitä suuresti pahoittelen. Tullessani tälle niemekkeelle henki meitä vastaan niin miellyttävä ja suloinen tuoksu, että ihanampaa ei missään maailmassa voi olla.

Huomenna menen maihin; asutus lienee syvemmällä sisämaassa, kuten intialaiseni sanovat, ja samoin kuningas, jolla pitäisi olla paljon kultaa. Menen niin kauas, kunnes kohtaan asukkaita; haluan myöskin tavata kuninkaan ja seurustella hänen kanssaan. Intialaiset ovat merkeillä minulle selittäneet, että hän hallitsee kaikkia näitä ympärillä olevia saaria, kulkee vaatteisiin pukeutuneena ja käyttää runsaasti kultaa. En kuitenkaan kiinnitä heidän kuvailemiseensa paljon huomiota, osaksi koska en ymmärrä heidän kieltänsä ja osaksi senvuoksi, että kun heidän maassansa on niin vähän kultaa, se vähä, mitä heidän kuninkaallansa mahdollisesti on, tuntuu heistä paljolta.

Ehkä tämä niemeke onkin vain saari; tarkoitukseni ei ole perehtyä kaikkeen ihan perinpohjin, koska en saisi sitä tehdyksi viidessäkymmenessäkään vuodessa. Sitävastoin haluan löytää niin monta maata kuin suinkin ehdin ja olla jälleen huhtikuussa Teidän Korkeuksienne luona, jos Herra suo. Totena pysyy, että kun löydän sen seudun, missä on runsaasti kultaa ja mausteita, viivyn vain niin kauan, että saan niitä niin paljon kuin suinkin mahdollista; se on kaikki, mitä lähden etsimään.

Lauantaina lokakuun 20. päivänä

Vaikka intialaiset sanoivatkin, että tapaisin kuninkaan tällä saarella (Samoetolla), en voinut jatkaa matkaa matalikkojen takia.—

Sunnuntaina lokakuun 21. päivänä

Kello kymmenen tulin saaren niemekkeelle ja laskin ankkurin. Syötyäni lähdin maihin. Rannalla en tavannut enempää asutusta kuin yhden ainoan talon, jossa ei ollut ketään. Luulen, että asukkaat olivat peloissaan paenneet, koska kaikki tavarat olivat paikallaan. Käskin jättää kaiken kajoamatta ja lähdin molempien kapteenien ja eräiden miesten kanssa katselemaan saarta. Kun jo muut näkemämme olivat hyvin viheriöiviä, kauniita ja hedelmällisiä, niin on tämä vielä enemmän.

Täältä löysin ihmeen isoja metsien ympäröimiä järviä; puut ja yrtit ovat vihreitä kuin Andalusiassa huhtikuussa, ja linnut lauloivat; tuntui ihan mahdolltomalta, että ihminen tahtoi täältä matkustaa pois. Papukaijaparvet pimentävät auringon, ja kaikki linnut ovat niin toisenlaisia kuin meillä, että se on ihme, ja tuhannenlaiset puut, joilla kullakin on omalaatuista hedelmää, niin että olen ihan pahoillani, kun en tunne niitä kaikkia, sillä olen varma siitä, että ne ovat sangen arvokkaita. Otan mukaani näytteitä kaikista, yksinpä yrteistäkin.

Kävellessäni erään järven rannalla näin käärmeen. ^[19] Surmasimme sen, ja tuon nahan mukana Teidän Korkeuksillenne. Se juoksi järveen, me perässä, koska vesi ei ollut syvää, ja tapoimme sen keihäillämme. Se on seitsemän vaaksan mittainen; luulen, että tässä järvessä on vielä paljon samanlaisia. Täällä näin myöskin paljon aaloeta, ja tuotan huomenna laivaan kymmenen sentneriä sitä, koska minulle sanottiin sen olevan hyvin arvokasta. ^[20]

Etsiessämme hyvää juomavettä tulimme asutukselle puolen penikulman päässä maihinnousukohdastamme. Tuskin asukkaat saivat meidät nähdä, kun he jo juokisivat tiehensä, lähtivät taloistaan ja kätkivät tavaransa metsään. En sallinut kenenkään ottaa mitään, vaikka se olisi ollut vain nuppineulan arvoista. Sitten muutamia asukkaita palasi; muuan läheni rohkeasti, minä annoin hänelle joitakin kulkusia ja lasihelmiä, mistä hän ihastui suuresti. Ja kun ystävällisyys lisääntyi sitä mukaa mitä enemmän häneltä pyydettiin, pyysin häntä noutamaan vettä. Heti päästyäni laivalle intialaiset tulivat täysinäisine kalabasseineen rannalle ja luovuttivat ne meille erinomaisen hyvillään. Heille annettiin helminauhoja, ja he lupasivat tulla seuraavana päivänä uudestaan.

Halusin täyttää kaikki tynnyrit vedellä ja lähteä täältä niin pian kuin ilmat sallisivat, purjehtimaan saaren ympäri, kunnes saisin puhutella kuningasta ja katsoa, voisinko saada häneltä kultaa, jota hänellä oli. Sitten ajattelen lähteä purjehtimaan toiselle isolle saarelle, jota minun intialaisten puheitten nojalla täytyy pitää Cipangona; he itse sanovat sitä nimellä Colba (Kuuba). Siellä kuuluu olevan paljon ja isoja aluksia ja laivoja, ja jossakin sen lähistöllä on toinen iso saari nimeltä Bohio.

Ohitse kulkiessani käyn myöskin välillä olevilla saarilla, ja jos löydän hyvän varaston kultaa ja mausteita, ratkaisen sitten edelleen. Joka tapauksessa olen päättänyt käydä mannermaalla ja Guisayn ^[21] kaupungissa ja antaa Teidän Korkeutenne kirjeen suurkaanille, pyytää häneltä vastausta ja lähteä sen kera paluumatkalle.

Maanantaina lokakuun 22. päivänä

Jäin tänne koko yöksi ja päiväksi odottamaan, että kuningas tai muut tämän saaren arvohenkilöt toisivat minulle kultaa tai muita arvoesineitä. Useita intialaisia tuli luoksemme, aivan muiden saarten asukkaiden kaltaisia, yhtä alastomia, yhtä maalattuja, jotkut valkeiksi, jotkut punaisiksi, jotkut mustahkoiksi ja monella muulla tavalla. He toivat

assegaita ja puuvillakeriä ja vaihtoivat niitä lasinpaloihin ja rikkinäisistä kupeista jääneihin posliinisiruihin. Joillakuilla oli nenässään kultapala, jonka he mielellään luovuttivat saadessaan rihkamaa; mutta se on kuitenkin niin vähäistä, ettei se merkitse mitään. Vähäisinkin, mitä annan heille, panee heidät ihmettelemään; he luulevat meidän olevan taivaasta tulleita.

Tiistaina lokakuun 23. päivänä

Aion tänään lähteä purjehtimaan Kuuban saarelle, joka varmastikin on Cipango. En viivyttele täällä purjehtimassa tämän saaren ympäri enkä aio, kuten ensin ajattelin, etsiä asutusta enkä tavata kuningasta tai valtiaita tai tuhlata täällä enää aikaani, koska näen, ettei täällä ole kultakaivoksia.—Kasveista ja kukista emme tunne ainoatakaan paitsi aaloeta, jota olen täällä paljon ottanut laivaani Teidän Korkeuksianne varten.—Eilen satoi paljon. Yöt ovat niin lämpimiä kuin Espanjassa toukokuussa.

Keskiviikkona lokakuun 24. päivänä

Tänä yönä puolenyön aikaan annoin nostaa ankkurit lähteäkseen Kuuban saarelle, jossa intialaisten kertoman mukaan harjoitetaan laajaa kauppaa ja jossa on paljon kultaa, mausteita, laivoja ja merenkulkijoita. Heidän tekemistään merkeistä käsittän, sillä en ymmärrä heidän kieltänsä, että se on Cipangon saari, josta kerrotaan ihmeasioita, ja niillä pallo- ja maailmankartoilla, joita olen nähnyt, se sijaitsee näillä tienoin.—Iltapäivään saakka meillä oli vähän tuulta; nyt nousi hyvin mieluisa (*muy amoroso*) ja pullisti laivani kaikki purjeet: isonpurjeen, molemmat reivipurjeet (*bonetas*), raimipurjeen (*trinquete*), halkaisijan (*cebadera*), helmiäispurjeen (*mezana*) ja mesaanin (*vela de gavia*). Sillä tavalla purjehdin länsilounaiseen suuntaan aina yöhön saakka, jolloin olin Fernandina-saaren Cabo Verden kohdalla. Kun tuuli kiihtyi enkä tiennyt, kuinka kaukana Kuuban saaresta vielä oltiin, ja maihinnousu täällä on vaarallista, annoin koota kaikki purjeet paitsi raimin. Aika ajoin tuuli puhalteli navakasti ja ajoi minua pitkät matkat en tiedä mihin. Tuli ihan pimeätä ja satoi. Annoin koota raimipurjeenkin, emmekä tämän yön aikana edenneet enempää kuin kaksi meripenikulmaa.—

Kolmen päivän ajan (lokakuun 25., 26. ja 27. päivät) amiraali liikuskeli Fernandinan ja Kuuban välillä, vasta lokakuun 28. päivänä hän tuli viimeksimainitun saaren itärannikon läheisyyteen, missä hän käytti satamana erään suuren joen suuta. Hän matkasi veneellä virtaa ylös tunkeutuakseen syvemmälle maahan, jonka rikkaus ja kauneus häntä hyvin ihastuttivat, kuten näemme hänen päiväkirjastaan.

Lokakuun 28. päivänä

»Pitkin joen rantoja oli komeita puita, aivan erilaisia kuin meikäläiset, täynnä kukkia ja hedelmiä; niiden oksilla lauloivat pikkulinnut ja varpuset varsin hauskasti. Palmuja täällä on paljon, aivan toisenlaisia kuin Espanjassa ja Guineassa, ja asukkaat käyttävät niiden lehtiä talojensa katteeksi.» Amiraali astui maihin ja löysi kaksi majaa, ilmeisesti kalastajain asuntoja. Hänen läheystydessään asukkaat pakenivat. Toisesta majasta hän löysi koiran, joka ei haukkunut, kuten eivät tehneet muutkaan tässä maassa. Molemmissa majoissa oli palmunkuiduista kudottuja verkkoja, isompia ja pienempiä luisia ongenkoukkuja, muita kalastusesineitä ja eri paikoissa nuotioita. Hän käski kaiken antaa olla koskematta ja palasi veneeseensä jatkaakseen matkaa jokea ylöspäin.

Tämä saari tuntui hänestä kauniimmalta kuin kaikki mitä hän tähän saakka oli nähnyt, ja hänen kuultiin sanovan: »Hän ei pystyisi voittamaan kiusausta tulla tänne takaisin.»

Intialaiset ilmaisivat, että he tarvitsivat kaksikymmentä päivää soutuakseen kanooteilla tämän saaren ympäri; he vakuuttivat myöskin, että täällä oli kultakaivoksia ja helmiä. Amiraali löysi simpukoita, joita hän piti helmisimpukkoina. Hän oli sitä mieltä, että suurkaanin alukset tulivat tänne helmenkalastukseen ja että mannermaa oli vain kymmenen päivämatkan päässä. Tälle joelle ja tälle satamalle hän antoi nimen San Salvador, valtasi saaren ja antoi sille nimen Juana, infantti don Juanin mukaan. ^[22]

Maanantaina lokakuun 29. päivänä

Amiraali nosti ankkurin ja purjehti länteen päin päästäkseen siihen kaupunkiin, missä intialaisten puheiden mukaan kuningas asui.—Erään isohkon joen suussa, jolle hän antoi nimen Rio des Mares (nykyään satama Las Nuevitas del Principe), hän lähetti kaksi venettä rannassa olevalle asutukselle ja antoi mukaan yhden intialaisen, koska näitä jo saattoi vähän ymmärtää ja koska he ilmaisivat olevansa iloisia saadessaan elää kristittyjen seurassa. Tullessamme miehet, naiset ja lapset pakenivat.

Amiraali astui itse maihin ja huomasi, että asumukset oli rakennettu paremmin kuin muilla saarilla. Talot ovat paviljonkimaisia, hyvin isoja ja muistuttavat leiritelttoja, mutta suoria katusuuntia ei ole. Päinvastoin ne ovat hajallaan siellä täällä, mutta sisältä ne ovat hyvin puhtaita ja hyvin kalustettuja. Niissä on katonna palmunlehtiä. Sisältä löysimme paljon nais-kuvapatsaita ja naamiomaisia päitä, oikein hyvin tehtyjä. En tiedä, käytettiinkö sellaisia vain koristuksina vaiko jumalanpalvelukseen. Amiraali luuli erään löytämänsä kallon tuntevansa lehmänpääksi ja päätteli siitä, että sisämaassa olisi nautakarjoja. ^[23] Lintujen laulua ja sirkkojen sirtystä kuultiin koko yön, mitä kaikki ihmettelivät. Ilma oli leuto ja tuoksuva, vuoret täällä lievensivät kuumuutta.

Tiistaina lokakuun 30. päivänä

Amiraali lähti Mares-joelta ja saapui niemekkeelle, jonka hän nimitti Palmuniemeksi (Cabo de Palmas). *Pintalla* olevat intialaiset sanoivat, että tämän niemen takana oli virta, josta oli vielä neljän päivän matka Kuuban kaupunkiin. *Pintan* kapteeni Alonzo Pinzon uskoi intialaisten puheista päässeensä käsitykseen, etteivät he olleetkaan saarella, vaan laajahkolla manterella, joka kävi sotaa suurkaanin kanssa. Amiraali uskoi tähän luuloon, päätti etsiä sen joen ja lähettää kuninkaalle lahjoja ja Espanjan hallitsijan kirjeen. Sanansaattajaksi valittiin eräs laivuri, joka oli ollut samanlaisessa tehtävässä Guineassa, ja hänelle annettiin mukaan joitakin intialaisia. Täällä oltiin 21. asteella pohjoista leveyttä. Amiraali toisti, että hän ponnistaisi kaikkensa päästäkseen suurkaanin luokse, joka asui tässä maassa Cathayn kaupungissa ^[24] ja oli hyvin mahtava kuten hänelle oli vielä vakuutettu ennen lähtöään Espanjasta.

Keskiviikkona lokakuun 31. päivänä

Epäsuotuisa tuuli pakotti palaamaan Rio de Maresiin.

Torstaina marraskuun 1. päivänä

Amiraali lähetti veneen maihin; kun asukkaat pakenivat, päästi hän maalle erään intialaisistaan, joka huuteli pakeneville, ettei näiden tarvitsisi pelätä mitään; vieraat olivat hyviä miehiä, eivät tehneet kenellekään mitään pahaa, eivät olleet suurkaanin alamaisia ja antoivat lahjoja kaikkialla. Saarelaiset ottivat intialaisen vastaan, kyselivät häneltä tarkoin ja saivatkin sen verran luottamusta, että pian he tulivat laivoille seitsemällätoista kanootilla vaihtamaan puuvillaa ja muuta pientä.

Amiraali kielsi ostamasta heiltä mitään, jotta he huomaisivat, ettei hän halunnut mitään muuta kuin kultaa, joka heidän kielellään oli *nukai*. Kaiken päivää kulki laivoilla paljon intialaisia; amiraali ei nähnyt yhtään kultaa, mutta yhden nenässä oli pala muokattua hopeaa. Asukkaat antoivat merkeillä tietoja, että kolmen päivän päästä tulisi sisämaasta laivoilla useita kauppiaita ostamasta kristityiltä kaikenlaista. Heidän välityksellään hän saisi viestin kuninkaalta, joka asui vain neljän päivänmatkan päässä. »Nämä intialaiset»—sanotaan amiraalin päiväkirjassa—»ovat tavoiltaan ja käytökseltään samanlaisia kuin muutkin; jumalanpalvelusta ja rukousta en ole kenelläkään huomannut. He sanovat *Salve* ja *Ave Maria* taivasta kohti kohotetuin käsin, kuten heille on opetettu, ja tekevät myös ristinmerkin. Kaikki nämä intialaiset puhuvat samaa kieltä ja ovat keskenään ystäviä. Kaikkien näiden saarten asukkaat ovat sodassa suurkaania vastaan, jota he nimittävät Cavilaksi ja hänen maatansa Bafaniksi. On varmaa, että olen täällä mannermaalla enkä kauempana kuin sadan leguan päässä Zaiton ja Quinsayn kaupungeista.» ^[25]

Perjantaina marraskuun 2. päivänä

Amiraali päätti tänään päästää kaksi espanjalaista maihin; toinen heistä oli Rodrigo de Jerez, toinen Luis de Torres, juutalainen, joka osasi hepreaa, kaldeaa ja arabiaakin. Hän antoi kahden intialaisen mennä heidän mukaansa, antoi heille lasihelmiä vaihdettaviksi elintarvikkeisiin sekä maustenäytteitä, joiden kaltaisia heidän olisi tiedusteltava, ja määräsi heidän matkansa pisimmäksi ajaksi kuusi päivää. Heidän oli etsittävä tämän maan kuningas ja jätettävä hänelle Kastilian kuninkaan ja kuningattaren kirje ja lahjat, tutustuttava hänen valtakuntansa laajuuteen ja valtansa suuruuteen, solmittava ystävyys hänen kanssansa ja palveltava häntä kaikin tavoin, mitä hän heiltä vaatisi.—

Amiraali laski, että tämän saaren etäisyys Ferron saaresta oli 1142 meripenikulmaa (todellisuudessa se oli 1105 mpk.) ja vakuutti vielä kerran, että olimme täällä mannermaalla emmekä saarella.

Lauantaina marraskuun 3. päivänä

Amiraali nousi eräälle ylänneelle tarkastellakseen maata; mutta tiheät metsät eivät suoneet minkäänlaista näköalaa. Hän ihaili kaunista vihreyttä ja lintujen laulua.

Sunnuntaina marraskuun 4. päivänä

Saatuaan tiedon, että läheisyydessä oli kanelipuumetsiä, amiraali lähti sinne, mutta niitä ei ollut. Hän näytti intialaisille kanelia ja pippuria, ja nämä selittivät merkein, että sellaisia kasvoi paljon lounaassa päin. Hän näytti heille myöskin kultaa ja helmiä, ja useimmat ukot vakuuttivat, että löytäisin niitä paljon Bohiosta, jossa asukkaat pitivät niitä kaulassa, käsivarsissa, jaloissa ja korvissa. Siellä oli yksisilmäisiä ihmisiä ja koirankuonolaisia, ihmisyyöjiä, jotka leikkasivat vangeilta pään ja sukuosat ja joivat heidän verensä.—Amiraali päätti palata laivalle odottamaan niiden kahden miehen palaamista. »Tämä maa», kirjoittaa amiraali, »on erinomaisen viljavaa, täällä kasvaa mamesia, ^[26] eräänlaisia juurikkaita, jotka maistuvat melkein kastanjalta ja joita asukkaat viljelevät erittäin huolellisesti. Täällä on myöskin monenlaisia papuja ja puuvillaa, jota ei kylvetä, vaan kasvaa metsissä isoissa puissa ja melkein ympäri vuoden, sillä olen nähnyt samassa puussa avonaisia koteloida, toisia, jotka olivat aukeamaisillaan, ja kukkiakin.»

Maanantaina marraskuun 5. päivänä

Niian ylipursimies pyysi amiraalilta palkkiota mastiksihartsin löytämisestä, mutta oli hukannut siitä näytteet. Amiraali antoi Rodrigo Sanchezin ja ylipursimiehen tehtäväksi etsiä mastiksipuut. He toivat vähän sitä hartsia, ja amiraali pani sen talteen antaakseen sen kuninkaalle ja kuningattarelle. Hän otti mukaan myöskin sen puun oksia ja sanoi, että se oli todellakin mastiksia, mutta sen pihka on kerättävä oikeana vuodenaikana, silloin täältä voisi saada tuhat sentneriä vuodessa.—Eräs intialainen sanoi, että se pihka on hyvää vatsankipuihin. Amiraali oli sitä mieltä, että Rio de Maresin satama sijaitsi otollisesti, jotta siihen voisi rakentaa linnoituksen, ja lisäsi: »Säättäköön Herra, jonka kädessä ovat kaikki voitot, kaikesta niinkuin hyväksi näkee.»—

Tiistaina marraskuun 6. päivänä

Eilisenä yönä molemmat sisämaahan lähetetyt miehet palasivat. Kuljettuaan kaksitoista penikulmaa he olivat kohdanneet asutuksen, jossa oli viisikymmentä taloa ja ehkä tuhatkunta asukasta, kun kussakin talossa asui useita yhdessä. Asukkaat ottivat heikäläisen tavan mukaan heidät vastaan suurin juhlallisuuksiin, miehiä ja naisia tuli heitä katsomaan, ja heidät vietiin parhaisiin asuntoihin. Intialaiset suutelivat heidän käsiään ja jalkojaan, ihmettelivät rajattomasti ja luulivat heidän olevan taivaasta tulleita. Sitten miehet nostivat heidät olkapäilleen, kantoivat heidät arvokkaimpaan taloon ja asettivat istuimelle, kun kaikki muut istuivat maassa. Myöhemmin miehet menivät ulos, naiset tulivat sisään, suutelivat myöskin heidän käsiään ja jalkojaan ja tunnustelivat heitä, olivatko he samoin kuin he itsekin lihaa ja luuta.

Kanelista ja pippurista, joista heillä oli mallit mukanaan, he eivät saaneet heiltä mitään täsmällisiä tietoja. Pois lähtiessä kaikki tahtoivat tulla mukaan katsomaan, kuinka he palaisivat taivaaseen. Muuan päällikkö (*principal del pueblo*) tuli heidän kanssansa, mukanaan poikansa ja palvelijansa. Amiraali seurusteli heidän kanssansa, ja hänen teki mielensä tuoda päällikkö poikineen kuninkaalle ja kuningattarelle; mutta mies oivalsi ajoissa lähteä pois, ja amiraali antoi hänen mennä.

Kaksi espanjalaista kohtasi monia kotiinpalaavia intialaisia, sekä miehiä että naisia. Miehillä oli kädessään palavia hiiliä ja joitakin yrttejä vetääkseen niistä sisäänsä haikua (*para tomar sus sahumerios*). Juuri noita kuivattuja lehtiä oli käärittä samantaiseen kuivaan lehteen, ja siten oli saatu sellainen paperitötterön näköinen, jonkalaisia lapsille tavallisesti annetaan helluntaiksi. He syyttävät sen toisen pään ja imevät toisesta päästä ja vetävät savun henkeensä. Sillä tavoin he huumaavat itsensä, tulevat samalla kertaa vähän humalaan eivätkä tunne väsymystä. Niille lieriöille he ovat antaneet nimen *tabacos*.

Espanjalaiset olivat eräästä talosta löytäneet puuvillavaraston, jossa oli yli kymmenentuhatta naulaa puuvillaa. Vähäisestä maksusta asukkaat antoivat niin paljon kuin tahdottiin; pienestä nauhanpalasta kokonaisen korillisen.

»Tämä on», kirjoittaa amiraali, »kanssa, joka ei tunne vihaa, ei sodanhalua, miehet ja naiset kulkevat tälläkin saarella alastomina kuten Jumala on heidät luonut; vain naisilla on pieni esiliina, he ovat kasvoiltaan kauniita, eikä heidän ihonvärisä ole kovin musta, vaan melkein kuin Kanarian saarten asukkaiden. Olen vakuuttunut siitä, Teidän Korkeutenne, että kunhan vain hurskaat ja uskovaiset miehet ensin oppivat heidän kielensä, kaikki kääntyvät kristinuskoon. Ja niin toivon Herraltamme, että Teidän Korkeutenne innokkaasti pitävät huolta näiden suurten kansojen johdattamisesta kirkkoon ja uskoon, samoin kuin olette kukistaneet ne, jotka eivät tahtoneet tunnustaa Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä. Vallitkoon, sitten kun Teidän Korkeuksienne päivät päättyvät, sillä kaikkihan me olemme kuolevaisia, syvä rauhallisuus kaikissa kuningaskunnissanne, kun ne on saatu puhdistetuiksi kerettiläisyydestä ja uskottomuudesta, ja suokoon ikuinen Isä teille suojelemaan vastaanoton, jonka lisäksi rukoilen, että Hän teille soisi pitkän iän, kuningaskuntienne ja valtioidenne runsaan laajentumisen sekä lisäksi antaisi myös halua ja intoa levittää pyhää kristillistä uskoa, kuten tähänkin asti olette tehneet. Amen.

Tänään olen jälleen laskenut laivani vesille sitten kun olin tilkityttänyt sen, ja torstaina, jos Jumala tahtoo, aion purjehtia lounaaseen päin, etsimään kultaa ja mausteita ja löytämään maita.»—

Epäsuotuisten tuulten takia lähtö lykkääntyi 12:nteen päivään.

Maanantaina marraskuun 12. päivänä

Amiraali jätti tänään sataman ja Rio de Maresin lähteäkseen saarelle, jolle intialaiset ovat antaneet nimen Babeque. Siellä—heidän kertomansa mukaan—asukkaat öisin soihtujen valossa etsivät rannalta kultaa ja vasaroitsevat sen tangoiksi. Edellispäivänä amiraali oli jälleen ottanut laivaansa joitakin alkuasukkaita aikoen viedä heidät Espanjaan käyttääkseen heitä sitten myöhemmin tulkkeina.

»Kun nämä ihmiset, niinkuin näen ja tiedän, eivät tunne mitään jumalanpalvontaa eivätkä ole myöskään epäjumalanpalvelijoita, vaan hyvin lauhkeita, hyvin rehellisiä, eivät tapa toisiaan eivätkä riistä toisiltaan vapautta, eivät käytä aseita ja ovat niin pelokkaita, että sadat pakenevat yhtä ainoata meikäläistä jopa silloinkin kun leikimme heidän kanssaan; kun he lisäksi ovat hyvin herkkäuskoisia, uskovat taivaalliseen Jumalaan ja että me olemme tulleet alas taivaasta, oppivat helposti ne rukoukset, mitä heille opetamme, ja tekevät ristinmerkinkin perässämme, niin päättänevät Teidän Korkeutenne tehdä heistä kristittyjä, ja uskon, että kun vain ryhdytään toimeen, voitaisiin lyhyessä ajassa kääntää monia kansoja pyhään uskoomme ja Teidän Korkeutenne saisivat hankituksi suuria valtakuntia ja rikkauksia, samoin kaikki espanjalaiset alamaiseenkin, sillä epäilemätöntä on, että näissä maissa on mitä suurimmat määrät kultaa, eikä ole perätöntä, mitä seurassani olevat intialaiset sanovat: näillä saarilla on seutuja, joissa kaivetaan kultaa, mitä asukkaat kantavat kaulassaan, korvissaan, ranteissaan ja nilkoissaan ja muovaavat raskaiksi soljiksi. Sitäpaitsi on vielä jalokiviä ja kalliita helmiä ja paljon mausteita. Rio de Maresissa on paljon mastiksia ja voitaisiin helposti kasvattaa enemmänkin, koska nämä puut istutettaessa juurtuvat pian; niillä on samanlaiset lehdet ja hedelmät kuin mastiksiapuulla, mutta ne ovat vain suurempia kuin ne, joista Plinius puhuu ja joita näin Kioksella. Annoin tehdä uurtoja useihin puihin nähdäkseni, tihkuisiko niistä hartsia. Mutta kun täällä ollessani yhtä mittaa on

satanut, sain kokoon vain vähän, ja tuon sen Teidän Korkeuksillenne. Todennäköisesti ei ole ollut oikea aika viiltää puita, mikä on tehtävä, sikäli kuin tiedän, silloin kun talvi on lopussa ja ne alkavat kasvaa.

Näistä maista saadaan myös paljon puuvillaa ja voidaan se, kuten uskon, täällä myöskin hyvin edullisesti myydä; ainakin suurkaupungeissa, jotka epäilemättä löydämme, samoin kuin muiden suurten hallitsijain kaupungeissa, jotka pitävät onnenaan saada palvella Teidän Korkeuksianne. Näihin maihin voisi tuoda vaihdettaviksi tavaroita Espanjasta ja itämailta (sillä nämä maat ovat meistä lännessäpäin). Täällä on myös paljon aaloeta, mutta siitä ei ole mitään voittoa.

Eilen tuli laivalleni kanootti, jossa oli kuusi nuorta intialaista; heistä pidin laivallani viisi, jotka tuon mukani. Lähetin miehiä eräeseen länsirannalla olevaan asuntoon, josta tuotiin seitsemän naista, isoja ja pieniä, sekä kolme lasta. Teen tämän toivoen, että intialaiseni viihtyvät Espanjassa paremmin, kun heillä on mukanaan oman maansa naisia, kuin jos heillä ei olisi mitään. Sillä usein on sattunut, että miehet, joita on tuotu Guineasta Portugaliin oppimaan portugalia, kun heistä odotettiin hyötyä hyvän kohtelun ja runsaiden lahjojen vastineeksi, karkasivat heti tuntiessaan koskettavansa kotoisen maansa kamaraa, eikä heitä sen koommin nähty. Nämä intialaiset eivät menettele siten; sillä kun heillä on vaimot mukanaan, he tekevät kaiken, mitä heidän tehtäväksensä annetaan. Nämä naiset samalla opettavat meidän naisillemme heidän kieltänsä; se on kaikilla näillä saarilla sama, jota jokainen ymmärtää liikkeessään kanooteillaan kaikilla saarilla. ^[27] Täällä ei ole kuin Guineassa, missä on satoja kieliä eikä toinen ymmärrä toista.

Tänä yönä tuli erään intialaisnaisen mies, joka samalla on näiden kolmen lapsen isä, laivalle ja pyysi minua sallimaan, että hän seuraisi mukana. Suostuin siihen, ja nyt kaikki ovat tyytyväisiä; mies on noin viidenviidentä vuoden ikäinen.»

Tiistaina marraskuun 13. päivänä

Amiraali purjehti pitkin Kuuban rannikkoa.—Kun hänellä oli halu mennä niille saarille, joita intialaiset sanovat Babequeksi ja jotka ovat täältä itään päin ja missä pitäisi olla paljon kultaa, purjehdittiin siihen suuntaan.

Keskiviikkona marraskuun 14. päivänä

Intialaiset olivat sanoneet amiraalille, että heidän saareltaan (Kuubalta) Babequen saarille oli kolmen päivän matka. Se on laskettava heidän kanoottiensa päivän matkoiksi: he soutavat päivässä seitsemän meripenikulmaa. Tänäkin amiraali pysytteli Kuuban rannikon likellä, mutta purjehti kuitenkin kuusikymmentäneljä meripenikulmaa luoteista rantaa pitkin, jolloin hän tuli avaraan satamaan.

»Täältä», kertoo Kolumbus, »näin niin paljon saaria, etten pystynyt niitä laskemaan; niillä oli melkoisesti kukkuloita, ja ne olivat palmulehtojen peitossa. Olin hyvin ihmeissäni nähdessäni niin paljon kauniita saaria, ja voin vakuuttaa Teidän Korkeuksillenne, että ne vuoret, joita toissapäivästä lähtien olen nähnyt, ovat korkeimpia ja kauneimpia, mitä maailmassa on, ja lisäksi niin kirkkaan taivaan alla, missä niiden huippuja ei peitä sumu eikä lumi. Näiden vuorten juurella meri on hyvin syvää, ja luulen, että nämä ovat ne lukemattomat saaret, jotka maailman kartassa on merkitty itämaiden loppuun. Noilla saarilla, niin luulen, on suuria rikkauksia, jalokiviä ja mausteita. Pyydän Teidän Korkeuksiltanne anteeksi näin ylistellessäni näitä saaria, mutta en vielä ole sanonut sadatta osaakaan siitä kuin on. Eräät vuoret kohoavat taivaaseen asti ja päättyvät timanttimaiseen kärkeen; toiset ovat määrättyllä korkeudella muodostuneet pöytämaisiksi. Meri on joka taholla hyvin syvää ja karitonta.»

Torstaina marraskuun 15. päivänä

Näiden eri saarien rantoja tutkittiin, ja kaikkialla tavattiin mitä parhain ankkuripohja.

Perjantaina marraskuun 16. päivänä

Menessään tänään veneellä maihin amiraali huomasi rannalla kaksi isoa veistettyä tukkia, toinen toista pitempi ja niin oikein ristin muotoon saumattuina, ettei kukaan puuseppä pystyisi säällisempää liitosta tekemään. Kun amiraali oli suorittanut hartaudenharjoituksensa sen ääressä, hän käski valmistaa samanlaisista puista vielä isomman ristin. Hän löysi tältä rannalta ruo'on, jota ei nähnyt täällä kasvavan, minkä takia hän päätteli sen tulleen tänne virran tuomana.

Palatessaan laivalle hän tapasi intialaiset pyydystämässä isoja merisimpukoita, joita täällä on paljon; hän antoi heidän sukeltaa mereen etsimään helmisimpukoita. He löysivätkin todella semmoisia simpukoita mutta helmettömiä, kaiketi siksi, että se aika, jona helmet asettuvat, osuu touko- ja kesäkuulle. Merimiehet tappoivat maalla eläimen, jota he arvelivat mäyräksi. Verkolla he pyydystivät vedestä kalan, joka oli muodoltaan kuin sika ja aivan kovan kuoren ympäröimä, vain pyrstö ja silmät olivat pehmeät. Amiraali suolautti kalan tuodakseen sen mukanaan Espanjaan.

Lauantaina marraskuun 17. päivänä

Amiraali astui veneeseen ja kävi useilla pienemmillä saarilla. Hän kulki ylöspäin erästä jokea, jossa oli hyvin puhdasta ja viileää suolatonta vettä. Sen varrella oli kaunis niitty, ja rantaa reunustivat ennen näkemättömän korkeat palmut. Amiraali löysi isoja intialaisia pähkinöitä, suuria rottia ja tavattoman kookkaita rapuja. Hän näki paljon lintuja ja tunki

myskin hajua. Niistä kuudesta nuorukaisesta, jotka otettiin mukaan Rio de Maresista, kahden onnistui karata *Niñalta*.

Sunnuntaina marraskuun 18. päivänä

Amiraali antoi tänään pystyttää sen ison ristin, jonka hän oli valmistuttanut, avoimelle kummulle erään sataman suulle; satamalle hän antoi nimen Puerto del Principe. Koska tänään oli sunnuntai, hän ei jatkanut matkaa.

Maanantaina marraskuun 19. ja tiistaina marraskuun 20. päivänä

Laivasto nosti purjeet lähteäkseen Babequen saarille. Vastatuuleet pakottivat laivat palaamaan Prinssinsatamaan.

Keskiviikkona marraskuun 21. päivänä

—Tämän seudun suuresta kuumuudesta amiraali päätteli, että täällä täytyy olla paljon kultaa.—Martin Alonzo Pinzon, karaveli *Pintan* kapteeni, erosi tänään molemmista muista laivoista tottelemattomana ja vasten amiraalin tahtoa. Hän teki sen ahneudesta, kun muuan intialainen oli luvannut näyttää hänelle paljon kultaa. Hän lähti purjehtimaan toisia odottamatta, vaikka myrsky ei ollut siihen pakottamassa, vaan koska häntä itseään halutti. Amiraali sanoi tällöin: »Se mies on tehnyt ja sanonut minulle paljon muutakin.»

Torstaina marraskuun 22. päivänä

Martin Alonzo Pinzon purjehti itään päin päästäkseen Babequen saarille, jossa pitäisi olla kultaa. Hän purjehti amiraalin näkyvissä, ollen neljän penikulman päässä. Amiraali antoi lyhtyjien palaa kaiken yötä, kun hänestä tuntui, että Pinzon olisi voinut purjehtia hänen päälleen, mikä olisi voinut tapahtua sangen helposti, kun yö oli hyvin kirkas ja tuuli suotuista.

Perjantaina marraskuun 23. päivänä

Amiraali ohjasi etelään maata kohti, mutta virta ajoi häntä takaisinpäin. Intialaiset sanoivat heidän edessään olevaa maata Bohioksi. He sanoivat sitä hyvin isoksi ja kertoivat, että sen asukkailla oli vain yksi silmä keskellä otsaa, he sanoivat heitä ihmissyöjiksi ja näyttivät pelkäävän heitä kovasti. Heti kun he huomasivat amiraalin purjehtivan siihen suuntaan, he eivät pelosta uskaltaneet puhua mitään, sillä he olivat kertoneet heidän olevan ihmissyöjiä ja asestettuja.

Sunnuntaina marraskuun 25. päivänä

Amiraali astui veneeseen ja soudatti erään pikkusaaren joen suuhun. Laivamiehet huudahtivat, että he näkivät pinjoja, ja se ilmeni todeksi. Amiraali piti tätä löytöä hyvin arvokkaana, sillä nyt häneltä ei enää voinut puuttua laivanrakennuspuuta, jopa hän aikoi perustaa sahan.

Päiväkirjaansa hän merkitsee, että hän joka päivä huomaa jotakin yhä kauniimpaa. »Kun nämä ihmeelliset asiat—kirjoittaa hän—herättävät suurta ihmetystä niissä, jotka näkevät niitä, niin vaikuttavat ne varmaankin paljon enemmän niihin, jotka kuulevat kuvauksia niistä; mutta kukaan ei saata sitä uskoa, kun ei ole itse nähnyt.»

Maanantaina marraskuun 26. päivänä

Päivän koitteenessa nostettiin ankkurit Santa Catelinan satamassa, joka sijaitsee Isla Ilanaksi (tasaiseksi saareksi) nimitetyllä saarella.—Amiraali purjehti lounaiseen suuntaan ja arveli vihdoinkin olevansa vastapäätä Bohion saarta. Hän huomauttaa: kaikki saarelaiset, joita tähän päivään asti oli tullut tuntemaan, pelkäsivät tavattomasti canibalaisia, jotka asuvat Bohiolla. »Näitä canibalaisia», lisää hän tähän, »pelätään ihmissyöjinä, ja laivassamme ovat intialaiset, nähdessään meidän suuntaavan suoraan kohti Bohiota, eivät pystyneet sanomaan enää sanaakaan pelosta, että heidät syötäisiin, eikä mikään saanut heitä luopumaan siitä pelosta. He kertoivat jo aikaisemmin minulle, että näillä canibalaisilla oli vain yksi silmä ja koiran kuono. Sitä arvelen kuitenkin valheeksi ja luulen, että nämä canibalaiset ovat suurkaanin alamaisia, jotka käyvät sotia näitä saarelaisia vastaan ja vievät heitä vankeuteen.»

Tiistaina marraskuun 27. päivänä

Purjehdittuaan pitkän aikaa edes takaisin tällä rannikolla amiraali laski hyväksijaintiseen satamaan (Baracoa). Lavealla tasangolla havaittiin useita tulia, lukuisia asumuksia ja oivallisesti viljeltyjä tiluksia. Amiraali päätti senvuoksi mennä täällä maihin ja jollakin lailla päästä asukkaiden kanssa ymmärrykseen. Hän astui veneeseen ja meni joen suuhun, joka oli erinomaisen syvä.

»Jälleen minua ihastutti», kirjoittaa hän, »ilmaston raikkaus, joen rannalla olevien pinjojen ja palmujen kauneus; virran laineiden kristallinkirkkaus ja lintujen laulu tekivät tämän paikan erinomaisen kauniiksi. Tuhannet kielet voivat yhtä vähän kuin minunkaan käteni saattaa kuninkaalle ja kuningattarelle kuvailla tätä kaikkea, sillä täällä luulee olevansa lumouksen ja taikuuden keskellä. Näkisivätpä hyvin monet muutkin sivistyneet ja arvokkaat miehet nämä ihmeet! He eivät tulisi niistä vähemmän liikuttuneiksi kuin minä. Kuinka suuri se etu on, mitä tästä kaikesta voidaan saada, siitä en kirjoita mitään. Varmaa on, armollisimmat valtiaat, että missä tällaisia maita on, siellä täytyy myös olla hyvin hyödyllisiä tavaroita; mutta minä en viivy kauan missään satamassa, koska haluan nähdä niin paljon maita kuin vain on mahdollista, esittäkseni niistä kertomuksen Teidän Korkeuksillenne.

Mutta minä en ymmärrä näiden ihmisten kieltä, eivätkä he ymmärrä minun enempää kuin kenenkään miehenikään puhetta. Hyvin usein saan heidän puheistaan aivan vastakkaisen käsityksen kuin ne intialaiset, jotka ovat mukana, tarkoittavat; myöskään heitä en usko, koska he usein ovat yrittäneet meiltä karata. Mikäli Herramme suo, tahdon nähdä niin monta maata kuin mahdollista sekä vähitellen opetella ymmärtämään tšekäläistä kieltä ja opetuttaa sitä seurueeni miehille, sillä olen huomannut sen olevan kaikkialla samaa.—Teidän Korkeutenne perustanevat tänne kaupunkeja ja linnoituksia, ja silloin tämä maa saadaan pian kokonaan käännytyksi. Vakuutan Teidän Korkeuksillenne, ettei missään auringon alla voi olla maita, joiden hedelmällisyys ja ilmasto olisivat siunatumia ja vesi terveellisempää, koska tässä ei, kuten Guinean vesissä, ole lainkaan ruttotautia. Sillä, kiitos siitä olkoon Herrallemme, tähän päivään asti ainoakaan miehistäni ei ole sairastanut edes päänsärkyä, ainoakaan ei ole sairauden vuoksi maannut vuoteessa lukuunottamatta yhtä miestä, joka koko ikänsä on sairastanut kivitautia ja joka parani oltuamme täällä kaksi päivää.

Lähetäkööt Teidän Korkeutenne, jos Herra suo, tänne oppineita miehiä; he huomaavat kaiken todeksi. Ja kun olen enemmän puhunut kaupungin ja linnoituksen perustamisesta de las Nuevitaksen satamaan, niin on varmaa, että kaikki, mitä olen sanonut, on totta; joskaan ei mitenkään voida verrata tätä maata ja merta rakkaisiin naisiimme. Mutta tässä maassa täytyy olla suuria asutuksia, lukematon kansa ja suurta voittoa antavia tavaroita, ja tämä kaikki on vastaisten löytöjen varassa, sillä aion tutkia vielä paljon, ennenkuin palaan Espanjaan. Tänne tulee koko kristikunta solmimaan kauppasuhteita, eikö siis ennen muita Espanja, jonka alaisuudessa kaikki tulee olemaan.

Sanon vielä, että Teidän Korkeutenne eivät saa sallia, että joku vieras harjoittaisi kauppaa ja asettuisi asumaan tänne, vaan olkoon katolinen kristitty, sillä se oli yritykseni pää ja ponsi, että se koituisi kristillisen uskon lisääntymiseksi ja kunniaksi, ja ettei tähän maahan kukaan tulisi, joka ei ole kunnan kristitty.» Nämä ovat amiraalin omat sanat.

Hän matkasi edelleen ylös virtaa, joka jakaantui useihin haaroihin, ja tapasi vielä useita mainioita istutuksia ja yhden ihanan puutarhan. Hän löysi sieltä myös yhdestä ainoasta puunrungosta tehdyn kanootin, joka oli niin iso kuin kaksitoistatuhtoinen vene ja hyvin kaunis, teloilta katoksen alta, joka oli tehty puunrungoista ja katettu palmunlehdillä, niin etteivät aurinko eikä vesi päässeet sitä vahingoittamaan. Ja hän sanoi, että tässä olisi hyvä paikka perustaa kaupunki tai linnoitus hyvän sataman, hyvän veden, hyvän maan, hyvien naapureiden ja runsaan puutavaran takia.

Keskiviikkona marraskuun 28. päivänä

Sadesäätä. Jotkut miehet menivät maihin pesemään paitojansa. He tapasivat kaikki majat tyhjinä.

Torstaina marraskuun 29. päivänä

Sadesäätä. Alukset seisovat alallaan. Merimiehet löysivät eräästä majasta vahakakun, jonka amiraali varasi hallitsijoille ja sanoi: »Missä on vahaa, siellä täytyy olla tuhansia muitakin hyviä asioita.» Merimiehet löysivät eräästä asunnosta myöskin ihmisenpään vasusta, joka oli suljettu toiseen vasuun ja riippui patsaassa. Amiraalin käsityksen mukaan sen täytyi olla jonkun päällikön pää, koska sellaiset asumukset olivat niin isoja, että niihin mahtui paljon ihmisiä, jotka kuuluivat samaan perheeseen.

Perjantaina marraskuun 30. päivänä

Epäsuotuisa tuuli esti lähtemisen. Amiraali lähetti kahdeksan omaa miestänsä ja kaksi intialaista maihin pyrkimään yhteyteen asukkaiden kanssa. Talot olivat tyhjiä. He näkivät neljän pojan kaivavan kedolla; pojat kuitenkin pakenivat. He tapasivat yhdestä ainoasta puusta veistetyin kanootin, joka oli yhdeksänkymmenenviiden kyynärän pituinen ja johon mahtui istumaan sataviisikymmentä henkeä.

Lauantaina joulukuun 1. päivänä

Epäsuotuisa tuuli ja sade estivät amiraalia matkustamasta eteenpäin. Hän antoi pystyttää suuren ristin sataman suulle kalliolle ja antoi satamalle nimen Puerto Santo.

Sunnuntaina joulukuun 2. päivänä

Epäsuotuisaa tuulta; satamassa alukset kuitenkin olivat suojassa.—Muuan laivapoika toi joen suusta löytämiänsä kiviä, jotka näyttivät sisältävän kultaa. Amiraali otti ne itselleen näyttääkseen niitä kuninkaalle ja kuningattarelle.

Maanantaina joulukuun 3. päivänä

Kun tuuli oli liian epäsuotuisa, jotta matkaa olisi päästy jatkamaan, amiraali päätti käydä niemekkeellä, joka oli vain noin neljänneksen päässä satamasta kaakkoon. Hän lähti sinne muutamien veneiden ja asetetuitten miehistöiden, tuli erään joen (Boma-joen) suuhun ja kulki edelleen virtaa ylös. Sieltä hän löysi erästä poukamasta neljä purtta, joita intialaiset sanovat kanooteiksi, niin kauniisti tehtyjä, että niitä ilokseen katseli, kuten amiraali sanoi. Maa oli kaikkialla viljeltyä.

Hän nousi maihin ja lähti kulkemaan erästä polkua, joka johti aluksen rakennuspaikalle; se oli niin hyvin suojattu, etteivät aurinko eikä sade päässeet vahingoittamaan täällä rakenteilla olevia kanootteja. Yksi niistä, joka oli tehty yhdestä puusta kuten muutkin, vastasi kooltaan kahdeksantoistatuhtoista venettä; mielikseen ihmetteli työtä, jolla se oli koristeltu. Amiraali nousi vuorelle ja löysi sen laelta tasaisen paikan, johon oli istutettu kaikenlaisia hedelmiä, myöskin pallokurpitsoja, niin että sitä riemukseen (*gloria*) katseli.

Sen keskellä oli suuri asumus; äkkiä hän oli asukkaiden keskuudessa, mutta miehet ja naiset pakenivat pois. Amiraalin mukana olevat intialaiset menivät heidän peräänsä ja vakuuttivat heille, että vieraat olivat kunnan miehiä. Amiraali antoi lahjoittaa heille tiukuja, messinkisormuksia ja lasihelmiä, joista he hyvin ilostuivat. Kun hän näki, ettei heillä ollut kultaa eikä muutakaan arvokasta, hän katsoi sopivaksi jättää heidät rauhaan.

Kuninkaalle ja kuningattarelle hän ilmoittaa, että kymmenen espanjalaista riittäisi ajamaan kymmentuhatta asukasta pakosalalle. »He ovat niin arkoja ja pelkureita», kirjoittaa hän, »ettei heillä ole mitään muita aseitakaan kuin keppi, jonka kärki on tulella kovetettu. He vaihtoivat mielellään näitä keppejä kaikkeen, mitä heille vain antoi. Kun olimme nousseet veneisiimme, juoksi rantaan suuri joukko intialaisia. Muuan heistä astui virtaan, tuli lähelle venettä ja piti pitkän puheen, mistä kukaan ei ymmärtänyt mitään, mutta panimme merkille, että tuon puheen kestäessä toiset intialaiset huutaen kohottivat kätensä taivasta kohti.»

Amiraali arveli heidän sillä tavalla ilmaisevan ilonsa heidän vierailustaan, mutta hän huomasi, että hänen intialaistensa väri muuttui; he tulivat kalpeiksi kuin vaha, vapisivat kovasti ja antoivat hänelle merkkejä, että hänen olisi lähdettävä virtaa alas niin pian kuin mahdollista, muutoin he löisivät hänet kuoliaaksi. Intialainen otti sitten erään kristityn jousen ja näytti sitä intialaisille selittäen, sikäli kuin amiraali ymmärsi, että he kaikki saisivat surmansa, sillä tämä jousi ampui kauas ja tappoi. Sitten hän otti miekan, veti sen huotrasta, näytti heille ja sanoi samaa, minkä jälkeen he kaikki pakenivat, mutta intialaisemme vapisivat yhä edelleen, sillä hän pelkäsi ja oli arka, vaikka olikin kookas ja vahva mies. Amiraali ei tahtonut lähteä joelta, vaan hän kulki sinne asti, missä tapasi intialaiset kaikki yhdessä ja punaisiksi maalattuina, niin alastomina kuin äiti oli heidät maailmaan saattanut, joillakuilla sulkatöyhtö päässään, kaikilla assegaikimppu kädessään.

»Lähenin heitä, annoin heille joitakin leivänpaloja, pyysin heiltä assegaita ja annoin heille niistä kenelle pienen tiu'un, kenelle messinkisormuksen ja toisille lasihelmiä, niin että kaikki rauhoittuivat, tulivat veneille ja luovuttivat kaikki, mitä heillä oli, hyväksyen vastineeksi mitä tahansa saivat. Merimiehet olivat tappaneet kilpikonnan, jonka kuori oli rikottu palasiksi. Laivapojat antoivat intialaisille siitä kynnenkokoisia palasia ja saivat vastaan kokonaisia assegainippuja.

Nämä intialaiset ovat aivan kuin toisetkin, uskovat samaten meidän olevan kotoisin taivaasta, antavat kaiken omansa vähäisimmästäkin pitämättä sitä arvottomana, ja olen varma, että jos heillä olisi kultaa ja mausteita, he samoin luovuttaisivat niitäkin. Näin sievän talon, pienen, kaksiovisen, kuten ne kaikki ovat, ja löysin sieltä ihmeteltävän teelmän sekä pölkkyjä, jotka oli koristeltu määrätyllä tavalla, jota en osaa kuvata. Mutta kattoon oli ripustettu isoja simpukoita ja muita esineitä. Luulin paikkaa temppeliksi ja kysyin merkeillä, rukoiltiin täällä. He sanoivat: «ei»; äkkiä tuli muuan, joka antoi minulle kaikki, mitä hänellä oli, ja viittasi ylöspäin.»

Tiistaina joulukuun 4. päivänä

Heikossa tuulessa amiraali lähti satamasta, jolle oli antanut nimeksi Puerto Santo, ja jatkoi tutkimuksiaan pitkin rannikkoa.

Keskiviikkona joulukuun 5. päivänä

Jatkaessaan tänään matkaansa amiraali havaitsi maata lounaassa. Se oli hyvin iso saari ja oli intialaisten antamien tietojen mukaan varmaankin Bohio. Hän päätti lähteä Kuubalta eli Juanalta, jota hän tähän saakka oli pitänyt mantereena sen suuruuden vuoksi, ja lähteä lounaaseen, missä maa oli näkynyt. Tuuli piristyi, ja amiraali nostatti kaikki purjeet; meri oli rauhallinen ja virta tuki matkantekoa, niin että aamusta kello yhteen iltapäivällä kuljettiin kahdeksan (italialaista) penikulmaa tunnissa eikä tämä aika ollut täyttä kuuttakaan tuntia, sillä täällä sanotaan yön kestävänsä lähes viisitoista tuntia. Myöhemmin hän kulki kymmenen penikulmaa tunnissa, niin että hän auringonlaskuun mennessä oli edennyt kahdeksankymmentäkahdeksan penikulmaa eli kaksikymmentäkaksi leguaa, yhä lounaiseen suuntaan.

Kun yö tuli, hän määräsi karaveli *Niñan*, joka oli pikapurjehtija, menemään edeltä, jotta ehtisi satamaan vielä päivänvalolla. Kun se tuli sataman suulle ja huomasi sataman niin isoksi kuin Cadizin lahti, se lähetti edellensä veneen, koska oli jo tullut pimeä, opastamaan soihdulla. Ennenkuin amiraali ehti paikalle, missä *Niña* luovi edestakaisin odottaen veneestä merkkiä purjehtiakseen sisään satamaan, veneen soihtu sammui. Kun karaveli ei nähnyt enää mitään valoa, se purjehti avomerelle ja sytytti soihdun amiraalia varten, jolle hänen läheystyessään kerrottiin, mitä oli tapahtunut. Tälläväläin sytytettiin veneessä uusi soihtu; *Niña* purjehti sisään satamaan, mutta amiraali luovi kaiken yötä sen ulkopuolella.

Torstaina joulukuun 6. päivänä

Kun tuli päivä, oli amiraali neljän leguan päässä satamasta, jolle hän antoi nimen Puerto Maria.—Miehistö oli nähnyt yöllä useita tulia, jotka paloivat vielä aamulla. Niitä ylläpitivät kaikesta päättäen vartiot suojakseen sellaista väkeä vastaan, joiden kanssa he olivat sotajalalla. Vesperhetkellä amiraali purjehti satamaan, jolle hän antoi tämän päivän pyhimyksen mukaan nimen Puerto se San Nicolao. [28] Häntä hämmästytti sen kauneus ja erinomaisuus, ja vaikka hän olikin ylistänyt Kuuban satamia erinomaiseksi, hän sanoi, ettei tämä jäänyt niistä jälkeen, vaan jopa saattoi olla parempikin, ja ettei ollut sen veroista toista.

Sillä on ulottuvaisuutta eteläkaakkoiseen suuntaan kaksi leguaa; sataman suussa on etelän puolella niemeke, jossa on erilaatuisia hedelmiä tuottava kaunis puuistutus. Amiraali arveli niitä mauste- ja muskottipuiksi, mutta kun hedelmät eivät olleet kypsiä, siitä ei saatu varmuutta. Amiraali mittasi sataman syvyyden ja havaitsi sen soveliaaksi kaikkein suurimman laivastonkin suojapaikaksi. Sataman vastapäätä on ihastuttava laakso, jonka läpi virtaa joki. Täällä on varmasti suuria asutuksia, kuten voi päätellä intialaisten matkoillaan käyttämistä kanooteista, joista ensin osa kooltaan vastaa viisitoistatuhtoisia veneitä.

Kaikki intialaiset pakenivat heti kun saivat nähdä aluksemme. Ne, jotka amiraalilla vielä oli mukana saarilta otettuina, osoittivat niin suurta kaipausta palata kotimaahansa, että amiraali sanoi olevansa pakotettu heti tältä saarelta lähdettyään saattamaan heidät kotiinsa, sillä hän oli jo alkanut epäillä heitä, kun hänelle ei ollut näytetty tietä heidän asutustensa läpi, ja sitäpaitsi hän oli tullut vakuuttuneeksi sitä, etteivät he puhuneet hänelle aina totta. Lisäksi he eivät ymmärtäneet häntä eikä hän heitä, ja vielä he pelkäsivät näiden saarten asukkaita. Päästäkseen neuvottelemaan viimeksimainittujen kanssa amiraali piti tarpeellisena viipyä joitakin päiviä tässä satamassa, mitä hän ei kuitenkaan tehnyt, kun aikoi vielä löytää lisää maita, koska hän epäili, tokko hyviä ilmoja kestäisi vielä kauan. Hän toivoi Jumalan nimessä, että ne intialaiset, joita hänellä oli mukanaan, oppisivat hänen kielensä ja hän heidän; sitten hän palaisi ja saattaisi keskustella näiden saarten asukkaiden kanssa; myöskin hän toivoi, että Herra soisi hänen ennen Espanjaan palaamistaan löytää paljon kultaa.

Perjantaina joulukuun 7. päivänä

Päivän koittaessa amiraali lähti San Nicolaon satamasta ja jatkoi tutkimusmatkaansa pitkin saaren itärantaa. Hän pani merkille useampia niemekkeitä, joensuita, viljeltyjä laaksoja.—Kello oli vasta 1 iltapäivällä, kun hän laski satamaan, jolle antoi nimen La Concepcion. Kun taivas vetäytyi pilveen, hän laskeutui veneeseen ja soudatti itsensä joen suuhun mennäkseen maihin. Hän antoi heittää verkon, ja vielä ennenkuin hän ehti maihin, hän veti veneeseen merilahnan (*lisa*), mikä häntä riemastutti, koska hän ei vielä ollut nähnyt täällä yhtään kalaa, joka olisi ollut Espanjan kalojen näköinen. Merimiehet saivat vielä useita samanlaisia kaloja kuin Espanjassa. Hän meni vähän matkaa maalle, joka oli hyvin viljeltyä; siellä hän kuuli satakielen ja muiden lintujen laulua kuten Espanjassa. Viisi ihmistä huomattiin, mutta he eivät jääneet odottamaan, vaan pakenivat. Amiraali löysi myrtejä ja muita samanlaisia puita ja kasveja kuin Kastiliassa. [29]

Lauantaina joulukuun 8. päivänä

Epäsuotuisa sää pakotti pysyttelemään satamassa.

Sunnuntaina joulukuun 9. päivänä

Tänään satoi, ja meillä oli talvisää kuin Espanjassa lokakuussa.—Saari on hyvin suuri, ja amiraali sanoi, ettei hän ihmettelisi, vaikka sen ympärys olisi vähintään kaksisataa tuntia. Se on kokonaan viljelty, mutta asutukset tuntuvat olevan etäähköllä merenrannasta ja rakennettu siten, että niiden asukkaat saattavat havaita tulijat jo kaukaa. He olivat paossa, olivat vieneet kaikki tavaransa mukaansa ja käyttivät tulimerkkejä kuin sotilaat.—Tähän satamaan laskee kaksi jokea, joissa on vain vähän vettä; niitä vastapäätä on ihastuttavia tasankoja, Kastilian maisemien kaltaisia, mutta niitä verrempiä, ja siksi tämä saari saa nimen Isla Española.

Maanantaina joulukuun 10. päivänä

Ankara koillinen pakotti pysymään paikallaan. Amiraali lähetti kuusi hyvin asestettua miestä maihin, käskien heitä menemään kaksi tai kolme tuntia sisämaahan päin ja koettamaan puhua jonkun kanssa. He menivät ja palasivat näkemättä taloja ja löytämättä asukkaita. He näkivät vain muutamia majoja, hyvin laveita liesiä ja paikkoja, joissa oli poltettu isoja nuotioita. He löysivät maailman kauneimpia tiluksia ja paljon mastiksipuita, joista he toivat mukanaan hartsiakin, vaikka nyt ei olekaan sen keräämiseen oikea vuodenaika.

Tiistaina joulukuun 11. päivänä

Luoteinen jatkui eikä sallinut merelle lähtöä. Intialaistemme sanonnan mukaan tämä on tie Babequen saarelle, jonka pitäisi olla hyvin iso, paljon suurempi kuin Kuuba eikä veden ympäröimä. Tästä voi päätellä heidän puhuvan mantereesta, jonka pitäisi olla Españolan takana ja jonka nimi heidän kielellään on Caritaba tai Caniba; sen asukkaita he pelkäävät alituisesti. Caniba, virkkoi amiraali, ei ole mitään muuta, kuten jo olen sanonut, kuin suurkaanin kansa

(*la gente del gran Can*), jonka täytyy asua täällä lähellä ja lähettää tänne aluksiansa kappamaan asukkaita, ja kun nämä eivät palaa, he kuvittelevat näiden tulleen syödyiksi. »Joka päivä», huomauttaa amiraali, »ymmärrän näitä intialaisia yhä paremmin, vaikka vieläkin käsitämme jotakin toisin kuin pitäisi. Merimiehet saivat eräitä kaloja, joille he antoivat nimiä Espanjassa tuntemiensa kalojen mukaan.»

Keskiviikkona joulukuun 12. päivänä

Epäsuotuisan tuulen takia jäimme vielä täksi päiväksi tänne. Amiraali pystytti suuren ristin sataman suuhun länteen päin laajasti näkyvälle ylävälle paikalle, »tunnukseksi», sanoi hän, «että tämä maa kuuluu teidän majesteeteillenne ja erittäinkin Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme merkiksi ja kristinuskon kunniaksi.» Sitten kolme merimiestä kiipesi vuorelle tutkimaan puita ja kasveja. He löysivät paljon väkeä koolla, kaikki alastomina; heille huudettiin, mutta he pakenivat. Lopuksi he sieppasivat yhden naisen eivätkä mitään muuta; »sillä olin käskenyt heitä», lisää amiraali tähän, »kaappaamaan joitakuita osoittaaksemme heille kunniaa, karkottaaksemme heistä pelon ja kuullaksemme heiltä, oliko täällä mitään arvokkaita tavaroita, koska muutoin ei voi olla maan kauneudesta päätellen. He toivat alukselleni naisen, joka oli hyvin kaunis ja nuori; tämä keskusteli intialaisten kanssa, sillä he puhuvat kaikki samaa kieltä.»

Amiraali puetti hänet, lahjoitti hänelle lasihelmiä, tiukuja ja messinkisormuksia. Sen jälkeen hän lähetti hänet kaikin kunnioin, kuten hänen tapansa oli, takaisin maihin ja hänen mukanaan kolme omaa miestänsä ja kolme intialaista, jotta nämä voisivat keskustella alkuasukkaiden kanssa. Häntä saattavat merimiehet kertoivat, ettei hän olisi tahtonut lähteä veneestä, vaan olisi jäänyt espanjalaiseen laivaan toisten intialaisnaisten kanssa, jotka amiraali oli ottanut Juanan saarelta. Amiraali lisäsi tähän, että kaikki intialaiset, jotka olivat näiden intialaisnaisten kanssa yksissä, olivat tulleet samassa kanootissa, jollaiset heillä ovat karaveleina heidän kulkiessaan saarelta toiselle. Heti kun he tulivat joen suusta satamaan ja saivat nähdä vieraat laivat, he kääntyivät takaisin, jättivät kanoottinsa ja menivät jalkaisin kyläänsä, jonka intialaisnainen meille näytti. Hänellä oli sieraimissaan kultapalanen; merkki siitä, että tällä saarella on kultaa.

Torstaina joulukuun 13. päivänä

Ne kolme miestä, jotka amiraali oli lähettänyt intialaisnaisen mukaan, palasivat kolmen aikaan yöllä. He eivät olleet menneet hänen mukanaan asutukselle saakka joko siksi, että sinne oli kovin pitkä matka, taikka sitten pelosta, ja he toivat viestin, että huomenna laivalle tulisi paljon miehiä, kun he nyt olivat rauhoittuneet naisen antamista tiedoista. Kun amiraali tahtoi tietää, olisiko tästä maasta saavutettavissa mitään hyötyä, ja halusi keskustella mielellään näiden miesten kanssa, tuottaakseen heille, koska tämä maa oli kaunis ja hedelmällinen, onnen päästä Espanjan hallitsijain alamaisiksi, hän päätti lähettää asutukselle toisetkin sanansaattajat, sillä intialaisnaisen kertomus ystävällisestä vastaanotosta ja kristittyjen hyvyydestä antoi hänelle luottamusta. Hän valitsi tähän yhdeksän miestä, hyvin asetettuina, ja tällaiselle asialle hyvin soveliaita, ja antoi heidän mukaansa yhden laivalla olevan intialaisen.

He menivät asutukselle, joka oli neljän ja puolen tunnin päässä kaakossa. He löysivät hyvin vauraassa laaksossa sijaitsevan kylän, mutta tyhjillään, sillä heti kun asukkaat saivat tiedon kristittyjen saapumisesta, he kaikki lähtivät pakoon, haudattuaan kaiken omaisuutensa. Asutuksessa oli tuhat asumusta ja enemmän kuin kolmetuhatta asukasta. Kristittyjen mukana ollut intialainen juoksi heidän peräänsä ja huusi heille, ettei heidän tarvitsisi pelätä mitään; kristityt eivät olleet canibalaisia, ennemminkin he olivat tulleet taivaasta ja antoivat kaikille, keitä tapasivat, hyvin kauniita kapineita. Se, mitä hän heille sanoi, teki heihin sellaisen vaikutuksen, että heissä heräsi luottamus, ja yli kaksituhatta palasi kristittyjen luokse. Kaikki astuivat heidän luokseen ja laskivat kätensä heidän pänsä päälle, mikä oli suuren kunnioituksen ja ystävyyden ilmaus, mutta vielä kauan he vapisivat pelosta, kunnes vihdoinkin saivat täydellisen varmuuden.

Heti kun heidän pelkonsa oli voitettu, he menivät asuntoihinsa ja toivat kristityille kaikkea, mitä suuhunpantavaa heillä oli, erittäinkin leipää, joka oli tehty niames-juurista, ^[30] nauriinkokoisista juurikkaista, joita he kylvivät ja kasvattavat kaikilla vainoillaan ja jotka muodostavat heidän pääravintonsa. He leipovat niistä leipää, keittävät ja paistavat niitä. Nämä hedelmät maistuvat niin kastanjoilta, että se, joka niitä syö, ajattelee: nyt minulla on syötävänäni kastanjapuun hedelmiä. Asukkaat antoivat miehillemme leipää ja kalaa ja kaikkea, mitä heillä vain oli.

Kun intialaiset saivat kuulla amiraalin haluavan papukajjaa, he kaikki juoksivat tiehensä, toivat paljon papukajjoja ja antoivat kaikkea, mitä heiltä vain toivottiin, vaatimatta mitään vastaan. He pyysivät meikäläisiä olemaan palaamatta vielä samana iltana ja lupasivat tuoda heille vielä paljon, mitä olivat piilottaneet metsään. Kun tämä väenpaljous vielä seisoi kristittyjen ympärillä, he näkivät paljon ihmisiä tulevan sen vaimon kanssa, jota amiraali oli kohdellut hyvin ystävällisesti ja lähettänyt takaisin, ja heidän mukanaan oli myöskin vaimon mies. He kantoivat naista olkapäillään ja tulivat kiittämään lahjoista ja osoitetusta kunniaista.

Kristityt sanoivat amiraalille, että nämä ihmiset olivat tähän asti käytyjen saarien asukkaista kaikkein kauneimpia ja seuranhaluisimpia. Mutta amiraali virkkoi, ettei hän käsittänyt, kuinka he voisivat olla seuranhaluisempia kuin toiset, koska kaikilla saarilla, missä he tähän mennessä olivat käyneet, asukkaat olivat olleet erinomaisen hyväntahtoisia.

Kauneudesta kristityt sanoivat, ettei voinut verratakaan keskenään näitä ja muunsaarelaisia, enempää miehiä kuin naisiaakaan, koska nämä olivat paljon vaaleampia kuin muut, ja he olivat jopa nähneet kaksi niin vaaleaihoista naista kuin vain Espanjassa saattoi tavata.

He väittivät myös, että Kastilian kauneimmatkaan tienoot eivät vetäneet vertoja niille, joita he juuri olivat nähneet; tämän ja Cordovan seudun välillä oli ero kuin yöllä ja päivällä. He lisäsivät, että kaikki maa oli viljeltyä ja että laakson keskellä virtaava joki riitti kaikkien tilusten kasteluun. Kaikissa puissa oli lehtiä ja hedelmiä, kukkaset olivat aivan auenneita; tiet olivat oikein leveitä ja hyviä, sää kuin Kastiliassa huhtikuussa, satakielet ja muut linnut lauloivat aivan

kuin Espanjassa tuossa ihanassa kuussa, se oli kerrassaan kaunista.

»Muutamat linnut lauloivat suloisesti öiseen aikaan; sirkat ja sammakot antoivat äänensä kuulua, kalat olivat samanlaisia kuin Espanjassa. Näimme paljon mastiksipuita, aaloe- ja puuvillapensaita; kultaa emme löytäneet, mikä ei ollutkaan ihme, kun viivymme täällä vain vähän aikaa.»

Amiraali halusi täällä laskea päivän ja yön pituuden ja kuinka monta tuntia kului auringonnoususta auringonlaskuun. Hän havaitsi, että hiekkakello valui kaksikymmentä kertaa, ja kuhunkin tyhjentymiseen kului puoli tuntia. Mutta hänen mielestään jossakin oli vikaa, joko niin, ettei hiekkakelloja heti käännetty tai täytetty, kun ne olivat juosseet tyhjiin, taikka sitten osa hiekasta ei juossut läpi. Kvadrantillaan hän laski etäisyyden päiväntasaajasta 34 asteeksi. ^[31]

Perjantaina joulukuun 14. päivänä

Amiraali lähti maatuulta hyväkseen käyttäen La Concepcionin satamasta; mutta tuuli kääntyi jälleen, kuten amiraali näillä vesillä päivittäin koki.—Hän purjehti pohjoiskoillisella tuulella Tortuga-saarta kohti.—Kun hänellä oli vastatuuli ja hän havaitsi, ettei hän pääsisi Babeque-saarelle, hän päätti palata La Concepcionin satamaan. Hän ei ehtinyt päästä joelle, joka on kahden leguan päässä tästä satamasta.

Lauantaina joulukuun 15. päivänä

Amiraali lähti vielä kerran La Concepcionin satamasta jatkaakseen matkaansa, mutta pian nousi vahva itätuuli, joka oli hänelle vastainen. Hän suuntasi kulkunsa senvuoksi Tortuga-saarelle, jonne hän pääsikin, ja yritti nousta erääseen jokeen, johon ei ollut onnistunut eilen pääsemään. Tänäankään se ei onnistunut; hän katsoi olevansa pakotettu laskemaan satamaan puolen penikulman päähän joesta. Kun hän oli kiinnittänyt laivat, hän astui veneeseensä ja meni ensiksi joen erääseen haaraan, joka ei kuitenkaan ollut joen varsinainen suu. Vihdoin hän pääsi sillekin, eikä sen syvyys ollut enempää kuin syli (kuusi jalkaa); virta oli vinha.

Hänen aikomuksensa oli käydä kylässä, jossa hänen lähettämänsä miehet jo toissapäivänä olivat käyneet. Hän heittäi maalle köyden hinauttaakseen itseään jokea ylös, ja merimiesten onnistui kiskoa venettä kaksi pyssynkantamaa ylöspäin, kauemmas ei virran vuolauden vuoksi päästy. Amiraali näki joitakin taloja ja valtavan laakson, jossa ne asumukset olivat, ja hän sanoi, ettei ollut koskaan elämässään nähnyt mitään niin kaunista kuin se laakso oli.

Hän huomasi joen suussa useita intialaisia, mutta vieraita nähdessään he heti lähtivät karkuun. Amiraali ilmaisi mielipiteenään, että näitä ihmisparkoja on varmaan perin paljon kiusattu, kun he ovat niin pelokkaita ja heti sytyttävät kaikille korkeille vuorille tulia; se tapa oli Tortuga- ja Española-saarilla vielä paljon yleisempi kuin muilla. Hän antoi tälle laaksolle nimeksi Paratiisilaakso, ja joelle nimen Guadalquivir, koska se oli aivan yhtä suuri kuin senniminen joki Cordovan kohdalla. Rannalla näkyi olevan kauniita kiviä; joki tuntui purjehduskelpoiselta.

Sunnuntaina joulukuun 16. päivänä

Puolenyön maissa amiraali lähti satamasta kohtalaisella maatuulella. Keskellä lahtea hän kohtasi kanootin, jossa oli yksi ainoa intialainen, ja joutui siitä perin ihmetyksiin, sillä hän ei saattanut käsittää, kuinka mies pystyi sellaisella tuulella pysyttelemään vesillä. Hän antoi ottaa sekä kanootin että intialaisen laivaan, kesti häntä ja antoi hänelle lasihelmiä, tiukuja ja messinkisormuksia ja vei hänet sitten laivassa kylän kohdalle, joka oli neljän penikulman päässä siitä paikasta, missä mies oli tavattu.

Kun amiraali löysi sieltä hyvän sataman, hän laski ankkurin asutuksen läheisyyteen; kylässä oli järjestään uusia taloja. Intialainen meni kanootillaan maihin ja kertoi siellä amiraalista ja kristityistä, joiden lempeyttä ja hyvyttä hän ylisti; mutta samat asiat olivat täällä tulleet jo tunnetuiksi toisten kylien asukkaiden kautta, jotka olivat tavanneet kristityt. Niinpä enemmän kuin viisisataa intialaista juoksi paikalle, ja heidän joukossaan oli myöskin heidän kuninkaansa.

He tulivat ensin yksitellen, sitten yhä suuremmissa joukoin amiraalilailvalle tuomatta mitään; joillakuilla heistä oli nenässään ja korvissaan puhtaimmasta kullasta valmistettuja koruja, joista he mielellään luopuivat. Amiraali käski osoittaa heille kaikkea kunnioitusta, »koska he»—kirjoittaa hän—»ovat maailman parhaita ja ystävällisimpiä miehiä ja kun minulla on hyvä toivo, että Teidän Korkeutenne tekevät heistä kristittyjä ja alamaisia. Sellaisiksi minä heidät katson jo nyt.»

Amiraali huomasi rannalla olevan kuninkaan ja havaitsi kaikkien kunnioittavan häntä. Hän lähetti kuninkaalle lahjan, jonka tämä otti vastaan juhlallisin muodollisuuksin (*con mucho estado*). Hän oli nuori, korkeintaan yksikolmattavuotias mies, joka piti luonaan vanhaa neuvonantajaa ja muita, jotka antoivat hänelle opastusta ja vastasivat hänen puolestaan; hän itse puhui peräti vähän.

Eräs amiraalin mukana olevista intialaisista puheli kuninkaan kanssa, sanoen hänelle, että kristityt olivat kotoisin taivaasta, etsivät kultaa ja olivat menossa Babequen saarelle. Hän vastasi, että se sopi hyvin, siellä oli paljon kultaa, osoitti amiraalin alguazilille, joka oli tuonut hänelle lahjan, suunnan sille saarelle ja sanoi, ettei heidän tarvinnut kulkea kuin kaksi päivää, ja jos he tarvitsisivat jotakin hänen maastaan, niin hän antaisi sen heille suurimmalla mielihyvälle.

Kuningas ja kaikki muutkin kulkivat ihan alastomina, myöskin naiset, ja ihan kainostelematta. Mutta niin miehet kuin naisetkin olivat niin kauniita, ettei tähän saakka oltu sellaista nähty. Heidän ihonvärinsä on vallan vaalea (*harto blancos*), niin että jos he pitäisivät pukimia ja suojaisivat itsensä auringonpaahteelta, he olisivat aivan yhtä valkeita kuin espanjalaisetkin.

Maassa on paljon ylänköjä ja laaksoja, niin että ylängöillä voisi laiduntaa härkiä; koko Espanjassa ei ole seutua, joka vetäisi näille vertoja kauneudessa ja miellyttävyydessä. Koko tämä saari, samoin kuin Tortuga-saarikin, on kokonaan viljelty kuten vainiot Cordovan luona. Asukkaat viljelevät siellä »ajesia», niistä istutetaan pieniä vesoja, joiden tyveen kasvaa porkkanan tapaisia juuria, joita he raastavat ja vaivaavat, leipoen niistä leipiä.—Saman vesan he sitten istuttavat toiseen paikkaan, ja se kasvattaa uudestaan neljä tai viisi juurta, jotka ovat hyvin mehukkaita ja maultaan muistuttavat meidän kastanjaamme. Amiraali sanoi, että samanlaisia juuria kasvaa myöskin Guineassa; tässä maassa ne kasvavat säären vahvuiseksi.

Tämän kylän asukkaat olivat hyvin ravittuja ja voimakkaita eivätkä heiveröisiä kuten muissa asutuksissa; he keskustelevat miellyttävästi ja pehmeästi, mutta heillä ei ole mitään uskontoa. Suorastaan ihastuksella katselee näitä laaksoja, jokia ja virtoja, kaikenlaisen viljan ja vihannesten kasvattamiseen sekä karjanpitoon soveltuvia, vaikka näillä tiluksilla ei karjaa näy ensinkään. Tänne voisi perustaa puutarhojakin, jotka tuottaisivat kaikkea, mitä ihminen vain suinkin osaisi toivoa.

Illalla kuningas tuli amiraalin luokse laivalle, ja amiraali otti hänet vastaan kaikella hänen arvoaan vastaavalla kunnioituksella ja antoi selittää hänelle olevansa Espanjan kuningasparin palveluksessa, jotka olivat maailman mahtavimmat hallitsijat. Mutta eivät laivalla olevat intialaiset, jotka toimivat tulkkeina, enempää kuin kuningaskaan, sitä uskoneet, vaan ajattelivat meidän olevan taivaasta tulleita ja että Kastilian kuningaskunta ja kuningaspari olivat taivaassa eivätkä tässä maailmassa.

Amiraali tarjoilutti kuninkaalle espanjalaisia ruokia; ja hän söi niitä vain vähän ja antoi sitten lopun neuvonantajilleen ja muille seuralaisilleen. »Uskokaa, Teidän Korkeutenne»—kirjoittaa amiraali—»nämä maat ja erikoisesti tämä Espanjolan saari ovat niin hedelmällisiä ja oivallisia, ettei sen kuvaamiseen löydä sanoja eikä kukaan voisi sitä näkemättä uskoa. Ja uskokaa, Teidän Korkeutenne, nämä saaret ja kaikki muutkin kuuluvat Teille yhtä hyvin kuin Espanja, sillä näiden hallitsemiseen ei tarvita mitään muuta kuin tulla ja asettua tänne ja käskää mielin määrin, sillä voisin ihan yksin laivamiehistöni kanssa, mikä ei suinkaan ole lukuisa, kulkea näiden saarten halki ilman, että minulle tapahtuisi mitään. Monestikin näin vain kolmen merimiehen astuvan maihin, ja heidät nähdessään suuri joukko intialaisia pakeni, vaikkeivät he tehneet heille minkäänmoista pahaa. Heillä ei ole minkäänlaisia aseita, eivätkä he niistä mitään ymmärrä; he kulkevat kaikki alastomina ja ovat niin pelokkaita, ettei tuhat heikäläistä uskalla asettua kolmea meikäläistä vastaan. Sitäpaitsi he ovat hyvin omiansa käskettäviksi työhön, viljelemään maata ja tekemään kaikkea, mitä heillä teetetään. Heille on vain rakennettava kaupunkeja ja opetettava heitä pukeutumaan ja omaksumaan meidän tapamme.»

Maanantaina joulukuun 17. päivänä

Tänä yönä nousi vahva itäkoillinen, mutta aalokko ei käynyt kovin korkeana satamassa, missä amiraali oli ankkurissa, koska sitä suojasi edessä oleva Tortuga-saari. Amiraali jäi tänne päiväksi ja lähetti merimiehet kalastamaan. Intialaiset olivat mielissään saadessaan mennä heidän mukaansa. He toivat heille canibalaisten eli kannibaalien nuolia, jotka oli tehty pitkistä ruovoista ja varustettu tulesa teroitetuilla ja kovetetuilla puukärjillä. Asukkaat näyttivät heille kahta miestä, joiden ruumiista oli poissa kappale lihaa, ja kertoivat kannibaalien purreen sen ja syöneen, mutta sitä amiraali ei ottanut uskoakseen.

Hän lähetti kylään muutamia kristittyjä; he vaihtoivat lasihelmillä kultapaloja, jotka oli kääritty hyvin ohuihin lehtiin. Eräällä intialaisella, jota amiraali arveli tämän maakunnan päämieheksi ja jota asukkaat sanoivat caziqueksi, hän näki kämmenen kokoisen kultapalan, jonka hän näytti haluavan vaihtaa. Sitä varten hän meni majaan, missä hän jakoi sen kultalevyn pieniin palasiin ja toi ne toisen toisensa perään kristityille vaihtaen muihin esineihin. Vaihdettaisiin viimeisen kultapalan hän antoi merkin lähettäneensä hakemaan lisää kultaa, joka tuotaisiin hänelle seuraavana päivänä.

Kaikki tämä, huomauttaa amiraali, meitä kohtaan osoitettu käytös ja tavat, heidän ystävällisyytensä ja viisautensa, ilmaisevat, että nämä intialaiset ovat yritteliämpiä ja nokkelampia kuin mitkään tähän asti tuntemamme. Illalla tuli Tortuga-saarelta kanootti, jossa oli nelisenkymmentä miestä. Heidän lähestyessään rantaa kaikki rannalla olevan kylän asukkaat kävivät maahan istumaan, mikä oli rauhan merkki.

Sitten astui joitakin kanootissa olevia maihin, sitten kaikki. Mutta cazique yksinään nousi ja käyttäen sanoja, jotka tuntuivat uhkauksilta, ajoi heidät takaisin kanoottiin. Hän roiskutti heidän päälleen vettä ottaen rannalta kiviä ja heitellen niitä veneeseen, ja sitten kun kaikki olivat kuuliaisesti nousseet kanoottiin, cazique otti kiven ja pani sen alguazilin käteen, jotta hän heittäisi sillä vieraita, mitä tämä ei kuitenkaan tehnyt. »Tässä tilaisuudessa nähtiin, kuinka suosiollinen cazique oli amiraalille. Kanootin lähdettyä sanottiin amiraalille, että Tortuga-saarella oli enemmän kultaa kuin Espanjalla, koska se oli likempänä Babequeta. Amiraali arveli, että Tortuga-saarella enempää kuin täälläkään ei ollut omia kultakaivoksia, vaan kaikki kultaa saatiin, joskin pienissä erissä, Babequesta, koska näillä kummallakaan saarella ei ollut sanottavasti vaihdettavaa. Muuten maanlaatu on niin hedelmällistä, ettei heidän tarvitse toimeentulokseen paljon tehdä työtä, vielä vähemmän heillä on huolta vaatteista, kun he kaikki käyvät ihan alastomina.

Amiraali uskoi, että aivan lähellä oli seutuja, missä maaperä katki sisäänsä suurimmat aarteensa ja että Herramme johdattaisi hänet kyllä paikkaan, missä kulta kasvaa. Hän oli saanut tietoja, että siitä satamasta, missä hän nyt oli, matka Babequeen kesti neljä päivää; se merkitsi kolmestakymmenestä neljäänkymmeneen meripenikulmaa, jonka suotuisalla tuulella voisi purjehtia yhdessä päivässä. ^[32]

Tiistaina joulukuun 18. päivänä

Amiraali pitkitti tyvenen pakosta viipymistään täällä ankkurissa vielä tämän päivän. Hänellä oli toinenkin peruste.

Cazique oli hänelle sanonut tuovansa kultaa, ja vaikka amiraali ei uskonut täällä olevan sitä paljon, koska täällä ei ollut kultakaivoksia, hän oli hyvin utelias kuulemaan lisätietoja sen paikan sijainnista, mistä kultaa saatiin. Päivänkoitteessa hän nostatti laivan ja karavelien liput ja viirit O:n pyhän Neitsyt Marian kunniaksi, jonka päivä tänään oli. ^[33] Kanuunat laukaistiin useaan kertaan.

»Tämän Espanolan-saaren kuningas», on amiraalin päiväkirjaan kirjoitettu, »oli lähtenyt hyvissä ajoin asuinpaikaltaan, joka on noin viiden leguan päässä. Kello kolmen maissa hän tuli kylään, johon amiraali oli lähettänyt joitakin miehiään katsomaan, tulisiko kultaa. He huomasivat, että kuninkaalla oli seuranaan enemmän kuin kaksisataa miestä, joista neljä toi häntä kantotuolissa; hän oli vielä nuori, kuten jo tuli huomautetuksi. Amiraalin syödessä puolista aluksensa peräkorokkeella tuli kuningas hänen luokseen kaikkine miehineen.»

»Teidän Korkeuksianne», kirjoittaa amiraali kuninkaalle ja kuningattarelle, »olisi varmasti hyvin huvittanut kulkeuen loisto ja se kunnioitus, mitä kaikki osoittivat hänelle. Kun kuningas astui laivaan, hän tapasi minut pöydästä peräkastellilta. Hän tuli suoraan luokseni, istuutui viereeni eikä sallinut minun nousta pöydästä, ennenkuin olin aterioinut. Olettaen, että liharuokamme maittaisivat hänelle, käskin tarjoilla myöskin hänelle.

Kun hän astui peräkorokkeelle, hän antoi kädellään merkin, että kaikkien toisten tuli jäädä ulkopuolelle. He tottelivat täsmällisesti tätä määräystä ja suurinta kunnioitusta osoittaen istuutuivat kannelle (*cubierta*), lukuunottamatta kahta iäkkäämpää vanhusta, joita pidin hänen neuvonantajinaan; he istuutuivat hänen jalkojensa juureen. Ruokalajeista, joita tarjoilutin hänelle, hän ei maistanut enempää kuin kohteliaisuus vaati (*para hacer la salva*) ja lähetti sitten lopun seuralaisilleen, jotka söivät kaikki. Samoin hän teki juomille; hän vain kostutti niillä huuliaan ja antoi sitten muille.

Kaikessa hän menetteli ihailtavan arvokkaasti ja vähin sanoin, jotka olivat, mikäli minä käsitin, hyvin ajateltuja ja älykkäitä. Hänen jaloissaan istuvat katsoivat hänen suuhunsa, puhuivat hänen puolestaan ja hänen kanssansa, aina mitä suurimmalla kunnioituksella. Aterian päätyttyä eräs hänen palvelijoistaan toi vyön (*cinto*), joka oli samankaltainen kuin ne, joita Espanjassa käytetään, vaikka toisella tavalla tehty. Hän antoi minulle sen sekä kaksi pientä taottua kultakappaletta. Luulen, että he täällä kokoavat tätä metallia vähän, vaikka ovatkin likellä niitä seutuja, missä sitä tuotetaan ja missä sitä esiintyy runsaasti.

Havaitsin vuodettani peittävän maton miellyttävän häntä suuresti; lahjoitin sen hänelle samoinkuin merenvahahelmeni, jotka olivat kaulassani, värilliset kengät ja lasillisen appelsiinimehua, mistä hän ihmetellen iloitsi, mutta hän, samoin kuin hänen neuvonantajansa ja seuralaisensa, olivat hyvin pahoillaan siitä, etteivät he ymmärtäneet minua enkä minä heitä. Kaiken kaikkiaan tajusin vain, että hän ilmaisi minulle: jos minua täällä jokin miellyttää, niin koko saari on minun käskettävisäni.

Tuotin hänelle nähtäväksi erään ketjuni, siinä muistoksi kannan isoa kultakappaletta, johon on kiinnitetty Teidän Korkeuksienne kuvat. Näytin sitä hänelle ja toistin mitä olin eilen sanonut: että Teidän Korkeutenne hallitsivat suurinta osaa maailmasta, eikä ollut toisia niin mahtavia ruhtinaita kuin te. Näytin hänelle myöskin kuninkaallisen viirin ja ristiviirin, joille hän osoitti suurta kunnioitusta. Kuinka mahtavia hallitsijoita täytyikään Teidän Korkeuksienne olla, sanoi hän neuvonantajilleen, kun te olitte aivan huolettomasti lähettäneet minut tähän maahan, joka oli kaukana ja etäällä taivaasta. Hän puhui vielä paljon muutakin, mitä en ymmärtänyt, mutta panin merkille hänen ihmetyksensä.»

Kun oli jo myöhäistä ja cazique halusi palata kotiin, päästi amiraali hänet menemään kaikella kunnioituksella laukaisten musketeilla useita kunnialaukauksia. Maalle päästyään hän istuutui kantopaareillensa ja lähti kotimatalle koko seurueineen, jossa oli yli kaksisataa miestä, kuten jo olen sanonut. Hänen pikku poikansa seurasi, intialaisen arvohenkilön (*hombre muy honorado*) kantaessa häntä olallaan. Missä ikään hän tapasi merimiehiä ja laivojen väkeä, hän antoi heille ruokaa ja osoitti suurta kunnioitusta.

Eräs häntä vastaan tullut merimies kertoi nähneensä, että kaikkia amiraalin antamia lahjoja kannettiin hänen edellään, kutakin lahjaa vei eri mies, kaikki arvohenkilöitä. Heti caziquen eli kuninkaan jälkeen seurasi hänen poikansa yhtä suuren saattueen kera ja sitten kuninkaan veli omine saattueineen, mutta hän kulki jalan. Viimeksimainittu tuli kuninkaan jälkeen laivalle, ja amiraali teki hänen kanssaan pienen vaihtokaupan; kaikkiaankin saatiin kultaa tänään vain vähän, mutta eräältä ukolta amiraali sai tietää, että korkeintaan sadan leguan päässä oli joukko saaria lähellä toisiansa ja niillä oli paljon kultaa, kuulipa hän sanottavan, että yksi niistä oli ihan kokonaan kultaa ja muillakin oli kultaa niin paljon, ettei tarvinnut muuta kuin lapioida kokoon ja seuloa. Siellä sitä sulatetaan, valetaan tangoiksi ja muokataan tuhansiksi esineiksi, joita vanhus merkeillä lähemmin selitteli. Hän selosti amiraalille seudun ja vedet, joissa ne saaret olivat.

Amiraali päätti heti lähteä matkalle sinne ja sanoi, että jos ukko ei olisi niin huomattavassa asemassa kuninkaan luona oleva henkilö, niin hän pitäisi hänet laivalla, tai jos osaisi heidän kielensä, olisi pyytänyt häntä seuraamaan mukana, minkä mies varmaan olisi tehnytkin, kun hän näytti olevan niin hyvä ystävä hänen, kristityn, kanssa. Mutta kun hän jo nyt kuljetti mukanaan kylliksi näitä miehiä vasalleiksi Kastilian kuningasparille eikä halunnut tehdä heille väkivaltaa, hän päästi ukon menemään.

Hän pystytti keskelle tätä kylää hyvin ison ristin, ja intialaiset koskettivat sitä käsillään ja, kuten amiraali otaksui, lausuivat rukouksensa ja kunnioittivat sitä. Kaikesta päätellen kaikki nämä saaret, kuten amiraali Herralta toivoi, tulevat kristityiksi.

Keskiviikkona joulukuun 19. päivänä

Tänä yönä lähdettiin purjehtimaan pois lahdesta, jonka Tortuga-saari ja Española muodostavat. Aamulla tuuli vakaantui itään, minkä takia tänään ei päästy näistä saarista eroon.—Pienelle saarelle, jonka amiraali löysi, hän antoi nimen Santo Tomas, ja kauas mereen pistävälle niemekkeelle nimen Cabo de Caribata.—Sää oli kuin Espanjassa maaliskuussa, puut niin vihreitä kuin toukokuussa; yöt kestivät neljätoista tuntia.

Torstaina joulukuun 20. päivänä

Tänään auringon laskiessa amiraali laski ankkurin satamaan, joka on Santo Tomasin saaren ja Cabo de Caribatan välissä. ^[34] Satama on oikein hyvä ja niin iso, että siihen mahtuisivat kaikki kristikunnan laivat.—Tähän satamaan näkyy suuri, viljelty laakso, ja sitä ympäröivät vuoret näyttävät kohoavan taivaaseen asti. Epäilemättä niiden joukossa on joitakin, jotka ovat korkeampia kuin Teneriffan Pico de Teyde, jota pidetään korkeimpana. ^[35]

Perjantaina joulukuun 21. päivänä

Amiraali tutki tänään sataman tarkemmin. Hän havaitsi sen niin hyväksi, ettei hän voinut verrata sitä mihinkään, mitä hän tähän asti oli nähnyt. Hän sanoi ylistäneensä muita satamia niin paljon, ettei tiennyt, mitä laatusanoja tästä olisi käyttänyt ylistääkseen tätä asianmukaisesti, ja pelkäsi joutuvansa ylenpalttisen liioittelijan (*manificador excesivo*) kirjoihin, ja hänen katsottaisiin sanoneen enemmän kuin oli totta. Senvuoksi hän lisäsi tähän: »Minulla on mukana vanhoja merenkulkijoita, jotka sanovat samaa kuin minä ja tulevat aina sanomaan, kuten kaikki, jotka merta kulkevat, nimittäin, että kaikki se ylistys, jota olen nähin satamiin kohdistanut, on totta, ja myöskin, että viimeksimainittu satama on paras kaikista.»

Päiväkirja jatkuu sitten: »Kolmekymmentäkaksi vuotta olen ollut merellä—kun lasketaan se aika, jonka todellisuudessa voin laskea—olen nähnyt koko idän ja koko lännen ja tehnyt matkan pohjoiseen, nimittäin Englantiin, ja käynyt myöskin Guineassa, mutta missään maassa en ole nähnyt niin täydellisiä satamia kuin täällä, missä olen tavannut toinen toistaan kauniimpia. Olen tarkasti perehtynyt kaikkeen, mistä kirjoitan, ja myöskin viimeksimainittuun satamaan, kuten saatan vakuuttaa, ja toistan vielä, että se on kaikkia muita parempi, että siinä on tilaa maailman kaikille laivoille ja että se voitaisiin sulkea yhdellä vanhalla laivantouvilla. Suusta pohjaan saakka sen pituus on viisi penikulmaa.» ^[36]

Amiraali pani merkille jonkun verran viljeltyä maata. Hän käski kahden miehen mennä maihin, nousta kukkulalle ja tarkastaa, oliko näkyvässä kylää, sillä mereltä käsin ei nähty sitä. Tänä iltana kymmenen maissa tuli laivalle joitakin intialaisia kanooteilla katsomaan amiraalia ja kristityitä kuin ihmeitä. Hän antoi heille joitakin pikkuesineitä, mistä he tulivat peräti iloisiksi. Molemmat kristityt palasivat laivaan ja näyttivät paikan, mistä he olivat nähneet ison kylän vain vähäisen matkan päässä merestä.

Amiraali käski laivan siirtyä sinnepäin vain pienen matkan päähän maasta. Hän näki heti joitakuita intialaisia, jotka lähenivät rantaa; kun he näyttivät pelokkailta, hän käski pysähtyä, jotta hänen laivallaan olevat intialaiset saisivat puhua heidän kanssaan ja vakuuttaa, ettei heille aiottu tehdä mitään pahaa. Senjälkeen intialaiset tulivat vielä likemmäs merta ja amiraali läheni maata. Kun he olivat päässeet pelostaan, tuli niin paljon, että koko ranta oli heitä täynnä, ja miehet niin hyvin kuin naiset ja lapsetkin osoittivat meille tuhat huomaavaisuutta: toiset juoksivat sinne, toiset tänne tuoden meille leipää, jota he valmistavat niamesista—heidän kielellään se on *ajes*—, joka on hyvin valkoista ja hyvää. He toivat meille myös vettä kurpitsapulloissa ja saviruukuissa, jotka ovat samanlaisia kuin espanjalaisetkin; sitten he toivat kaikkea, mitä ikään heillä oli maailmassa ja minkä he uskoivat amiraalia ilahduttavan, ja sen kaiken he tekivät niin halukkaasti (*con un corazon tan largo*) ja ilomielin, että sitä ihan ihmetteli.

»Ei voi sanoa»—huomauttaa amiraali—»heidän antaneen niin mielellään tavaroitansa siksi, että ne olivat niin vähäarvoisia, sillä ne, joilla oli kultaesineitä, antoivat ne yhtä mielellään meille kuin sellaisetkin, jotka toivat kurpitsapulloissa vettä; on hyvin helppo havaita, milloin joku antaa jotakin mielellään. Tällä kansalla ei ole karttuja eikä heittokeihäitä eikä minkäänmoisia aseita; sama on laita kaikkien muidenkin asukkaiden, jotka asuvat tällä nähdäkseni hyvin isolla saarella.

Miehet ja naiset kulkevat alastomina kuin ovat syntyneet. Juanalla ja joillakin muilla saarilla naiset käyttävät, eritoten täytettyään kaksitoista vuotta, pieniä pumpulikankaisia esiliinoja, mutta täällä niitä eivät käytä vanhat eivätkä nuoret. Muilla saarilla miehet mustasukkaisina piilottavat vaimonsa kristityiltä; täällä tehdään päinvastoin. Täällä naiset ovat kaunisvartaloisempia, ja he ensimmäisinä kiittävät taivasta saapumisestamme, tuoden kaikkea, etenkin syötävää; leipää, pähkinöitä ja viiden-, kuudenlaisia hedelmiä, joista käskin joitakin kuivata tuodakseni ne kuningasparille. Muutoin naiset juuri olivat olleet aluksi avuliaita; sittemmin he pysyttelivät piilossa. Senvuoksi annoin väelleni käskyn, ettei se saanut tehdä kenellekään mitään pahaa eikä ottaa keneltäkään mitään vasten heidän tahtoaan, ja kaikesta saadusta oli maksettava. Lopultakin—huomauttaa amiraali—»on kai kenenkään vaikea löytää ihmisiä, jotka ovat niin hyväsydämisinä, niin anteliaita ja samalla kertaa niin tiheässä kansaa, että hän hämmästyi, miehet, naiset ja lapset juoksivat hänen kaiken, mitä heillä on, ja vieläpä tulevat heitä vastaan tuomaan tavaransa.»

Sitten amiraali lähetti kuusi kristittyä käymään kylässä. Heille osoitettiin kaikkea mahdollista kunnioitusta, heille annettiin kaikkea mitä vain oli annettavaa, sillä kukaan ei epäillyt, etteivät amiraali ja hänen väkensä olleet kotoisin taivaasta. Niitä intialaisia, jotka olivat laivoilla, ei oltu myöskään saatu luopumaan siitä uskomuksestaan. Kuuden kristityn palattua tuli useissa kanooteissa intialaisia erään päällikön puolesta (*de un Señor*) kutsumaan amiraalia käymään hänen kylässään. Kun tämä kylä oli lähellä eräällä maankielekkeellä, meni amiraali hänen luokseen. Palatessaan hän näki koko rannan niin tiheässä kansaa, että hän hämmästyi, miehet, naiset ja lapset juoksivat hänen luokseen ja huusivat, ettei hän lähtisi heidän luotansa.

Toisen päällikön lähetit odottivat häntä kanooteissa tuoden hänelle kutsun, jota amiraali noudatti. Tämä päällikkö odotti suuren muonavaraston kanssa. Tuskin hän oli saanut kuulla amiraalin saapumisesta, kun hän käski kuljettaa kaikki elintarvikkeet espanjalaisiin laivoihin. Nähtyään, että amiraali otti vastaan, mitä hänelle oli tuotu, asukkaat juoksivat takaisin kyläänsä tuomaan vielä lisää ruokatarpeita, papukaijoja ja muuta, ja heti lahjoittivat kaikki niin sydämellisesti, että se oli ihmeellistä. Amiraali antoi heille vastaan lasihelmiä, messinkisormuksia ja tiukuja, ei siksi, että he olisivat niitä pyytäneet, vaan koska se oli hänestä tarkoituksenmukaista ja koska hän piti heitä jo—nämä ovat amiraalin omat sanat—kristittyinä ja Espanjan kuningasparin alamaisina paremmin kuin espanjalaisia itseään. »Ei puutu enää mitään muuta», sanoo hän, »kuin että ymmärtäisimme heidän kieltänsä, voidaksemme käskä heitä, sillä he tottelisivat vastaansanomatta». Amiraalin palatessa laivalle kaikki intialaiset huusivat, ettei kristittyjen pitäisi

poistua heidän luotansa vaan jäädä tänne, ja intialaisia täynnä olevat kanootit tulivat hänen perässään laivalle.

Amiraali osoitti heille kunnioitusta, syötti heitä ja antoi heille lahjoja. Hänen poissaollessaan oli lännestä päin tullut vieläkin yksi päällikkö, ja vaikka laiva oli puolen tunnin päässä rannasta, tulivat monet intialaiset sinne uimalla. Kun tämä päällikkö ei odottanut amiraalin paluuta, lähetettiin hänen jälkeensä joitakuita henkilöitä hankkimaan häneltä tietoja saarista. Hän otti heidät vastaan hyvin ystävällisesti, vei heidät kyläänsä ja antoi heille joitakin kultakappaleita. Jatkaessaan matkaansa he tulivat suurelle joelle, jonka poikki intialaiset uivat; kristityt eivät siihen pystyneet ja tulivat takaisin.

Tässä maassa on niin korkeita vuoria, että ne näyttävät ulottuvan taivaaseen saakka. Teneriffan saarella olevat tuntuvat näihin verrattaessa vaatimattomilta. Ne ovat kauniisti puiden ja ruohojen peitossa. Niiden välissä on ihania tasankoja, ja tämän sataman pohjassa on laakso, jonka suuruutta silmä ei pysty mittaamaan; se näyttää olevan viidentoista tai kahdenkymmenen tunnin matkan pituinen. Sen läpi virtaa joki, se on kokonaan viljelty, ja pellot ovat niin vihreitä kuin Espanjassa toukokuussa, vaikka yö onkin neljäntoista tunnin pituinen ja maa on siis verrattain kaukana pohjoisessa. Tämä satama on hyvästi suojassa kaikilta tuuilta.—Luoteissivulla on kolme saarta, ja tunnin matkan päähän niemekkeestä laskee iso joki. Amiraali antoi satamalle nimen Puerto de la Mar de Santo Tomas, koska tänään oli sen pyhimyksen päivä; »merekksi» hän nimitti sen suuruuden vuoksi.

Lauantaina joulukuun 22. päivänä

Päivänkoitossa amiraali lähti purjehtimaan etsiäkseen ne saaret, joissa intialaisten kertomuksien mukaan on kultaa ja joista jotkut heidän tietämäänsä sisältävät enemmän kultaa kuin maata. Ilma ei sallinut sitä, ja meidän oli palattava ankkuripaikallemme. Tämän maan päällikkö, joka omistaa kylän tässä lähellä, lähetti miehitetyn veneen amiraalin luo kutsumaan häntä laivoineen lähemmäksi, jotta hän voisi antaa hänelle kaiken, mitä hänellä oli.

Hän lähetti kanootin mukana hänelle vyön, jossa kukkaron sijasta oli naamio erinomaisen suurin kuvin, jotka samoin kuin nenä ja kielikin olivat taotusta kullasta. »Nämä ihmiset», sanotaan päiväkirjassa, »ovat niin hyväsydämiä, että he, jos heiltä jotakin pyytää, antavat sen maailman parhaimmalla tahdolla; heille suorastaan osoittaa suosiota, kun heiltä jotakin pyytää.» He lähenivät venettä, antoivat vyön erälle merimiehelle, ja lähetystö nousi sitten laivaan.

Kului osa päivää, ennenkuin ymmärrettiin heidän asiansa. Yksinpä nekään intialaiset, joita meillä oli laivassa, eivät ymmärtäneet heitä, kun heillä oli tykkänään toiset nimitykset asioille; vihdoin arvattiin heidän eleistään, että heidät oli lähetetty kutsumaan amiraalia. Hän päätti lähteä sunnuntaina caziquen luo, vaikka hänellä ei ollutkaan tapana sunnuntaisin liikuskella, ei taikauskon takia, vaan hurskauden vuoksi. Hän teki sen myöskin tällä kertaa, kuten hän sanoi, vain toivoen, että asukkaat heidän osoittamansa hyvän tahdon vuoksi tulisivat kristityiksi ja Espanjan kuninkaan uskollisiksi alamaisiksi. Hän lisäsi siihen, että hän piti heitä jo sellaisina, ja jotta he rakkaudella suhtautuisivat hänen hallitsijaansa, hän tahtoi heidän parastaan ja koetti toimia heidän tyytyväisyydekseen.

Tänään ennen lähtöä amiraali lähetti kuusi miestä erääseen kolmen tunnin päässä lännessä olevaan kylään, jonka päällikkö eli cazique oli näinä päivinä käynyt hänen luonaan ja sanonut, että hänellä oli useita kultaesineitä. Kun kristityt tulivat sinne, niin päällikkö antoi kättä amiraalin notaarille, jonka hän oli lähettänyt matkaan, ettei intialaisille harjoitettaisi mitään ilkeyttä. He ovat tosiaankin sangen hyväsydämiä, mutta espanjalaiset niin ahneita ja häpeämättömiä, etteivät he tyydy ottamaan narunpätkeä, lasin- tai porsliininsirpaletta vastaan kaikkea, mikä heitä miellyttää, vaan jopa tahtovat tavaraa ilmaiseksikin ja vievät mukanaan maksamatta siitä mitään, vaikka amiraali on sen yhtä mittaa kieltänyt. Vaikka kultaa lukuunottamatta kaikki intialaisten lahjat ovat vähäarvoisia, niin amiraali, heidän hyväsydämisyyteensä katsoen ja koska he luovuttavat kultaa lasihelmeäkin vastaan, on kieltänyt ottamasta heiltä mitään antamatta vastalahjaa.

Kun päällikkö oli antanut notaarille kättä, hän vei hänet asuntoonsa koko asujaimiston seuraamana, joka oli sangen lukuisa. Hän käski antaa lähettiläille aterian, ja intialaiset toivat hänelle puuvillakangasta ja -lankaa. Kun hän illalla laski heidät menemään, lahjoitti hän heille kolme lihavaa hanhea (*tres ansares muy gordas*) ja joitakin kultaesineitä. Heidä seurasi suuri väkijoukko kantaen niitä esineitä, joita olivat saaneet vaihdoksi, ja väki tahtoi kantaa lähettilästä olkapäällään ja saivatkin tehdä sen purojen kohdalla ja rämepaikoissa.

Amiraali käski antaa lahjoja päällikölle, joka ihastui niistä suuresti kuten kaikki hänen alamaisensakin, koska he vakaasti uskoivat espanjalaisten olevan taivaasta tulleita; asukkaat olivat onnellisia jo siitäkin, kun saivat meitä katsella. Yksistään tänään tuli satakaksikymmentä kanoottia, joista jokainen toi jotakin, pääasiallisesti leipää, kaloja tai vettä saviruukuissa. He toivat myöskin erään juurikasvin siemeniä; sellaisen siemenen he heittävät vesikuppiin ja juovat heti sen; intialaiset selostivat amiraalille, että se oli jollakin tavalla hyvin terveellistä.

Sunnuntaina joulukuun 23. päivänä

Tyvenen vuoksi amiraali ei voinut laivoilla lähteä sen päällikön maahan, joka oli lähettänyt hänelle kutsun; mutta hän antoi jäljellejääneiden kolmen lähetin seuraksi veneissä useita omia miehiään, niiden joukossa notaarin. Sillävälän hän lähetti kaksi intialaistaan siihen kylään, missä oli itse käynyt; he palasivat pian laivalle tuoden mukanaan kylän päällikön. Tämä kertoi, että tällä saarella^[37] oli niin paljon kultaa, että muualta tultiin sitä ostamaan ja että sitä löytyi täältä niin paljon kuin vain halutti. Tuli vielä muitakin, jotka vahvistivat sen tiedon ja kuvasivat, millä tavalla kultaa kerättiin.

Sen kaiken ymmärtäminen oli perin vaikeata, mutta sen verran kävi kuitenkin selville, että täällä täytyi olla paljon kultaa, ja kun vain saataisiin selville paikka, mistä he sitä kokosivat, sitä voisi saada halvalla tai ihan ilman korvausta.

»Meidän Herramme», kirjoittaa amiraali päiväkirjaansa, »jolla on vallassaan kaikki asiat, tukekoon ja varjelkoon minua niinkuin Hän tahtoo ja niinkuin Hänen palveluksekseni parhaiten sopii. Tähän mennessä laivalla on käynyt

tuhansia intialaisia, ja jokainen on aina tuonut jotakin. Ehtimättä ihan vielä laivallekaan, puolen nuolenkantaman päässä, he jo nousevat seisomaan kanooteissaan, näyttävät, mitä heillä on kädessään, ja huutavat: 'Ottakaa! Ottakaa!' Luullakseni enemmän kuin viisisataa tuli laivalle uiden, kanoottien puutteessa, vaikka rannasta oli noin tunnin matka laivalle.»

Otaksuttavasti viisi caziqueta poikineen, puolisoineen ja lapsineen oli käynyt laivalla. Amiraali antoi jakaa heille kaikille lahjoja ja sanoi, että se oli hyvää tuhlausta. »Herra laupeudessaan,» kirjoittaa hän, »tukekoon minua, niin että löytäisin sen kullan, tarkoitan sen kultakaivoksen, sillä täällä on miehiä, jotka sanovat tietävänsä, missä se on.»

Veneet palasivat yön aikana; ne olivat käyneet hyvin kaukana ja olivat tavanneet monta kanoottia, joissa olleet intialaiset tahtoivat nähdä amiraalin. Hän piti varmana, että jos hän vielä viipyisi tässä satamassa joulun, niin kaikki tämän saaren asujaimet, ja hän piti tätä saarta (erheellisesti) suurempana kuin Englanti, ^[38] tulisivat tänne häntä katsomaan. Intialaiset seurasivat kristittyjä kyläänsä, joka näiden antaman tiedon mukaan oli kaikista suurin ja säännöllisimmin rakennettu. Kun kanootit melomalla kulkevat erittäin joutuisasti, ehtivät he veneistä edelle ja ilmoittivat caziquelle kristittyjen tulosta. Amiraali huomauttaa tässä, ettei hän vielä tiedä, merkitseekö caziqne samaa kuin kuningas vai onko se vain maaherra. Heitä kohdeltiin ylhäisinä miehinä ja mainittiin nimityksillä *nitayno*, mutta ei ymmärretty, merkitsikö se aatelista (*hidalgo*), maaherraa vaiko ritaria.

Cazique tuli vihdoinkin heidän luokseen, ja yli kaksituhantinen asujamisto kerääntyi torille, joka oli hyvin puhtaaksi lakaistu. Hän osoitti miehille suurta kunniaa, ja jokainen intialainen toi heille jotakin syötävää tai juotavaa. Kuninkaalta kukin sai palan puuvillakangasta, papukaijoja amiraalille vietäväksi ja joitakin kultakappaleita. Intialaiset lahjoittivat myöskin merimiehille puuvillakangasta tai mitä muuta heillä kotona oli. Ne pikkuesineet, joita he saivat vastaan, he ottivat niin suurella riemulla kuin ne olisivat olleet pyhäinjäännöksiä. Kun espanjalaiset illalla tahtoivat lähteä pois, kuningas pyysi heitä jäämään seuraavaan päivään, ja hänen pyyntönsä yhtyi koko kansa. Mutta kun he näkivät, että heidän paluupäätöksensä oli varma, he seurasivat heitä ja kantoivat kaikkea, mitä caziqne ja muut asukkaat olivat heille lahjoittaneet.

Maanantaina joulukuun 24. päivänä

Amiraali antoi nostaa ankkurin ennen auringonnousua. Niiden lukuisten intialaisten joukosta, jotka olivat edellisenä päivänä tulleet laivaan ja merkeillä selittäneet, että tällä saarella oli kultaa, mainitsemalla myöskin paikkoja, mistä he sitä keräsivät, amiraali pani merkille erään, joka näytti sangen hyväntahtoiselta ja häneen kiintyneeltä, koska hän jutteli huomattavasti mieluummin amiraalin kanssa kuin muiden. Amiraali kestitsi häntä ja pyysi häntä lähtemään oppaakseen kultakaivoksille. Tämä intialainen toi vielä erään ystävänsä tai sukulaisensa, ja muiden seutujen ohella, joita he mainitsivat kullankeruupaikkoina, esiintyi myöskin Cipango, jolle he omalla kielellään antoivat nimen Cívao. He vakuuttivat, että siellä on kultaa suuria määriä, ja että caziquellakin oli taotusta kullasta tehty viiri, mutta se paikka oli hyvin kaukana länessäpäin.

Tällä kohtaa ovat päiväkirjassa seuraavat kuninkaalle ja kuningattarelle kohdistetut rivit: »Koetan saada Teidän Korkeutenne uskomaan, että koko maailmassa ei ole parempaa ja rauhallisempaa väkeä kuin nämä intialaiset. Teidän Korkeutenne saavat olla täynnä iloa, kun saatte heidät pian käännettyiksi kristinuskoon ja muovatuiksi heidät kuningaskuntanne tapojen mukaisiksi; sillä missään ei voi olla parempia ihmisiä eikä parempaa maata. Kansa on niin lukuisa ja maa niin laaja, etten voi löytää siihen mitään sanoja, kun jo olen äärimmäisesti ylistänyt Juanan saarta, jota intialaiset nimittävät Kuubaksi. Mutta sen ja tämän välillä on ero kuin yöllä ja päivällä, enkä usko olevan olemassa ketään, joka ei sanoisi samaa, kun on nähnyt nämä molemmat.

On todellakin suorastaan ihmeteltävä, kuten sanon, kaikkea täällä, suuria kyliä tällä saarella, jolle minä olen antanut nimeksi Española, vaikka asukkaat sanovat sitä Bohioksi. Kaikki täällä ovat verrattoman rakastettavia (*de muy singularísimo tracto amoroso*), he puhuvat miellyttävästi, aivan toisella lailla kuin muut, joiden puhe aina kuulostaa jyrinältä.

Miehet ja naiset ovat kauniskasvuisia eivätkä mustaihoisia. On totta, että he kaikki maalaavat itseään, toiset mustiksi, toiset muunvärisiksi, useimmat punaisiksi. He tekevät sen, kuten kuulin, varjellakseen itseään auringonkilolta. Kylät ja talot ovat hyvin sieviä; jokaisessa kylässä on oma päällikkönsä eli tuomarinsa, jota kaikki tottelevat niin auliisti, että se on ihan ihme. Kaikki nämä valtiat puhuvat hyvin vähän ja heidän olentonsa on hyvin leppeä (*muy lindas costumbres*). Hyvin usein he käskevät vain kättään heilauttamalla, ja heitä ymmärretään heti, niin että se oikein kummastuttaa.» Nämä ovat amiraalin omia sanoja.

Tiistaina joulukuun 25. päivänä, Joulujuhlana

Edellisenä päivänä oli lievässä tuulessa lähdetty Santo Tomasin satamasta ja purjehdittu Punta Santaan saakka, ja kello oli 11 illalla, kun amiraali päätti asettua lepäämään, sillä hän ei ollut nukkunut kahteen vuorokauteen. Kun meri oli levollinen, kävi myöskin peränpitäjä nukkumaan ja jätti peräsimen nuorelle laivapojalle, minkä amiraali oli koko matkan aikana nimenomaisesti kieltänyt.

Meidän Herramme näki hyväksi, että puolenyön tienoissa, sitten kun amiraali oli mennyt nukkumaan, tuli täysi tyven, ja meri oli niin tyyni kuin liemi maljassa. Kaikki menivät nukkumaan; peräsini jäi laivapojan käsiin, ja virta kuljetti laivan hiekkasärkälle, mutta niin pehmeästi, että sitä tuskin pani merkille.

Laivapoika, joka tunsu peräsimen juuttuneen kiinni ja kuuli maininkien loiskeen, päästi huudon. Amiraali nousi heti ja niin nopeasti, että hän oli ensimmäinen, joka huomasi laivan ajautuneen kiinni. Hän käski heti laskea veneen, kuljettamaan ankkurin ulos ja kiinnittämään laivan perään. Perämies ja useita muita hyppäsi veneeseen, ja amiraali luuli heidän lähtevän täyttämään hänen käskyään; mutta sensijaan he ajattelivatkin vain pelastautua karaveliin, joka oli heistä vain puolen meripenikulman päässä.

Karaveli ei kuitenkaan ottanut heitä vastaan, missä se menetteli ihan oikein. He tulivat myöhemmin takaisin, mutta jo ennen heitä saapui karavelin vene. Kun amiraali huomasi, että hänen perämiehensä ja muut olivat paenneet, että meri kävi yhä matalammaksi ja laiva kallistui sivulle, hän ei nähnyt muuta pelastumiskeinoa kuin katkaista isonmaston, jotta laiva keventyisi ja pääsisi jälleen uimaan. Mutta kun meri perääntyi yhä enemmän ja laiva kallistui vielä lisää, ei ollut mitään toivoa aluksen pysymisestä pinnalla.

Onneksi meri pysyi tyvenenä, laiva itse säilyi ehjänä, mutta saumat aukenivat ja vesi tunkeutui sisään. Amiraali miehineen pelastautui karavelille. Kun sitten virisi vähäinen maatuuli, yö ei ollut vielä pitkällekkään kulunut eikä tiedetty, kuinka kauas särkkä ulottui, päätti hän seisahtua päivänkoittoon saakka ja lähti sitten takaisin laivalleen.

Jo sitä ennen hän oli lähettänyt cordovalaisen Diego de Aranan, laivueen alguazilin (ylituomarin), ja Pedro Gutierrezin, kuninkaallisen talouden ovenvartijan, veneellä maihin ilmoittamaan onnettomuudesta kuningas (cazique) Guacanagarille, joka lauantaina oli kutsunut amiraalin aluksineen satamaansa ja kyläänsä, joka oli puolen meripenikulman päässä tältä särkältä. Kuultuaan tiedon cazique itki, kuten he sanoivat, ja lähetti kaikki miehensä hyvin tilavilla kanooteilla laivalle pelastamaan lastia.

Kuninkaan itsensä osoittaman innon vuoksi se kävi hyvin nopeasti. Hän itse henkilökohtaisesti veljineen ja sukulaisineen huolehti tarkkuudella karilleajaneessa laivassa sekä maalla sinne tuotujen tavaroiden vartioimisesta, ja että kaikki pelastettiin mitä parhaiten. Tuon tuosta hän lähetti erään sukulaisensa, joka ei koko aikana lakannut itkemästä, amiraalin luokse lohduttamaan häntä ja vakuuttamaan, ettei amiraalin tarvitsisi lainkaan murehtia, cazique antaisi hänelle kaikki, mitä hänellä oli.

Amiraali vakuuttaa heidän korkeuksilleen, ettei missään päin Espanjassa niin tarkoin huolehdittaisi haaksirikkoutuneen laivan lastista, niin ettei nuppineulaakaan katoaisi. Kuningas käski sijoittaa tavarat asuntojen läheisyyteen, kunnes joitakin niistä tyhjennettiin ja tavarat sijoitettiin niihin, missä niitä voitiin vartioida hyvin. Hän käski asettaa ympärille asemiehiä, jotka seisoivat vartiossa kaiken yötä.

»Kuningas«—niin kirjoittaa amiraali päiväkirjaansa—»ja kaikki kansa itkivät kovasti; he ovat ihmisiä, jotka ovat täynnä rakkautta, vailla ahneutta ja niin herkkiä kaikelle, että vakuutan Teidän Korkeuksillenne: koko maailmassa ei ole parempaa kansaa eikä maata. He rakastavat lähimmäisiänsä kuin itseään, heidän kielensä on maailman kauneinta ja sointuvinta, aina ystävällisesti puhuttua. Miehet ja naiset käyvät sellaisina kuin Jumala on luonut heidät, mutta Teidän Korkeutenne saavat uskoa, että näiden ihmisten tavat ovat esimerkittäviä; kuninkaalla on myös ihmeteltävä hovi (*estado*) ja hän on niin erikoisen vähäpuheinen, että sitä on ilo nähdä. Näiden ihmisten muisti on hyvä; he tahtovat nähdä kaiken ja kysyvät mihin mitään käytetään.» Nämä kaikki ovat amiraalin sanoja.

Keskiviikkona joulukuun 26. päivänä

Päivän koittaessa maan kuningas (s.o. kylän cazique) tuli karaveli *Niñalle*, jossa amiraali oli, ja vakuutti hänelle melkein itkusuin, ettei hänen tulisi surra mitään, cazique antaisi hänelle kaiken omistamansa, kuten hän jo olikin niille kristityille, jotka olivat joutuneet maihin, tyhjentyneet kaksi taloa ja tyhjentyisi vielä lisää, jos tarvittaisiin; hän vakuutti myös, että amiraalin käskettävissä oli niin monta kanoottia ja niin paljon miehiä kuin hän tarvitsi tavaroiden kuljettamiseen maihin, kuten jo eilenkin oli ollut, ilman että yhtä ainoatakaan leivänmurua olisi amiraalilta mennyt. »He ovat niin rehellisiä«—kirjoittaa Kolumbus päiväkirjassaan—»etteivät ensinkään ahnehdi vieraan tavaraa, ja tässä siveä kuningas voitti kaikki muut«.

Amiraalin keskustellessa caziquen kanssa tuli toiselta paikkakunnalta kotoisin oleva kanootti, jonka miehistö pyysi vaihtaa muutamia kultakappaleita tiukuun; sillä se lelu näyttää olevan heille erikoisesti mieleen. Sillä ennenkuin he ehtivät edes laivan luokse, he jo kaukaa näyttivät kultakappaleitaan ja huutelivat: »*Chuq! Chuq!*» Siten he nimittivät tiukuja, joista he pitivät ihan hupsuuteen saakka. Erään toisen seudun intialaiset, jotka näkivät tämän vaihtokaupan, pyysivät säilyttämään heillekin sellaisen tiu'un, jonka vastikkeeksi he seuraavana päivänä lupasivat tuoda hänelle kämmenenkokoisen kultakappaleen.

Amiraali iloitsi kuullessaan sellaista; maaltakin palasi muuan merimies, joka sanoi ihmettelevänsä, minkälaisia kultakappaleita siellä voidaan vaihtaa ihan tyhjällä, sillä he olivat saaneet nuppineulasta niin ison kultapalan, että se oli kahden castillanon arvoinen; mutta kuukauden perästä olisi asianlaita jo toinen. Kuningas oli iloinen nähdessään amiraalin niin tyytyväisenä, ja kun hän kuuli amiraalin haluavan vielä lisää kultaa, teki hän merkkin avulla ymmärrettäväksi, että hän ihan lähellä tiesi paikan, missä sitä oli suurin määrin; amiraalin sopi vain olla hyvällä tuulella, cazique toimittaisi sitä hänelle niin paljon kuin hän vain halusi. Tästä amiraali huomauttaa päiväkirjassaan: »Kuningas puhui eritotenkin Cipangosta, jolle hän antoi nimen Civao, missä on kultaa niin paljon, ettei sitä siellä pidetty minään. Hän antaisi noutaa sitä sieltä, vaikka sitä oli kyllä tällä Espanjolan saarella, jota he nimittävät Bohioksi, hyvin paljon, ja tässä Caribatan maakunnassakin sitä oli vielä lisää.«

Kuningas aterioitsi amiraalin kanssa karavelilla ja lähti sitten hänen kanssaan maihin, jossa hän osoitti hänelle suurta kunnioitusta ja järjestytti aterian kahdesta tai kolmesta lajista ajesia, lisänä merirapuja, riistaa ja muita ruokalajeja kuten myöskin heidän leipäänsä, jota he sanovat cazaviksi eli kassavaksi. Aterian jälkeen hän vei amiraalin talon lähellä oleville puuistutuksille; heitä seurasi enemmän kuin tuhat henkeä, kaikki alasti: mutta kuninkaalla oli paita ja käsine, jotka amiraali oli lahjoittanut hänelle. Paidan hän pian kyllä riisui, mutta ei liikahtanut mihinkään ilman käsinettä, josta hän piti enemmän kuin mistään muusta lahjasta. »Hänen erikoisesta ruokailutavastaan ja hänen puhtaudestaan«—kirjoittaa amiraali—»saattoi huomata hänen olevan ylhäissyntyinen mies«.

Aterian jälkeen, joka kesti hyvin kauan, hänelle tuotiin ruohoja, joilla hän hieroi käsiänsä, jotta ne, kuten amiraali arveli, pysyisivät notkeina, minkä jälkeen hänelle tuotiin pesuvettä. Sitten hän vei amiraalin rannalle, missä amiraali käski erään miehensä, taitavan jousella-ampujan, ampua turkkilaisella jousella ja nuolella, mikä pani intialaisen päällikön ihan ihmeisiinsä, koska täällä ei tunneta aseita eikä käytetä niitä. Tämä antoi aihetta keskusteluun Caniban asukkaista, joita täällä sanotaan karibeiksi, ja jotka täällä käyvät ottamassa asukkaita vangeiksi; he käyttävät jousia ja nuolia, vaikka ilman rautakärkiä, sillä täällä ei ole rautaa eikä terästä eikä mitään muutakaan metallia paitsi kultaa ja

vaskea, joskin amiraali näki viimeksimainittua vain harvoin.

Amiraali antoi merkkien avulla caziquen ymmärtää, että Espanjan kuningaspari käskisi hävittää kaikki karibit ja että hän toisi heidät kaikki caziquen eteen sidotuin käsin. Hän laukaisutti myöskin kanuunan ja pyssyn, joiden vaikutus ja voima saattoi caziquen ihmeisiinsä, kun hän näki, mitä hävitystä ne saivat aikaan; mutta kaikki intialaiset pelästyneinä heittäytyivät maahan pitkäkseen. He toivat amiraalille ison naamion, jonka korvissa, silmissä ja muuallakin oli isoja kultakimpaleita. Kuningas antoi sen hänelle muiden lahjojen kanssa, jotka hän asetti amiraalin päälle tai ripusti hänen kaulaansa; ja samoin hän antoi lahjoja muillekin kristityille.

Täten amiraali sai suurta lohtua hänelle sattuneesta onnettomuudesta ja piti Jumalan sallimuksena, että Hän oli antanut hänen ajautua täällä rantaan. »Tämä onnettomuus»—kirjoittaa hän päiväkirjaansa—»tuotti minulle niin paljon tavaraa, että minun täytyy sitä oikeastaan sanoa onnenpotkukseksi; sillä jos en olisi ajautunut täällä maihin, olisin purjehtinut edelleen pysähtymättä tänne enkä myöskään olisi jättänyt tänne miehitystä.—Itse asiassa monet mieheni ovat pyytäneet lupaa saada jäädä tänne. Olen antanut käskyn rakentaa tornin ja linnoituksen sekä tilavan kellarin kyllin lujiksi, ei siksi, että pitäisin tätä varovaisuutta tarpeellisena näiden asukkaiden takia, koska minä mieheni helposti voisin vallata koko tämän saaren, vaikka se lieneekin isompi kuin Portugali ja vaikka siinä on asukkaita kaksi sen vertaa kuin siinä kuningaskunnassa; mutta he ovat alastomia ja ilman aseita, eivätkä he mitenkään pysty voittamaan pelkoaan. Silti on tarpeen, että rakennutan tämän linnoituksen, koska olen näin kaukana Teidän Korkeuksistanne, jotta nämä intialaiset oppisivat näkemään, mihin teidän alamaiseen pystyvät, ja olisivat teille kuuliaisiksi rakastaen ja peläten.

Nyt jo kaadetaan puita, joista linnoitus rakennetaan. Jätämme tänne leipä- ja viinivarastoja enemmän kuin vuodeksi, siemenviljaa, veneen, tilkitsijän, kirvesmiehen, pyssyseppän, tynnyrintekijän ja muita miehiä, jotka innolla palvellakseen Teidän Korkeuksianne ja minun tyytyväisyydekseni hyvin halukkaasti pyrkivät ottamaan selville, missä kultakaivos sijaitsee. Onnettomuutemme sattui siis erinomaisen sopivaan aikaan päästäksemme täällä alkuun, ja sitäpaitsi meille oli hyvä onni, että kun laiva ajoi matalikolle, se tapahtui melkein huomaamattomasti, kun ei ollut aallokkoa eikä tuulta.

Jos alus olisi saatu irroitetuksi särkältä, emme olisi milloinkaan niin perinpohjaisesti tulleet tutustuneiksi tähän maahan kuin tapahtuu sen kautta, että miehistöä jää tänne; sillä aikomukseni oli etsiä yhä uusia ja uusia maita pysähtymättä mihinkään kauemmaksi kuin yhdeksi päiväksi, paitsi jos vastatuulet meitä pidättäisivät. Haaksirikkoutunut alus oli myöskin hyvin raskasliikkeinen, ei oikein soveltuva löytöretkille, minkä merkitsemme Paloksen asukkaiden viaksi, jotka eivät noudattaneet Teidän, kuninkaan ja kuningattaren, antamaa käskyä varustaa tällaiselle retkelle soveltuvia aluksia.»

Lopuksi Kolumbus huomauttaa tässä päiväkirjassaan, ettei yhtään ainoata köydenpätkää, ei lautaa eikä naulaa menisi hukkaan, koska alus muutoin oli yhä vielä yhtä hyvässä kunnossa kuin matkalle lähdetessä, paitsi että siihen oli täytynyt tehdä muutamia aukkoja vesitynnyreiden ja tavaroiden poistamiseksi; mutta kaikki oli hyvin säilynyt.

»Toivon Jumalalta», lisää hän tähän, »että palatessani Espanjasta tänne tapaisin tonnin kultaa tänne jättämiäni miesten vaihtokaupalla hankkimana, ja että he siihen mennessä olisivat löytäneet myöskin kultakaivoksen ja mausteita, vieläpä niin suurissa määrin, että kuningas ja kuningatar vielä ennen kolmen vuoden kulumista saattaisivat ryhtyä pyhän haudan valtaamiseen (*para ir a conquistar la casa santa*). Olen myöskin jo aikaisemmin luvannut Teidän Korkeuksillenne, että yritykseni koko voitto tulisi käytetyksi Jerusalemin vapauttamiseen. Teidän Korkeutenne tulevat siitä varmaan riemuitsemaan (*se rieron*) ja sanomaan, että se on teidän mieleenne ja että te ilman sitäkin—lähtemättä Jerusalemin-retkelle—saatte siitä suurta iloa.»

Torstaina joulukuun 27. päivänä

Auringon noustessa kuningas tuli karavelille ja kertoi amiraalille lähettäneensä noutamaan kultaa niin paljon, että hän voi ennen amiraalin lähtöä peittää hänet kullalla, ja pyysi häntä lykkäämään lähtöänsä vähän aikaa. Kuningas, hänen veljensä ja vielä lisäksi yksi sukulaisensa, joka oli hänen uskottunsa, aterioitsivat amiraalin kanssa, ja molemmat viimeksimainitut selittivät olevansa halukkaita lähtemään Espanjaan. Tuotiin tieto, että karaveli *Pinta*, (jolla Pinzon oli paennut) olisi eräällä joella saaren toisessa päässä. Cazique panetti heti kuntoon kanootin, sillä hän rakasti amiraalia niin suuresti, että se aivan ihmetytti; tämä käski erään merimiehen seurata mukana ja valmisteli kaikella kiireellä paluumatkaa Espanjaan.

Perjantaina joulukuun 28. päivänä

Saadakseen vihdoinkin järjestystä ja vauhtia linnoituksen rakentamiseen ja määrätäkseen palveluksen tänne jäävälle miehistölle amiraali meni maihin. Hänestä näytti, että kuningas näki hänen menevän veneeseen, mutta oli kuin ei olisi nähnyt, ja riensi nopeasti takaisin taloonsa, mistä lähetti erään veljensä amiraalia vastaan opastamaan häntä hyvin isoon ja kauniiseen taloon, jonka hän oli luovuttanut espanjalaisille. Sinne oli levitetty palmumattoja, joille amiraalia pyydettiin istuutumaan. Kuninkaan veli lähetti sitten palvelijan ilmoittamaan amiraalin saapumisesta aivan kuin kuningas ei olisi tietänyt mistään mitään, osoittaakseen siten amiraalille vielä suurempaa kunniaa. Heti kun palvelija oli tuonut ilmoituksen, kuningas lähti suoraan amiraalin luo ja ripusti hänen kaulaansa suuren kultapalan, joka hänellä oli kädessään. Hän jäi hänen luoksensa iltaan saakka keskustelemaan, mitä edelleen olisi tehtävä.

Luantaina joulukuun 29. päivänä

Kuninkaan veljenpoika, hyvin nuori mies, joka oli erinomaisen nokkela ja yritteliäs, tuli päivän koittaessa karavelille.

Amiraali, joka kaikin tavoin koetti saada tietoonsa, missä kultakaivokset olivat, tiedusteli joka mieheltä, mutta ei saanut ketään käsittämään merkkejensä. Tämä nuorukainen sanoi hänelle, että neljän päivämatkan päässä idässäpäin oli saari, jonka nimi oli Guarionex, ja vielä toisia, joiden nimet olivat Macorix, Mayonic, Fuma, Cibao ja Coxoay, joilla oli paljon kultaa. Amiraali kirjoitti ne nimet muistiin.

Hän sai jälkeensä tietää, että saatuaan veljeltään kuulla nuorukaisen ilmoittaneen amiraalille näistä, kuningas oli ankarasti moittinut veljenpoikaansa. Lisäksi amiraali kuuli, että kuningas halusi salata häneltä sen paikan, missä kultaa esiintyy ja mistä sitä kerätään, jotta amiraali ei tekisi kauppoja ja vaihtoja kenenkään muun kanssa kuin hänen: »Mutta tällä Espanjolan saarella», huomauttaa amiraali, »on kultaa niin paljon ja niin monissa paikoissa, että se aivan kummastuttaa». Oli jo ilta, kun kuningas lähetti hänelle kultaisen naamion ja pyysi häneltä pesumaljan ja vesikannun, jotka amiraali heti lähetti hänelle toivoen, että hän tilaisi niitä enemmänkin.

Tiistaina joulukuun 30. päivänä

Amiraali lähti maihin aterioitsemaan kuninkaan kanssa. Samaan aikaan hänen kanssaan astui sisään viisi Guacanagarin alaisuuteen kuuluvaa kuningasta, kaikilla kruunu päässään, ja he käyttäytyivät niin juhlallisesti, että Teidän Korkeutenne olisivat suuresti ilahtuneet nähdessään heidän käytöksensä ja kohtelaisuutensa.

Heti kun amiraali astui maihin, kuningas tuli ottamaan häntä vastaan ja kädestä johdatti hänet samaan taloon, missä hän edellisenäkin päivänä oli majoittunut ja missä hänelle oli valmiiksi mattoja ja istuimia. Kuningas riisui kruununsa ja asetti sen amiraalin päähän, ja amiraali puolestaan otti kaulastaan värillisistä kivistä tehdyn helminauhan, joka oli hyvin kaunis, ja ripusti sen kuninkaan kaulaan. Vieläpä hän kunnioitti kuningasta hienolla punaisella manttelilla, joka hänellä oli tänään yllään, tuotti hänelle värilliset saappaat, jotka vedätti kuninkaan jalkaan, ja kuninkaan sormeen hän pujotti hopeasormuksen, koska tiesi kuninkaan hetaasti kättäneen sormusta eräältä merimieheltä, jolla oli sellainen sormessaan. Kuningas oli siitä hyvin iloinen ja onnellinen, ja molemmat muut caziquet lahjoittivat amiraalille kumpikin kultalevyn.

Eräs merimies ilmoitti amiraalille löytäneensä raparperikasveja.

Maanantaina joulukuun 31. päivänä

Tämä päivä käytettiin puiden ja veden ottamiseen kotimatkaa varten Espanjaan, jonne amiraali halusi kiireimmittäin viedä tietoja kuninkaalle ja kuningattarelle, jotta he voisivat lähettää aluksia etsimään, mitä vielä olisi löydettävää; sillä tämä asia näyttää olevan niin suuri ja tärkeä, että sitä on ihmeteltävä, sanoi amiraali. Hän lisäsi vielä, ettei aikunut lähteä pois, ennenkuin oli nähnyt koko maan itään päin ja purjehtinut pitkin rannikkoa, jotta hän saisi tietää sen etäisyyden Espanjasta voidakseen kuljettaa sinne karjaa ja muuta. Kun hänellä nyt enää oli jäljellä vain yksi ainoa laiva, hänen mielestään ei ollut viisasta enää antautua löytöretkien vaaroihin, ja hän valitti, että tämä haitta aiheutui *Pintan* karkaamisesta.

Tiistaina tammikuun 1. päivänä 1493

Puolen yön tienoissa lähetettiin vene Amigan niemimalle etsimään raparperia. Miehistö palasi iltapäivällä ja toi tullessaan täyden suuren kantovakallisen. He eivät voineet kuljettaa enempää, kun heillä ei ollut mukanaan lapiota kaivamista varten. Amiraali talletti koko tämän korillisen näytteeksi kuninkaalle ja kuningattarelle. ^[39]

Pintaa etsimään lähetetty kanootti, sanotaan päiväkirjassa, palasi tapaamatta karavelia. Matkalla mukana ollut merimiehemme kertoi tavanneensa kahdenkymmenen penikulman päässä täältä kuninkaan, jonka päässä oli ollut kaksi isoa kultalevyä; ne hän oli riisunut heti, kun kanootissa olleet intialaiset olivat keskustelleet hänen kanssaan; muillakin asukkailla hän oli nähnyt paljon kultaa. Amiraali oli siinä uskossa, että kuningas Guacanagari oli kieltänyt ketään myymästä kultaa kristityille, jotta kaikki kulkisi hänen käsiensä kautta; lisäksi hän sai jälleen kuulla, että joissakin paikoin kultaa oli niin paljon, että sille ei annettu mitään arvoa. Samoin hän oli saanut tietoonsa paikan, mistä saatiin mausteita, jotka olivat paljon arvokkaampia kuin pippuri ja paratiisijyvät (*manegueta*). Amiraali antoi tänne jäävien tehtäväksi hankkia niitä niin paljon kuin suinkin mahdollista.

Keskiviikkona tammikuun 2. päivänä

Amiraali meni tänään maalle sanomaan jäähyväiset kuningas Guacanagarille ja lähteäkseen matkalle Jumalan nimeen. Hän lahjoitti muistoksi kuninkaalle yhden paitansa. Hän näytti kuninkaalle myöskin, kuinka väkeviä kanuunat olivat, latauttamalla yhden ja laukaisuttamalla sen haaksirikkoutuneen laivan kupeeseen. Tämä näytös johdatti puheen karibeihin, joiden kanssa kuningas on sodassa. Hän pani hyvin merkille, kuinka kiviset kanuunankuulat puhkaisivat aluksen kyljen ja putosivat kauas mereen. Amiraali esitytti laivan väellä myöskin kahakan (*una escaramuza*) ja sanoi caziquelle, ettei tämän tarvitsisi enää pelätä karibeja, vaikka he tulisivatkin hänen saarelleen. »Tein tämän kaiken», huomauttaa amiraali, »että kuningas eläisi jäljelle jäävien kristittyjen kanssa hyvissä väleissä ja karkoittaakseni hänestä pelon.»

Kuningas vei amiraalin ja hänen mukanaan olevat aterialle kotiinsa. Amiraali antoi ankaran käskyn, että Diego de Aranza, Pedro Gutierrez ja Rodrigo de Escovedo, jotka jäivät hänen luutnantteinaan komentamaan tänne jäävää miehistöä, olisivat velvolliset hoitamaan kaiken hyvin ja pitämään järjestyksessä, siten palvellakseen Jumalaa ja heidän korkeuksiansa.

Cazique osoitti suurta mieltymystä amiraaliin ja pahoitteli hänen poislähtöään, vallankin amiraalin siirtyessä laivalle. Eräs kuninkaan uskotuista sanoi amiraalille, että cazique oli käskenyt valmistaa amiraalille kultaisen patsaan, niin ison kuin hän itse, ja se tuotaisiin kymmenen päivän kuluttua. Amiraali astui laivaan aikoen heti aloittaa matkan, mutta tuuli ei sallinut.

Tälle Espanjolan saarelle, joka asukkaiden kielellä on Bohio, rakennettuun linnoitukseen jätettiin kolmekymmentähdeksän miestä; heidän joukossaan oli monta kuningas Guacanagarin hyvää ystävää. Pällikköinä olivat amiraalin nimessä Diego de Aranza Cordovasta, Pedro Gutierrez ja Rodrigo de Escovedo Segoviasta, joille kaikille hän siirsi kuninkaan ja kuningattaren hänelle antaman vallan.^[40] Hän jätti heille kaikki kuningasparin vaihtokauppaa varten ostamat tavarat, joita oli melkoisesti ja joilla heidän piti vaihtaa kultaa, luovutti myös kaiken, mitä karille ajautuneessa aluksessa oli, leipää ja korppuja vuodeksi, viiniä ja useita kanuunoita. Ja koska ensin osa heistä oli merimiehiä, hän antoi heille myös veneen, jotta he, jos katsoisivat tarkoituksenmukaiseksi, voisivat lähteä etsimään kultakaivosta ja amiraali palatessaan tapaisi sitä paljon ja hänellä olisi paikka, mihin voisi perustaa kaupungin.

Sitä satamaa, missä he nyt olivat, amiraali ei sanonut edulliseksi, koska kulta tuotiin tänne idästäpäin, ja mitä idemmäs mentiin, sitä likempänä Espanjaa oltiin. Hän jätti myöskin siemenviljaa, kirjurinsa ja alguazilin, laivan kirvesmiehen, tilkitsijän, tynnyrintekijän, lääkärin ja vaatturin, jotka kaikki olivat meriväkeä.^[41]

Torstaina tammikuun 3. päivänä

Amiraali ei voinut lähteä vielä tänään purjehtimaan, kun kolme intialaista, jotka hän oli ottanut mukaansa ensiksi löydetyiltä saarilta, tulivat ilmoittamaan hänelle, että vielä joitakin intialaisia vaimoineen tulisi laivalle tänään auringon noustessa. Aallokko, kävi korkeana eikä vene pystynyt menemään maalle, ja amiraali päätti Jumalan avulla aloittaa matkan huomisaamuna.

»Jos minulla olisi ollut luonani karaveli *Pinta*»—kirjoittaa hän—»olisin taatusti saanut kerätyksi tonnin kultaa, koska silloin olisin voinut purjehtia saaren ympäri, mitä en nyt saattanut tehdä, kun olin yksin, pelosta, että minulle voisi sattua jokin onnettomuus ja estää minut palaamasta Espanjaan esittämään kuninkaalle ja kuningattarelle kertomusta löytöretkestäni. Jos voisi olla varmaa, että *Pinta* Alonzo Pinzonin kera pääsisi onnellisesti Espanjaan, jatkaisin vielä löytöretkiäni, mutta kun en ole saanut häneltä minkäänmoisia tietoja ja kun hän lisäksi voisi valheillaan eksyttää kuningasparia ja välttää rangaistuksen, jonka hän on ansainnut kehnolla menettelyllään, karatessaan luotani ilman lupaa ja siten tärvelen kaiken hyvän, mitä tästä retkestäni voitiin toivoa, minun täytyy viipymättä palata Espanjaan, ja toivon, että Herramme suo meille matkan ajaksi kauniin sään ja että voitamme kaikki vastukset.»

Perjantaina tammikuun 4. päivänä

Auringon noustessa ankkuri nostettiin lievässä tuulessa, ja vene hinasi laivan leveämmän väylän kautta kuin satamaan tullessa oli käytetty, läpi karikon, joka ulottuu Santon niemen tällä puolen vielä kolme meripenikulmaa ulos merelle.— Suunta otettiin itään kohti korkeata vuorta, joka on näöltään kuin paviljonki. Amiraali antoi sille nimen Monte Cristi. Hän suosittelee kaikille, jotka tulevat katsomaan Navidadin kaupunkia (hän näki hengessään jo kaupungin täällä, missä vielä ei ollut valmiina hirsirakennuskaan, niin sanottu linnoitus), ensiksi käyntiä Monte Cristillä. »Cipango»—huomauttaa hän—»on tällä saarella; täällä on yllinkyllin kultaa, mausteita, mastiksia ja raparperia».

Lauantaina tammikuun 5. päivänä

Päivän koittaessa amiraali lähti purjehtimaan. Monte Crististä eteläkaakkoon hän havaitsi sataman ja pienen saaren. Hän nousi siellä maihin ja näki lohikareen kirjavaa kiveä, mikä näytti hänestä hyvin sovelialta kirkkojen ja kuninkaallisten palatsien rakentamiseen. Monte Cristi on muodoltaan kaunis, tasaisen maavyöhykkeen ympäröimä ja kaukaa katsottuna näyttää saarelta. Sisämaassa hän huomasi vielä yhden vuorijonon, joka muistuttaa Cordovan Sierraa. Laaksot ovat viheriöiviä, runsasvetisiä, kaikki niin kaunista, sanoo amiraali, ettei hän usko siitä voivansa edes tuhannesosankaan verran liioitella (*que no creia encarecerlo la milesima parte*).

Sunnuntaina tammikuun 6. päivänä

Auringonnousun jälkeen jatkettiin rannikon purjehdusta itäänpäin. Täällä on huolellisesti varottava monia hiekka- ja kivisärkkiä, joiden takana on kuitenkin mainioita satamia. Amiraali käski matruusin nousta mastokoriin tähyttämään matalikkoja ja kareja. Odottamatta tämä huomasi *Pintan*, joka hyvässä itätuulessa purjehti suoraan amiraalia kohden. Kun täällä ei voinut käydä ankkuriin, palasi amiraali seitsemän meripenikulmaa Monte Cristille, ja *Pinta* seurasi sinne.

Martin Alonzo Pinzon tuli *Niñalle* pyytämään anteeksi ja sanoi amiraalille joutuneensa aivan vasten tahtoaan erilleen hänestä ja selitteli sen syitä. Mutta amiraali vastasi, että »ne olivat sulia valheita; vaan Pinzon oli lähtenyt hänen luotaan pelkästä uhmasta ja ahneudesta, eikä hän käsittänyt, mistä johtui kaikki se ylpeys ja kunnioituksen puute, minkä Pinzon oli omaksunut häntä kohtaan koko matkan aikana ja mitä hän (amiraali) ei ollut ollut huomaavinaan, ettei antaisi sijaa paholaisen tihutöille, mitkä alusta alkaen tähän saakka olivat retkeä vaanineet.»

Amiraali sai kuulla, että eräs niistä intialaisista, joita *Pintalla* oli, oli sanonut Alonzo Pinzonille, että Babeque-nimisellä saarella olisi hyvin paljon kultaa. Pinzon, jolla oli keveä alus, oli silloin tahtonut lähteä sinne yksin, ja tämä oli se syy, miksi hän oli päättänyt erota amiraalista ja jättää päällikkönsä, jonka tarkoituksena oli purjehtia pitkin Juana- ja

Española-saarten rannikkoa.

Kun Martin Alonzo ei löytänytkään Babequelta kultaa, hän lähti Españolalle, mistä hän intialaisten kertomusten nojalla, jotka sanoivat saarta Bohioksi, ajatteli löytävänsä rikkaita kultakaivoksia ja paljon tätä metallia; se syy oli jo kaksikymmentä päivää sitten tuonut hänet tänne, viidentoista leguan päähän Navidadista.

Tästä käy ilmi, että intialaisten tuoma tieto, jonka nojalla kuningas Guacanagari oli lähettänyt kanootin matkaan ja amiraali antanut siihen mukaan yhden merimiehen, oli ollut tosi, että *Pintan* tosiaan oli täytynyt olla siellä kanootin käydessä. »Karaveli», huomauttaa amiraali, »vaihtoi kuitenkin paljon tavaraa kultaan; narunpätkästä kapteeni sai kelpo kappaleita, sormenmittaisia, jopa usein kämmenenkokoisia. Martin Alonzo piti puolet itse ja jakoi toisen puolen miehistölle.»

Amiraali lisää tähän kuninkaalle ja kuningattarelle tarkoitetut lauseet: »Kaiken nojalla, kaikkeinarmollisimmat valtiaani, minusta tuntuu, että Herramme ihmeellisellä tavalla tahtoi laivamme haaksirikkoutuvan täällä, koska tämä on koko saaren paras rannikko ja meillä on asutuksemme täällä aivan kultakaivosten läheisyydessä. Juana-saaren takana etelässä kuuluu olevan toinen iso saari, jossa on vielä enemmän kultaa ja niin isoissa määrin, että sieltä voi kerätä pavunkin kokoisia kappaleita, kun ne Españolalla eivät ole ohranjyvää suurempia.^[42] Sen saaren nimi on Yamaye (Jamaika); sen lähellä idässäpäin on saari, jossa asuu pelkästään naisia, ja hyvin monet miehet tietävät, että Española- ja Yamaye-saaret ovat mantereesta vain kymmenen päivänmatkan päässä kanootilla soutaen, mikä on noin seitsemänkymmentä meripenikulmaa. Sikäläiset asukkaat käyttävät vaatteita.

Maanantaina tammikuun 7. päivänä

Tänään kiilattiin karavelissa vuoto ja tilkittiin se. Matruusit kävivät maissa kaatamassa puita. Amiraali sanoi heille, että heidän sopisi löytää paljon mastiksipuita ja aaloeta.

Tiistaina tammikuun 8. päivänä

Kovan kaakkoistuulen takia ei tänään lähdetty matkaan; sen vuoksi amiraali käski varustaa laivaa vedellä, puilla ja kaikella matkalle tarpeellisella. Hän oli aikonut purjehtia Espanolan rannikkoa pitkin niin kauas kuin sopisi poikkeamatta matkan suunnasta; mutta monia seikkoja oli tullut tämän yrityksen tielle.

Veljekset Martin Alonzo ja Vincente Yanes Pinzon, jotka hän oli pestannut karavelien kapteeneiksi, sekä monet hänen miehensä, jotka ylpeydestä ja voitonpyynnöstä olivat asettuneet heidän puolellensa uskoen, että kaikki olivat vain heitä varten, unohtivat amiraalin heille suomat kunnianosoitukset. He eivät ainoastaan kieltäytyneet täyttämästä hänen käskyjään, vaan vieläpä rohkenivat sekä sanoin että teoin asettua vastustamaan häntä. Lopuksi Martin Alonzo oli marraskuun 21. päivästä tammikuun 6. päivään saakka ollut poissa amiraalin seurasta ilman mitään syytä ja aiheutta, pelkästä tottelemattomuudesta. Amiraali oli sietänyt sen kaiken ja ollut vaiti, saadakseen matkan onnellisesti päätökseen. Hän olisi mielellään halunnut päästä eroon sellaisesta seurasta, jota vastaan hänen oli asetettava heidän tottelemattomuutensa vuoksi, ja vaikka hänen puolellaan olikin useita kunnollismielisiä miehiä, ei kuitenkaan aika ollut otollinen syyllisten rankaisemiseen. Tämän takia hän päätti palata Espanjaan mahdollisimman nopeasti ja missään pysähtymättä.

Hän meni veneeseen ja soudatti joelle, joka laskee mereen vain hyvän leguan päässä kaakkoon Monte Crististä; siellä matruusit ottivat vettä. Amiraali huomasi, että tämän joen hyvin leveässä ja syvässä suussa hiekan seassa oli kultajyväsia niin paljon, että se herätti kummastusta, vaikka jyvät olivatkin kovin pieniä.^[43] Amiraali arveli, että kultanokareet joen virratessa lähteiltään suuhun saakka olivat kieriskelleet ja jauhautuneet tomuksi, sillä lähempää hän löysi pienen herneen kokoisia, mutta enimmäkseen se oli hienoa kuin lentohiekka.

Kun meri nousi ja suolattomaan veteen sekaantui merivettä, hän käski soutaa pyssyngantaman matkan jokea ylöspäin. Miehet täyttivät tynnyrit vedellä, ja kun palattiin karavelille, löydettiin uurteista pieniä kultahitusia. Amiraali antoi tälle joelle nimen Rio de Oro. Kultahiekasta, huomautti hän, hän ei ottaisi mukaan mitään, kun se on Teidän Korkeuksienne oman talon ja kaupunkinne Navidadin porttien edessä; sitä joutuisemmin hänen aikomuksensa oli matkustaa tuomaan teille sanaa ja vapautumaan kehnosta seurasta, joka ympäröi häntä ja josta hän oli aina sanonut, että se oli aivan kelvotonta roskaväkeä.

Keskiviikkona tammikuun 9. päivänä

Keskiyön aikaan amiraali lähti purjehtimaan suuntanaan itäkoillinen. Kymmenen ja puolen meripenikulman päässä hän asettui ankkuriin kolmeksi tunniksi. Täällä on joka puolella kosolti kilpikonnia; matruusit löysivät yhden, joka oli yhtä iso kuin kiinalainen kilpi. »Amiraali näki eilen, ollessaan Rio de Orolla, kolme seireeniä, jotka kohottautuivat hyvin korkealle vedestä, mutta eivät olleet läheskään niin suloisia kuin miksi heidät tavallisesti näkee kuvattavan; heillä on tavallaan ihmiskasvot.» Hän lisää nähneensä samanlaisia Guineassa Pippurirannikolla.

Hänen aikomuksensa oli purjehtia tänä yönä Jumalan avulla pysähtymättä eteenpäin, koska hän oli löytänyt mitä etsi eikä halunnut enää antautua kiistaan tämän Alonzo Pinzonin kanssa, kunnes heidän korkeutensa saisivat selostuksen hänen matkastaan ja siitä, mitä hän oli suorittanut. »Mutta sitten», huomauttaa hän, »en enää siedä näitä kelvottomia miehenkuvatuksia, joiden kuntouden laita on perin kehnosti, koska he tahtovat asettua niin epäkunnioittavasti minua vastustamaan, huolimatta heitä kohtaan osoittamastani huomaavaisuudesta.»

Torstaina tammikuun 10. päivänä

Amiraali nosti ankkurin ja tuli auringon noustessa joelle, jolle hän antoi nimen Rio de Grazia (Armonvirta).^[44] Sen suuhun hän kävi ankkuriin, koska täällä on oivallinen satama, jolla on vain se paha puoli, että täällä esiintyy runsaasti kairaajatoukkia. *Pinta*, jolla Martin Alonzo Pinzon vietti täällä kuusitoista päivää, kärsi niistä toukista pahasti.

»Sinä aikana»—sanotaan päiväkirjassa—»Pinzon sai vaihtokaupalla paljon kultaa, ja sitä hän halusikin. Mutta heti saatuaan intialaisilta kuulla amiraalin olevan saman Espanjolan saaren rannikolla ja tietäen osuvansa hänen kanssaan yhteen hän lähti amiraalia vastaan. Hän oli vaatinut miehistöään vannomaan, etteivät he olleet viipyneet täällä enempää kuin kuusi päivää, mutta hänen kehnoutensa (*su maldad*) oli niin ilmeinen, ettei hän enää pystynyt sitä peittelemään. Hän oli määrännyt, että kaikesta vaihtokaupalla saatavasta kullasta puolet oli annettava hänelle. Pois lähtiessään hän vei väkivalloin mukaansa neljä intialaista ja kaksi tyttöä; mutta amiraali annatti heille vaatteita ja päästi heidät maihin, niin että he saattoivat palata kotiinsa.

—Siten vaatii»—kirjoittaa Kolumbus—»Teidän Korkeutenne palvelus, sillä miehet ja naiset kuuluvat kokonaan Teidän Korkeuksillenne niin tällä erikoisella saarella kuin muuallakin. Etenkin pitää täällä, missä Teidän Korkeuksillanne jo on siirtola, asukkaille osoittaa kaikkea kunniaa ja suopeutta, sillä tällä saarella on paljon kultaa, hyvää maata ja mausteita.»

Perjantaina tammikuun 11. päivänä

Puolen yön aikaan lähdimme Rio de Grazian satamasta ja purjehdimme ensin itäiseen, sitten kaakkoiseen suuntaan. Näimme vuoren, jolle annettiin nimi Hopeavuori (Monte de Plata), koska sen laki oli hopeaharson kaltaisen sumun verhoama. Sen juurella on oivallinen satamapaikka, Puerto de Plata. Vuori on korkea, sen rinne on asuttu ja jokien halkoma, ja siinä on varmaan paljon kultaa. Tuuli ja virtaus olivat suotuisat, ja etenimme runsaan taipaleen.

Luantaina tammikuun 12. päivänä

Jo ennen päivänkoittoa etenimme kohtalaisella tuulella itää kohti. Päivän tullessa olimme jo jättäneet taaksemme kaksikymmentä penikulmaa, ja seuraavien kahden tunnin aikana etenimme vielä kaksikymmentäneljä. Maata näkyi etelässä (Samanan niemi), ja kun ei ollut mitään pelättävää, jatkettiin matkaa läpi yön. Eräälle niemelle (Yazualin saari), joka oli jakaantunut kahteen vuoreen, isompaan ja pienempään, amiraali antoi nimen Isän ja Pojan niemi.

Tuulen ollessa suotuisa jatkettiin matkaa edelleen. Seuraava niemi, joka oli kokonaan kalliohuippujen muodostama, sai nimen Rakastetun niemi (Cabo del Enamorado, nykyinen Cap Cabron).—Sieltä saavuttiin kolmannelle, vielä korkeammalle niemelle ja hyvin tilavalle, kolmen meripenikulman laajuiselle lahdelle, jossa on pieni saari (Cayo de Le-Vantados). Siellä laivat laskivat ankkurin; amiraali lähetti maihin veneen noutamaan vettä ja kuulustelemaan asukkaita, mutta he pakenivat kaikki. Amiraali ihmetteli, kuinka iso Espanjola-saaren ympärystä oli.

Sunnuntaina tammikuun 13. päivänä

Suotuisan tuulen puutteessa amiraali jäi tähän satamaan, vaikka hän olisi etsinyt paremman, kun tämä oli niin vähän suojainen ja kun hän tahtoi täällä odottaa, mitä toisivat mukanaan kuun konjunktio auringon kanssa, jonka pitäisi osua tämän kuun 17. päivälle, kuun oppositio Jupiterin kanssa ja sen konjunktio Merkuriuksen kanssa sekä auringon oppositio Jupiterin kanssa, mikä aina tietää suuria myrskyjä.^[45]

Amiraali lähetti veneen maihin noutamaan ajesia syötäväksi. Hänen miehensä kohtasivat täällä intialaisia, jotka olivat asestautuneet jousin ja nuolin; he keskustelivat heidän kanssaan ja ostivat heiltä yhden jousen ja joukon nuolia. Yksi näistä intialaisista tuli veneen mukana karavelille.

»Tällä», huomautetaan päiväkirjassa, »oli paljon rumemmat kasvot kuin kaikilla muilla, mitä olimme ennen nähneet; hän oli kokonaan mustattu hiilellä, kun täällä on yleisenä tapana maalata ihoa väreillä. Hänellä oli hyvin pitkä tukka, joka oli sidottu takaa yhteen ja pistetty eräänlaiseen papukaijansulista tehtyyn verkkoon; hän oli alaston kuten muutkin. Amiraali otaksui hänet karibiksi, jotka ovat ihmisyyttä.

Amiraali tiedusteli häneltä, oliko hänen edellisenä päivänä näkemällään saarella kultaa; intialainen myönsi ja näytti laivan perää, joka oli sangen kookas, verraten sitä niihin kultakimpaleihin, joita sieltä löydetään. Hänen kielellään kulta oli *tuob*, eikä hän ymmärtänyt sanaa *caona*, joksi tätä metallia sanotaan Espanjolalla, eikä liioin sanaa *nozay*, mikä nimi sillä on San Salvadorin saarella.

Kun vene tuli maihin, näkivät miehet puiden takana enemmän kuin viisikymmentä intialaista, alastomia, pitkätukkaisia kuin Espanjan naiset. Takaraivolla heillä oli papukaijan ja muiden lintujen höyheniä; jokaisella oli jousi. Se intialainen, joka oli mukana veneessä, nousi pois, ja hänen puhuteltuaan muut laskivat jousensa, nuolensa ja raskaat karttunsa. Miehemme nousivat veneestä maihin ja vaihtoivat jousia ja nuolia, sillä siten amiraali oli käskenyt (riisukseen intialaisten aseet helpoimmalla tavalla).

Kun he olivat ostaneet kaksi jouta, intialaiset eivät enää halunneet luovuttaa enempää, päinvastoin he valmistautuivat hyökkäämään espanjalaisten kimppuun ja juoksivat takaisin sinne, mihin olivat jättäneet aseensa. Takaisin tullessaan heillä oli mukanaan köysiä, ilmeisestikin kristittyjen sitomista varten. Kun nämä näkivät intialaisten hyökkäävän, he ampuivat jousipyssyillään, antoivat eräälle miekaniskun taakse, toista ampuivat rintaan. Kun intialaiset näkivät, etteivät he tässä mitään hyötyisi, vaikka heitä oli enemmän kuin viisikymmentä ja

espanjalaisia vain seitsemän, he juoksivat tiehensä ja jättivät jälkeensä kuka jousen, kuka nuolia.

Kristityt, huomauttaa amiraali, olisivat surmanneet hyvin monta, jos luotsi, joka heitä komensi, ei olisi saanut heitä peräytetyiksi; he palasivat heti veneelleen ja riensivät sillä laivalle. Kun amiraalille ilmoitettiin, mitä oli sattunut, hän virkkoi, että se toiselta puolen oli hänestä paha, toiselta puolen ei, koska oli hyvä, että tämän tienoon intialaiset joutuivat pelkäämään kristittyjä, koska he olivat pahaa kansaa ja epäilemättä ihmissyöjiä. Jos se vene, joka Navidadin linnoitukseen jääneillä kolmellakymmenelläyhdeksällä espanjalaisella on käytettävissään, sattuisi tulemaan joskus tänne, niin nämä saarelaiset pelkäävät heitä eivätkä uskalla tehdä heille pienintäkään paha.

Vaikka he eivät olisikaan karibeja, lisää amiraali tähän, niin he kai ovat kuitenkin heidän naapureitaan ja samantapaisia pelottomia miehiä ja tuiki erilaisia kuin muiden saarien asukkaat, jotka ovat pelkurimaisia eivätkä käytä mitään muita aseita kuin järkeänsä.—Kukkuloilla nähtiin merkkitulien palavan.

Maanantaina tammikuun 14. päivänä

Amiraali tahtoi tänä yönä etsiä käsille intialaisten asumukset ja siepata heistä muutamia, koska hän uskoi heidän olevan karibeja. Vastatuulesta ja korkeasta aallokosta huolimatta hän olisikin sen tehnyt, mutta heti auringonnousun jälkeen huomattiin suuri joukko intialaisia. Amiraali lähetti hyvin asetettuja miehiä veneessä maihin. He olivat tuskin päässeet rantaan, kun kaikki intiaanit tulivat veneen perän taakse sen miehen johtamina, joka edellisenä päivänä oli käynyt karavelilla ja saanut amiraalilta lahjan. Tällä kertaa hän tuli kuninkaan seurassa, joka oli saanut häneltä lahjaksi vieraiden rauhan merkiksi antamia helminauhoja, jotka oli tehty pikku kuulista (*cuentas*).

Kuningas astui kolmen miehensä seuraamana veneeseen ja tuli karaveliin. Amiraali käski antaa heille korppuja ja hunajaa, lahjoitti kuninkaalle punaisen lakin, palan punaista kangasta ja lasihelmiä; muille kolmelle intialaiselle hän niinikään lahjoitti punaisia kangaskappaleita. Kuningas lupasi tuoda seuraavana päivänä kultaisen naamion, vakuuttaen, että täällä oli kultaa yhtä paljon kuin Caribissa ja Matininossakin. Intialaiset palasivat hyvin tyytyväisinä maalle.

Amiraali huomasi, että emäpuusta tuli paljon vettä sisään; hän moitti tilkitsijöitä, jotka olivat Palosissa tehneet työnsä huonosti ja karkasivat, kun näkivät amiraalin huomanneen heidän kelvottomuutensa ja aikovan pakottaa heidät parantelemaan jälkiään. Huolimatta sisääntunkeutuvan veden paljoudesta hän kuitenkin toivoi, että Herramme, joka oli hänet tuonut tähän asti, laupeudessaan ja suopeudessaan häntä armollisesti johtaisi eteenkinpäin; sillä Hänen Korkealle Majesteetilleen (*su alta Majestad*) ei ollut tuntematonta, kuinka paljon vastuksia ja hankaluuksia hän oli joutunut kokemaan jo ennen Espanjasta lähtöään, kun hänelle ei siellä kukaan ollut suosiollinen, Herraamme Jumalaamme lukuunottamatta, koska Hän tunsu hänen sydämensä, ja Jumalan ohella heidän korkeutensa; kaikki muut olivat olleet hänelle vihamielisiä ilman minkäänmoista perustetta.

»Ja nämä ovat syynä»—lisää amiraali—»miksi Teidän Korkeuksillanne ei ole ollut tuloja sataa miljoonaa enemmän siitä saakka kuin olen ollut palveluksessanne, s.o. niinä seitsemänä vuonna, jotka tulevat tämän tammikuun 20. päivänä täyteen, laskematta mukaan niitä lisäyksiä, joita nuo tulot olisivat tuottaneet; mutta Herra Jumala kääntää kaiken parhaaksi.»

Tiistaina tammikuun 15. päivänä

Amiraali antoi lähtökäskyn, koska täällä oleskelusta ei sattuneen epäjärjestyksen vuoksi voinut toivoa mitään hyötyä. »Tänään saimme kuulla, että Navidadin, Teidän Korkeuksillenne kuuluvan kaupungin, alueella on hyvin paljon kultaa sekä että Caribissa ja Matininossa on paljon vaskeakin. Karibissa käymisessä ja oleskelemisessä on vaikeutensa, koska sikäläiset asukkaat mielellään syövät ihmislihaa.

Amiraali on siitä huolimatta päättänyt mennä sinne, koska sen saaren näkee täältä ja se sitäpaitsi on matkan varrella. Sieltä hän aikoo purjehtia Matininolle, jossa kuuluu asuvan vain naisia eikä ainoatakaan miestä; amiraali ajatteli käydä joillakin näillä saarilla ja ottaa mukaansa joitakuuta asukkaita. Hän lähetti maihin veneen, mutta kuningas ei ollut vielä tullut, kun hänen kylänsä on kaukana sisämaassa; hän oli kuitenkin lupauksensa mukaan lähettänyt kultaisen kruununsa. Monet muut intialaiset toivat puuvillaa, leipää ja ajesia: he olivat kaikki jousin ja nuolin asetettuja.

Kun he olivat vaihtaneet kaikki, tuli karavelille neljä nuorukaista, jotka niin hyvin tunsivat kaikki tästä itäänpäin olevat saaret, että amiraali päätti ottaa heidät mukaansa Espanjaan. Tämän maan asukkailla ei ole rautaa eikä muitakaan metalleja; mutta muutamassa päivässä ei kuitenkaan ole mahdollista hankkia mistään maasta perusteellisia tietoja, osaksi kun asukkaiden kieli oli meille liian vaikeata, niin että meidän oli kaikki arvattava, ja osaksi koska he eivät ymmärtäneet, mitä me heille puhuimme.

Heidän jousensa ovat yhtä suuria kuin Englannissa ja Ranskassa käytetään; nuolet muistuttavat toisten intialaisten heittokeihäitä ja ovat tehtyjä ruokokepeistä, joista valikoidaan suorimmat, ja pituudeltaan neljästä ja puolesta kuuteen jalkaan. Kärjeksi he kiinnittävät teroitettun puunpalan, jonka jotkut vielä varustavat kalanhampaalla, toiset ja lukuisimmat sitovat ruohoa kärkeen ja ampuvat aivan erikoisella tavalla, niin että haavat eivät koskaan koidu vaarallisiksi. Jouset näyttävät marjakuusesta valmistetuilta.

Täällä on paljon puuvillaa, joka on hyvin hienoa ja hyvin pitkää, mastiksia ja agia, joka on heidän pippuriaan ja paljon parempaa kuin meikäläinen. Mitään ei syödä ilman tätä maustetta, joka on hyvin terveellistä; Españolalta sitä voi vuosittain saada viisikymmentä karavelinlastia. Tässä lahdessa amiraali havaitsi paljon samanlaista meriruohoa kuin matkan varrella. Hän päätteli tästä, että suoraan idässä päin täytyi vielä olla useita saaria, sillä hän pitää varmana, että tämä meriruoho kasvaa vähäisessä syvyydessä ja lähellä rantaa. »Jos on näin», lisää hän, »niin nämä saaret ovat likellä Kanariaa, vähemmän kuin neljänsadan penikulman päässä siitä.»

Keskiviikkona tammikuun 16. päivänä

Kolme tuntia ennen päivänkoittoa hän lähti tästä lahdesta, jolle hän antoi nimeksi Nuolten lahti. Hän purjehti länsituuleessa Caribin saarta kohti, jolla asuu sitä kaikkien muiden kovin pelkäämää kansaa, mikä risteilee lukemattomilla kanooteillaan pitkin merta ja syö vangitsemansa ihmiset. Yksi nuoresta neljästä intialaisesta sanoi amiraalille, että se Caribin saari on noin kuudenkymmenen neljän penikulman päässä kaakossa.

Hän päätti suunnata matkansa sinne ja antoi asettaa purjeet siten; mutta tuskin oli päästy kaksi meripenikulmaa, kun jo nousi navakka tuuli, joka oli suotuista kotimatkaa varten Espanjaan. Amiraali huomasi miehistönsä olevan huolestuneita siitä, että jälleen loitonnuttiin kotisuunnasta, ja kun karavelit olivat hyvin vuotavia, ei voitu toivoa mitään muuta apua kuin Jumalalta. Amiraali katsoi siis pakolliseksi luopua ottamastaan suunnasta ja otti uudeksi suunnaksi P11/4I joka johti suoraan Espanjaan. Auringonlaskuun saakka purjehdimme neljäkymmentäkahdeksan penikulmaa, joka tekee kaksitoista leguaa.

Intialaiset sanoivat, että tästä suunnasta löytäisimme Matininon saaren, jossa pitäisi asua pelkästään naisia. Amiraali halusi mielellään käydä sillä saarella tuodakseen kuninkaalle ja kuningattarelle viisi tai kuusi amatsoonia; mutta hän epäili, että intialaiset eivät tunteneet tietä tarkoin, eikä hän karaveliensa huonon kunnan takia uskaltaisi seisautua. »Taatusti se saari on olemassa», huomauttaa hän, »ja tietynä vuodenaikana tulee Caribin saarelta tänne miehiä naisasukkaiden luokse. Jos näille syntyy poika, niin he tuovat sen miehille; jos se on tyttö, he pitävät sen itse.»

Kadotettuamme näkyvistämme Espanjolan saaren Capo San Theramon ^[46] ja kuljettuamme kuusitoista meripenikulmaa itään päin, purjehdimme vielä kaksitoista meripenikulmaa I1/4P. Ilma oli suotuista.

Tammikuun 20. päivän kohdalla amiraali huomauttaa päiväkirjassaan: »Ilma on niin leuto ja miellyttävä kuin Sevillassa huhti- ja toukokuussa. Meri on, Jumalan kiitos, aina hyvä ja tasainen.»—»Amiraalin mielestä ilma oli kylmä»—sanotaan 21. päivänä—»ja hän sanoi, että hän odotti päivä päivältä yhä kylmempää siitä syystä, että he loitonivat pohjoisempaan ja yöt kävivät aina pitemmiksi». Matkaa hidastutti *Pinta*, muutoin pikapurjehtija, jonka purjeet ja mastot eivät nyt kuitenkaan olleet enää oikein kunnossa. »Jos Martin Alonzo Pinzon»—huomauttaa amiraali tammikuun 23. päivänä—»olisi Intiassa pitänyt yhtä paljon huolta hyvän mastopuun hankkimisesta kuin hän ahkeroitisi aluksensa täyttämisestä kullalla, niin se olisi nyt ollut hänellä hyvässä kunnossa.»—»Pohjantähti on hyvin korkealla»—huomauttaa amiraali helmikuun 3. päivänä—»aivan siten kuin se näkyy Cabo San Vincenten luona. Auringon korkeutta ei kuitenkaan voitu mitata astrolabiumilla eikä kvadrantillakaan, kun aallokko oli kovin korkeata.»

Helmikuun 12. päivänä

»Jos karavelit eivät olisi olleet näinkin hyvässä kunnossa», kirjoittaa Kolumbus, »olisin pelännyt uppoavamme. Paljolla vaivannäöllä ja tuhansissa vaaroissa purjehdimme kaksitoista meripenikulmaa.»

Helmikuun 13. päivänä

Meidän oli auringonlaskusta päivänsarastukseen saakka taisteltava aaltojen ja myrskyn kanssa. Kolme salamaa pohjoiskoillisessa ilmoitti, että meidän oli odotettava rajua myrskyä vastaiselta suunnalta. Tuulelle annettiin vielä vähän purjeita ja kuljettiin kolmetoista meripenikulmaa. Päiväsaikaan tuuli rauhoittui hiukan, mutta tuli sitten taas rajummaksi, aallokko pelottavaksi, laineet kävivät ristiin ja pahoinpitelivät (*atormentaban*) laivoja. Purjehdimme kolmetoista ja puoli meripenikulmaa. Yöllä helmikuun 14. päivänä tuuli vielä kiihtyi, aallot kävivät vielä pelottavimmiksi; kun ne löivät vastakkaisilta puolilta, niin että ne pitivät laivaa sellaisessa puristuksessa, ettei se päässyt yhtään eteenpäin. Amiraali oli pienentänyt isoapurjetta niin paljon kuin suinkin ja piti tuulessa vain niin paljon kuin oli tarpeen nousemiseen aalloista. Tällä tavoin hän kolmen tunnin aikana eteni viisi meripenikulmaa. Aallokko kävi yhä korkeampana, tuuli tuli yhä rajummaksi. Sellaisen vaaran uhkaamina koottiin kaikki purjeet ja laiva jätettiin tuulen ja aaltojen haltuun, ei ollut muuta tehtävissä. *Pinta* menetteli samoin, mutta pian se katosi, vaikka amiraali kaiken yötä antoi merkkejä, joihin se aluksi vastasikin. Yön aikana amiraali eteni vielä kolmetoista ja puoli meripenikulmaa koilliseen päin.

Auringon noustua myrsky kiihtyi yhä hirmuisemmaksi. Amiraali ei kuitenkaan rojhennut kohottaa yhtään purjetta päästäkseen näistä rievuvista, toistensa päälle syöksyvistä aalloista, jotka uhkasivat niellä hänen aluksensa; tässä elementtien myllerryksessä hänen onnistui kuudessa tunnissa päästä seitsemän ja puoli meripenikulmaa eteenpäin. ^[47]

Vaarojen ahdistuksessa amiraali teki hurskaan lupauksen. Arvalla määrättäisiin pyhiinvaellusretki Guadalupen pyhän Marian luo, jolloin myös luvattiin pyhittää viiden naulan painoinen vahakynttilä pyhälle neitsyelle. Kaikki antoivat lupauksen, että se, jolle se arpa osuisi, suorittaisi sanotun toivomatkan. Amiraali tuotti sitten niin monta virnanhertettä kuin laivalla oli miehiä ja leikkautti sitten yhteen ristin, panetti ne kaikki pussiin, jota pudisteltiin hyvin. Hän otti itse ensimmäisenä herneen ja sai ristillä merkityn; siten arpa osui hänelle, ja hän piti itseään siitä alkaen toivoretkeläisenä, jonka osaksi annetun lupauksen täyttäminen oli joutunut.

Vielä asetettiin toinenkin arpa pyhiinvaelluksesta Loretossa paavillisen alueen Anconassa olevaan pyhän neitsyemme taloon. »Siinä paikassa», huomauttaa amiraali, »pyhä neitsyt on tehnyt ja yhä vielä tekee suuria ihmeitä». Kun arpa tällä kertaa osui Santa Marian satamasta kotoisin olevalle merimiehelle, jonka nimi oli Pedro de Villa, amiraali lupasi antaa hänelle tätä hurskasta matkaa varten tarvittavat rahat. Hän päätti nyt vielä, että kolmannen toivoretkeläisen oli mentävä Moguerin pyhän Klaaran luo, valvottava siellä yö ja luettava messu. Vielä antoivat hän ja miehistö lupauksen, että he kaikki ensimmäisessä paikassa, missä he pääsisivät maihin, menisivät kirkkoon kulkueena paitasillaan ja

huutaen pyhän neitsyen nimeä.

Näiden yleisten lupauksen lisäksi itsekukin vielä antoi itsekseen omia lupauksiaan, kun kukaan ei uskaltanut toivoa selviytyvänsä vaarasta. »Täällä kokemamme myrsky oli niin raju, että kaikki katsoivat olevansa mennyttä miestä.» Vaaraa lisäsi vielä se, ettei laivassa ollut minkäänmoista painolastia, kun elintarvikkeiden, veden ja viinin käyttö oli suuresti vähentänyt lastia. Tarpeellista painolastia ei ollut otettu laivaan, kun amiraali oli toivonut, että saataisiin niin vakaita ilmoja kuin saarilla oli ollut. Sitäpaitsi hän oli aikonut ottaa painolastin vasta naisten saarella (mihin hän ei joutunutkaan). Amiraali auttoi itseänsä sillä, että täytätti vesi- ja viinitynnyrit merivedellä.

»Suurimman pelon siitä, ettei hän saavuttaisi kotiseutua, hänessä näytti aikaansaavan lämmin halu olla perin tärkeiden uutisten tuojana ja osoittaa, että kaikki, mitä hän oli sanonut aikaisemmin, oli käynyt toteen, ja että kaikki, mitä hän oli lähtenyt etsimään, tosiaan oli löydetty. Hän myöntää itse, että joka ainoa ohi lentänyt kärpänen riitti tuskaannuttamaan hänet ja tekemään rauhattomaksi. Tästä heikkoudesta hän syyttää vajavaista uskoaan ja luottamuksenpuutettaan Jumalan kaitsemukseen. Toisaalta hän taasen oli hyvällä mielellä taivaan hänelle suomasta armosta, kun hän oli saavuttanut perin loistavan voiton löytämällä kaiken sen, mitä oli löytänyt, kaikkien toiveittensa täyttymisestä ja siitä, että hän anojan asemassaan Espanjassa koettuaan paljon vastahakoisuutta ja epäsuopeutta nyt vihdoinkin näki kaikkien toiveittensa ylittyneen.»

»Kun Kaikkeinkorkein jo ennenkuin hän oli lähtenyt löytöretkelleen ja saanut sen päätökseen, oli kuullut häntä ja täyttänyt hänen toiveensa, hänen täytyi uskoa, että Hän myöskin varjelisi häntä päättämään alotetun työn. Hän lisää tähän, että kun Jumala oli hänet jo menomatalla pelastanut silloin kun hänellä oli ollut todellinen huolehtimisen hätä, minkä hänen merimiehensä ja miehistönsä olivat tuottaneet hänelle, päättäessään kesken lähteä paluumatkalle ja nousta yhteisesti häntä vastaan, vieläpä uhkaillenkin, ja kun tämä meidän Jumalamme oli lahjoittanut hänen tarvitsemaansa voimaa ja suurpiirteisyyttä hänelle, joka oli yksin, ja tukenut häntä kaikkia vastaan, ja tämän matkan aikana vielä tehnyt hänelle niin suuren ihmetyksen niiden lisäksi, joista heidän korkeutensa saavat kuulla hoviinsa kuuluvilta henkilöiltä, niin hän uskalsi vakaasti toivoa, että kaikkivaltias Jumala ei ollut häntä vielä hylännyt. Näiden perusteiden, huomauttaa hän, olisi pitänyt tämänpäiväisen myrskyn aikana kärkeä minun pelkoni vaieta; mutta heikkouteni ja hätäni eivät suoneet sielulleni vakaantumista.»

Suurimman huolen aiheuttivat hänelle hänen kaksi poikaansa, jotka olivat koulussa Cordobassa. Mitä näistä äidittömistä ja isättömistä orvoista tulisi vieraassa maassa? Sillä jos kuningas ja kuningatar eivät saisi tietoa hänen tällä matkalla tekemistään palveluksista eikä hänen mukanaan tuomistaan hyvistä tiedoista, eivät he tuntisi kylliksi myötämielisyyttä huolehtiakseen hänen lapsistaan.

Sen takia ja jotta heidän korkeutensa saisivat tietää, kuinka Herramme oli suonut hänelle voiton kaikessa, mitä hän oli yrittänyt Intiassa, myös että sikäläisellä merellä ei ollut ensinkään myrskyjä ja että nurmea ja puita kasvaa ihan vedenrajaan asti; jotta siis, jos hän tuhoutuisi tässä myrskyssä, kuningas ja kuningatar saisivat kertomuksen hänen matkastaan, hän otti, kuten hän kertoo, pergamentin, ja kirjoitti löydöistään kaiken, niin paljon kuin oli mahdollista, lisäten nöyrimmän pyynnön, että kuka tahansa sen löytäisi, saattaisi sen kuninkaalle ja kuningattarelle. Hän kääri tämän pergamentin vahakankaankappaleeseen, sulki sen tiiviisti, tuotti ison tynnyrin ja pani sen sinne kenenkään tietämättä, mitä se sisälsi—he kun arvelivat sen olevan jonkinlaista pyhitystä; sitten hän heitätti sen mereen.»

»Pian alkaneen rankkasateen ja pyörretuulen jälkeen tuuli vaimeni ja kääntyi länteen. Sille annettiin laivan perää ja purjehdittiin keulapurjeella. Meri pysyi yhä levottomana, siitä huolimatta edettiin kaksi ja puoli meripenikulmaa koilliseen. Olimme laskeneet isonmaston varmistaksemme, ettei jokin aalto sitä murskaisi.»

Perjantaina helmikuun 15. päivänä

Eilen auringonlaskun jälkeen taivas alkoi lännessä kirkastua, ja näytti siltä, että sieltä saataisiin tuulta. Isonpurjeen lisäksi amiraali antoi vielä supistaa purjetta yhden reivin; meri kävi korkeana; se kuitenkin hiukan laantui, ja me etenimme itäkoilliseen yön aikana kolmetoista meripenikulmaa. Auringon noustessa miehistö huomasi maata edessämme; se näytti olevan itäkoillisessa; jotkut luulivat sitä Madeiraksi, toiset, että se olisi Cintra Lissabonin lähellä. Tuuli kääntyi pian itäkoilliseen, aallokko kävi yhä korkeana lännessä, ja meillä oli vielä matkaa maihin noin viisi meripenikulmaa. Amiraali päätteli laskelmiensa mukaan (*por su navegacion*) olevansa Azorien läheisyydessä ja uskoi maan olevan noita saaria; luotsit ja merimiehet laskivat olevansa jo Espanjan lähellä.

Lauantaina helmikuun 16. päivänä

Amiraali luovi kaiken yötä päästäkseen maihin (*por encabargar la tierra*); maa havaittiin saareksi. Hän purjehti vuoroin koilliseen, vuoroin pohjoiskoilliseen ja oli auringon noustessa sellaisessa asemassa, että saattoi ottaa suunnan etelään päästäkseen saareen, jota hän ei meripimeän vuoksi enää saattanut nähdä. Peräkastellilta hän näki toisen saaren, joka näytti olevan hänestä kahdeksan meripenikulman päässä. Auringonnoususta yön tuloon saakka hän ei tehnyt muuta kuin luovi, ankarasta tuulesta ja korkeasta aallokosta huolimatta päästäkseen vihdoinkin maihin. Iltarukouksen tunnilla, joka osuu yön tuloon aikaan, merimiehet näkivät valoa tuulen vastaiselta suunnalta, ja se näytti olevan sama saari, jonka he olivat nähneet päivää aikaisemmin.

Tänä yönä amiraali vihdoinkin asettui hiukan lepäämään, kun hän ei ollut keskiviikosta lähtien nukkunut eikä voinut nukkua. Hänen jalkansa olivat puutuneet, kun hän oli suojattomana antautunut märkyydelle ja kylmyydelle alttiiksi eikä ollut juuri mitään nauttinut. Päivän koittaessa 17. päivänä hän otti suunnan etelälounaaseen ja saapui tälle saarelle; mutta sankassa pimeydessä hän ei tuntenut, mikä saari se oli.

Maanantaina helmikuun 18. päivänä

Eilen auringonlaskun jälkeen amiraali purjehti pitkin saaren rannikkoa löytääkseen ankkuripaikan ja puhutellakseen jotakuta. Hän laski ankkurin, jonka hän kuitenkin heti menetti: sen takia hän jälleen nosti purjeet ja risteili kaiken yötä.

Auringon noustua hän pääsi toistamiseen saaren pohjoisrannalle, heitti toisen ankkurin ja lähetti veneen maihin. Hänen miehensä keskustelivat asukkaiden kanssa ja saivat tietää, että saari oli Santa Maria, eräs Azoreista. He näyttivät heille sataman (San Lorenzo), jossa he olisivat turvallisesti ankkurissa; he sanoivat, etteivät olleet milloinkaan kokeneet sellaista myrskyä kuin viimeisinä kahtena viikkona ja ilmaisivat suuren ihmettelynsä, kun olimme selviytyneet siitä onnellisesti.

Asukkaat kiittivät taivasta, huomauttaa amiraali, ja ilmaisivat suurta riemua, kun kuulivat Intian löytämisestä. »Merenkulkuni», lisää hän tähän, »oli hyvin varmaa ja laskelmani sangen tarkkoja, mistä taivaalle on sanottava suuri kiitos. Varmuudella tiesin olevamme Azorien kohdalla ja että tämä olisi yksi niistä saarista. Olin tarkoituksellisesti ilmoittanut matkan pitemmäksi johtaakseni harhaan merimiehiä ja luotseja ja siten pysyäkseen tämän Intian tien valtiaana; sillä kun kellään muulla ei olisi matkaa tarkoin merkittynä, ei kukaan muu myöskään varmuudella tunne tätä tietä Intiaan.»

Tiistaina helmikuun 19. päivänä

Auringonlaskun jälkeen rannalle tuli kolme miestä, he huusivat; amiraali lähetti heille veneen, missä he tulivat laivalle mukanaan kukkoja ja tuoretta leipää: tämä oli karnevaalipäivä. He toivat paljon muutakin, mitä saaren (joka on portugalilaisten vallan alainen) kuvernööri Juan de Castañeta oli lähettänyt amiraalille, jonka hän vakuutti tuntevansa sangen hyvin. Hän pyysi anteeksi, ettei päässyt itse tulemaan yön lähesteessä, päivän koittaessa hän kuitenkin tulisi hänen luokseen tuoden lisää suunvaraa ja palauttaisi kolme hänen miestään, jotka hän oli pidättänyt maalla saadakseen itselleen huvin kuulla heidän kertovan lähemmin hänen matkansa vaiheista.

Amiraali käski ottaa kuvernöörin lähetit vastaan kaikella kunnialla; hän valmistutti heille vuoteen laivalla, jotta he voisivat viettää yönsä aluksessa, koska oli jo myöhäistä ja kaupunki oli etäällä.

Kun miehistö oli viime torstaina, kuten jo oli kerrottu, myrskyn ollessa pahimmillaan, antanut lupauksen mennä paitasillaan kulkueena ja pyhää neitsyttä tervehtien kirkkoon, missä ikään he ensiksi pääsisivät maihin, amiraali päätti, että puolen miehistöstä oli täytettävä annettu lupauksensa rannalla olevassa kylässä; toisen puolen kanssa hän menisi sitten itse.

Vakuuttuneina siitä, että he olisivat tällä saarella kokonaan turvassa, sekä täydellisesti luottaen kuvernöörin vieraanvaraisuuteen, kun Espanjan ja Portugalin välillä lisäksi vallitsi rikkomaton rauha, hän pyysi luokseen saapuneita lähetettä palaamaan kaupunkiin ja kutsumaan pappia, joka lukisi miehistölle messun. Puolet miehistä lähti nyt paitasillaan kylään täyttääkseen siellä luvutun toivoretken; mutta kun he olivat parhaillaan rukoilemassa, hyökkäsivät saaren kaikki asukkaat, kuvernööri etunenässä, äkkiä heidän kimppuunsa, toiset ratsain, toiset jalan, ja vangitsivat heidät kaikki.

Amiraali ei osannut epäillä mitään ennenkuin kello 11 aikaan aamupäivällä, ja hän odotti veneen paluuta lähteäkseen omasta puolestaan miehistön toisen puolen mukana täyttämään antamansa lupauksen. Kun ensimmäiset eivät palanneet, hän alkoi pelätä, että joko miehet oli pidätetty vangeiksi taikka vene joutunut haaksirikkoon, kun koko saari oli korkeiden kallioiden ympäröimä. Kun kukkula esti näkemästä, mitä kylässä tapahtui, hän nosti ankkurin, läheni rantaa ja tuli kylän kohdalle. Hyvin pian hän huomasi joukon ratsumiehiä, jotka laskeutuivat hevosen selästä, astuivat veneeseen ja soutivat karavelia kohden vallatakseen sen.

Kuvernööri seisoి keskellä venettä ja vaati amiraalilta itselleen henkilökohtaista koskemattomuutta. Amiraali vakuutti sen hänelle, mutta kysyi samalla aihetta siihen, miksi hän ei nähnyt veneessä yhtään omaa miestänsä. Hän koetti saada häntä lähemmäksi ja nousemaan karaveliin, luvaten tehdä kaikki, mitä kuvernööri halusi.

Amiraalin tarkoituksena oli kauniilla sanoilla houkutella hänet alukselle ja siepata hänet saadakseen omat miehensä taas vapaiksi; hän ei katsonut siten millään tavoin loukkaavansa kuvernöörille annettua turvallisuudenlupausta, koska tämä oli ensin rikkonut rauhan ja turvallisuuden. Amiraali pyysi häntä nyt ilmoittamaan, millä perusteella kuvernööri pidätteli hänen miehiään. Portugalin kuningas joutuisi katumaan tätä; portugalilaiset otettiin Espanjan kuninkaan valtioissa aina oikein hyvin vastaan ja saivat niissä tulla ja mennä aivan yhtä turvallisesti kuin Lissabonissa.

Espanjan kuningas ja kuningatar olivat antaneet hänelle suosituskirjeitä kaikille ruhtinaille, valtiaille ja huomattaville henkilöille (*hombres del mundo*), jotka hän esittäisi oitis, kun kuvernööri tulisi hänen luokseen. Hän oli valtameren amiraali ja nykyisin heidän korkeuksilleen Espanjan kuninkaalle ja kuningattarelle kuuluvan Intian varakuningas, ja hän esittäisi hänelle heidän määräyksensä ja kirjeensä, jotka he olivat omakätisesti kirjoittaneet ja sinetöineet. Hän jopa näyttikin niitä hänelle etäältä ja lisäsi, että Espanjan hallitsijat olivat ystävällisissä suhteissa Portugalin kuninkaaseen ja olivat antaneet hänelle käskyn osoittaa kaikkea kunnioitusta portugalilaisille aluksille, joita hän sattuisi kohtaamaan. Lisäksi hän kuvernöörille sanoi siinäkin tapauksessa, ettei kuvernööri antaisi hänen miehiään takaisin, kuitenkin palaavansa Espanjaan, koska hänellä oli miehiä tarpeeksi päästäkseen Sevillaan; mutta kuvernööri ja hänen väkensä saisivat häneen kohdistetusta loukkauksesta rangaistuksen.

Kuvernööri ja hänen seuralaisensa vastasivat, etteivät he täällä tunteneet Espanjan kuningasta eivätkä kuningatarta enempää kuin heidän kirjeitäänkään, että he eivät pelänneet mitään, ja lisäsivät uhkauksen, että he kyllä pian näyttäisivät, mitä Portugali merkitsee. Nämä sanat suututtivat amiraalia kovasti. Hän uskoi, että hänen lähtönsä jälkeen mahdollisesti oli näiden kahden kuningaskunnan välille syntynyt riitoja; mutta hänestä oli sietämätöntä, ettei hänelle vastattu säädylisesti.

Kuvernööri huusi hänelle vielä kerran, käskien hänet tulemaan karaveleineen satamaan; kaikkeen, mitä hän oli tehnyt ja tulisi tekemään, hänellä oli Portugalin kuninkaan, hänen herransa, käsky. Amiraali haastoi kaikki, jotka olivat karavelilla, todistajiksi. Vielä kerran hän huusi kuvernöörille kuuluvalla äänellä, ettei hän lähtisi karavelistaan muuten kuin ottamaan sata portugalilaista vangiksi kuljettaakseen heidät Espanjaan ja tyhjentääkseen koko saaren. Sen jälkeen hän palasi entiselle ankkuripaikalleen, koska tuuli ja sää olivat liian epäsuotuisia, jotta olisi voitu ryhtyä mihinkään.

Keskiviikkona helmikuun 20. päivänä

Amiraali panetti laivassa kaiken kuntoon täyttääkseen tynnyrit merivedellä, saadakseen jotakin lastia, koska se oli hyvin huonossa satamassa ja amiraali pelkäsi, että ankkuriköysi voisi leikkautua poikki; niin myöskin tapahtui. Sen jälkeen hän lähti purjehtimaan São Miguelin saarelle, vaikka koko Azoreilla ei ole kunnollista satamaa niin huonon sään varalle; mutta hänellä ei ollut muuta keinoa kuin lähteä ulos merelle.

Torstaina helmikuun 21. päivänä

Amiraali lähti eilen Santa Marialta purjehtiakseen São Miguelille ja tutkiakseen, löytäisikö jonkun sataman, missä voisi olla suojassa näin huonolta säältä. Kovasta tuulesta ja ankarasta aallokosta huolimatta hän purjehti aina yön tuloon saakka onnistumatta saamaan maata näkyviinsä puolelta enempää kuin toiseltakaan, merenkäynnin ja myrskyn aiheuttaman usvan ja meripimeän takia. Amiraali sanoi olevan hyvin ilkeätä, kun hänelle ei ollut jäänyt kuin kolme merimiestä, jotka olivat harjaantuneita mereen, kun taas kaikki muut hänen mukanaan olevat olivat merenkulun taidossa alokkaita.

Hän pysytteli kulussa kaiken yötä alttiina kaamean myrskyn uhkaaville vaaroille. Onneksi aallot olivat kuitenkin, Luojalle kiitos! vain toiselta laidalta, sillä jos niitä olisi tullut ristiin kuten viime myrskyn aikana, hän olisi joutunut kärsimään vielä enemmän. Kun hän ei auringon noustessakaan vielä nähnyt São Miguelin saarta, hän päätti palata Santa Marialle koettamaan, eikö hän vielä saisi takaisin miehiään, venettä, ankkuriköyttä ja sinne jäänyttä ankkuria.

»Minua ihmetytti», huomauttaa hän, »joutuessani näiden saarien luona tällaiseen säähän, kun taas Intiassa, missä olin ympärinsä purjehtinut kaiken talven turvautumatta ankkuriin, minulla oli jatkuvasti ollut kaunista säätä eikä meri hetkeksikään lakannut olemasta purjehduskelpoinen. Lähtiessäni Espanjasta olin kokenut melkein samaa, ennenkuin pääsin Kanarian saarille; vasta niiden tuolla puolen löysin alituisesti rauhallisen ilman ja meren. Jumaluusoppineet ja syvälliset filosofit sanovat maallisen paratiisin olevan Itämaiden ääressä, koska ilmasto siellä on aina hyvin tasainen. Löytämäni maat ovat Itämaiden ääressä.»

Perjantaina helmikuun 22. päivänä

Amiraali kävi jälleen eilen ankkuriin Santa Marialle samaan paikkaan, missä hän oli ollut ensimmäisellä kertaa. Pian sen jälkeen nähtiin miehen nousevan kalliolle sataman kohdalla ja viittovan meille, ettei meidän pitäisi purjehtia pois. Pian sen jälkeen tuli vene, jossa oli viisi merimiestä, kaksi pappia ja notaari. He vaativat henkilökohtaista turvallisuutta, ja kun amiraali oli luvannut sen heille, he nousivat karaveliin. Kun jo tuli yö, he nukkuivat luonamme, ja amiraali osoitti heille kaikkea kunnioitusta.

Seuraavana aamuna he pyysivät nähdäkseen Espanjan kuningasparin antamaa valtakirjaa vakuuttautuakseen tämän retken valtuuksista. Amiraali huomasi heidän keksineen tämän verukkeen oikaistakseen aikaisempaa menettelyään, kun heidän ei ollut onnistunut saamaan häntä itseään haltuunsa. Kun he selvästikin näkivät, etteivät he sillä menettelyllä voittaisi mitään, he tahtoivat oikaista aikaisemman petoksensa, kun pelkäsivät, että amiraali toteuttaisi uhkauksensa. Saadakseen miehensä takaisin tämä näytti heille kuninkaan ja kuningattaren avoimen kirjeen (*la carta general*) kaikille ruhtinaille, valtiaille ja muille hallitseville henkilöille.

Saatuaan siten toiveensa täytetyiksi portugalilaiset palasivat maalle ja luovuttivat veneen takaisin vapautteen päästetyille amiraalin miehille. Heiltä hän sai kuulla, että jos portugalilaisten olisi onnistunut saada amiraali kiinni, häntä ei olisi päästetty vapaaksi, sillä—niin oli kuvernööri väittänyt—sellaisen käskyn oli Portugalin kuningas, hänen päämiehensä, antanut hänelle.

Lauantaina helmikuun 23. päivänä

Eilen sää alkoi parantua; amiraali nosti ankkurin ja purjehti pitkin saaren rannikkoa ottaakseen puita ja kiviä painolastiksi.

Sunnuntaina helmikuun 24. päivänä

Kun tuuli keskellä yötä kääntyi suotuisaksi Espanjan-matkaa varten, amiraali keskeytti puiden ja kivien lastaamisen, ohjasi itään ja purjehti kuudessa tunnissa auringonnousuun saakka neljäkymmentäviisi ja puoli penikulmaa. Koko tämän päivän kuluessa tehtiin matkaa 112 penikulmaa eli 28 meripenikulmaa.

Maanantaina helmikuun 25. päivänä

Meri pysyi rauhallisena, Luojaalle kiitos! Aamusta iltaan purjehdittiin 16 meripenikulmaa. Karavelille tuli hyvin iso lintu, joka muistutti kotkaa.

Tiistaina helmikuun 26. päivänä

Hyvä vauhti meren ollessa rauhallinen.

Keskiviikkona helmikuun 27. päivänä

Vastatuuli ja kovien aaltojen riehunta kuljetti amiraalia kaiken yötä ja koko päivän pois tolalta. Hän oli 125 meripenikulman päässä Cabo San Vincentestä, kahdenkymmenen meripenikulman päässä Madeirasta ja sadankuuden päässä Santa Mariasta. Hän oli hyvin huolissaan siitä, kun niin ankara myrsky kävi hänen kimppuunsa ja saattoi hänet vieläkin alttiiksi suurelle vaaralle, kun hän jo oli aivan kotiveräjillä (*agora guestaba a la puerta de casa*).

Torstaina helmikuun 28. päivänä

Tuuli kääntyi useaan kertaan; kulku oli epävarmaa.

Perjantaina maaliskuun 1. ja lauantaina maaliskuun 2. päivänä

Häiriintymätöntä purjehdusta suuntana I1/2P.

Sunnuntaina maaliskuun 3. päivänä

Auringonlaskun jälkeen amiraali jatkoi edelleen kulkuaan itää kohti. Äkkiä hänet jälleen yllätti ankara myrsky, joka repi kaikki purjeet ja saattoi laivan suureen vaaraan; mutta Herra tahtoi hänet pelastaa. Hän vedätti arpaa, kuka tekisi paitasillaan toivioletken Cintan pyhän Neitsyen luokse Huelvaan; arpa osui hänelle itselleen. Koko miehistö antoi lupauksen, että ensimmäisenä lauantaina maihinpääsyn jälkeen kaikki paastoaisivat vedellä ja leivällä. ^[48] Ennenkuin purjeet repeytyivät, purjehdittiin vielä kuusikymmentä penikulmaa; sen jälkeen kuljettiin paljain mastoin tavattoman ankarassa myrskyssä, aaltojen lyödessä laivaan joka puolelta. Huomattiin merkkejä maasta; todellisuudessa olimme aivan lähellä Lissabonia.

Maanantaina maaliskuun 4. päivänä

Eilen illalla koimme niin kaamean myrskyn, että uskoimme joka puolelta ahdistavien aaltojen upottavan meidät. Myrsky näytti kohottavan karavelin ilmaan, sade valui taivaalta alas virtana. Mutta Herraamme miellytti säästää meidät ja näyttää meille ensimmäisen yövahdin jälkeen maata, jonka merimiehet huomasivat.

Jotta ei jouduttaisi maalle tuntemattomaan paikkaan ja tietämättä, oliko lähellä mitään satamaa, amiraali panetti ylös isonpurjeen, koska se oli ainoa keino päästä jotenkuten eteenpäin, vaikka purjeen levittäminen toikin mukanaan suuren vaaran. Herra varjeli meitä päivänkoittoon saakka, vaikkakaan ei ilman ankaraa työtä ja suurta pelkoa. Kun päivä oli tullut, amiraali tunsu maan; se oli Cintran kallioita Lissabonin joen (Tajon) suussa, johon hän päätti purjehtia turvaan, koska hän ei voinut muuta; niin hirveä oli myrsky, jonka hän oli kokenut Tajon suussa olevan Cascaesin kaupungin näkyvissä. Kaiken aamua näimme kaupungin asukkaita rannalla polvistuneina rukoilemassa pelastuksemme puolesta, ja kun tulimme satamaan, tuli koko väestö meitä katsomaan, pitäen pelastustamme ihmeenä.

Kello kolmen aikaan sivuutimme Tajon varrella olevan Rastelon, missä merimiehet meille sanoivat, etteivät he vielä koskaan olleet nähneet näin myrskyistä talvea; kaksikymmentäviisi alusta oli haaksirikkoutunut Flanderin rannikoilla, ja tämän maakunnan satamissa oli monta alusta, jotka eivät olleet voineet neljään kuukauteen mennä merelle.

Amiraali kirjoitti heti Portugalin kuninkaalle, joka asui yhdeksän tunnin päässä täältä, Espanjan kuninkaan ja kuningattaren käskeneen, ettei hän saisi lyödä laimin poiketa hänen korkeutensa satamiin hankkiakseen sieltä omalla rahallaan tarpeellisia varusteita. Hän pyysi kuninkaalta lupaa purjehtia Lissabonin kaupunkiin karavelillaan turvaan mahdolliselta irtolaiselta roskaväeltä, tarkoittaen, että hänellä oli mukanaan paljon kultaa, joka täällä yksinäisessä satamassa voitaisiin ryöstää häneltä. Samalla hän ilmoitti kuninkaalle, että hän ei ollut tulossa Guineasta, vaan Intiasta.

Tiistaina maaliskuun 5. päivänä

Rastelo oli asemapaikkana isolla portugalilaisella sotalaivalla, jonka nimi on *Bartholomeu Diaz* ja joka oli mitä

parhaiten varustettu tykistöllä ja aseilla; sen patroni tuli tänään karavelille ja vaati amiraalia lähtemään veneeseensä, antamaan mainitun laivan faktoreille ja kapteeneille selvitystä matkastaan.

Amiraali vastasi olevansa Espanjan kuninkaan ja kuningattaren amiraali; hänen ei ole tarvis tehdä mitään tiliä sellaisille upseereille, eikä hän jätä alustaan eikä laivaansa, jollei häntä asevoimin pakotettaisi siihen. Patroni sanoi, että hänen olisi lähetettävä kapteeni (*el maestro*). Amiraali vastasi, ettei laivalta lähtisi kapteenia eikä ketään muutakaan laivan väkeen kuuluvaa muutoin kuin väkisin vietyinä, koska se hänen mielestään merkitsisi sitä, että hän valtuuttaisi jonkun laivansa väkeen kuuluvan antautumaan toisille tai kuin hän tekisi sen itse; mutta Espanjan kuninkaan amiraaleille sopi vain mieluummin kuolla kuin antautua taikka käskeä ketään miehistään antautumaan.

Patroni muuttui nyt vaatimattomaksi ja sanoi, että kun amiraalin päätös kerran oli sellainen, niin hän saisi vapaasti mennä mihin halusi; kuitenkin hän pyysi Kolumbusta näyttämään Espanjan kuningasparin kirjeet, mikäli hänellä oli sellaisia. Amiraali suostui näyttämään ne hänelle, jonka jälkeen hän palasi alukselleen viemään selityksen kapteenilleen, joka oli Alvaro Dama. Tämä lähti sitten mitä suurimmin juhlallisuuksin, rumpujen, torvien ja huilujen soudessa käymään karavelilla. Hän osoitti amiraalia kohtaan kaikkea huomaavaisuutta, keskusteli hänen kanssaan ja lupasi täyttää kaikki hänen toivomuksensa.

Keskiviikkona maaliskuun 6. päivänä

Kun oli saatu tietää amiraalin olevan paluumatkalla Intiasta, saapui Lissabonista niin suuria ihmisjoukkoja katsomaan häntä ja hänen mukaansaottamia intialaisia, että sitä sopi kummastella. Kaikki olivat ihmeissään ja kiittivät Herraa ja sanoivat Espanjan hallitsijoiden vakaan uskon ja innokkuuden Herran palveluksessa saaneen aikaan, että Kaikkivaltias oli suonut heille tämän kaiken.

Torstaina maaliskuun 7. päivänä

Tänään tuli karavelille lukematon paljous väkeä, useita ritareitakin, heidän joukossaan kuninkaan kotihovimestari. Kaikki lausuivat ylistyksen ja kiitoksen Herralle onnistumisesta ja kristikunnan laajennuksesta, jonka Hän oli antanut Espanjan hallitsijoiden käsiin. He katsoivat onnellisen tuloksen seuraukseksi siitä innosta, millä Teidän Korkeutenne näyttävät omistautuneen Kristuksen uskon levittämiselle.

Perjantaina maaliskuun 8. päivänä

Amiraali sai tänään don Martin de Noronhan välityksellä Portugalin kuninkaan kirjeen, jossa hän kutsui amiraalia käymään luonaan, kun sää ei kuitenkaan sallinut hänen lähteä karavelillaan matkalle. Vaikka se olikin amiraalille vähän tärkeätä, hän kuitenkin noudatti kutsua, jotta epäilyksille ei jäisi sijaa, ja hän oli yötä Sacanbenissa. Kuningas käski hovimestariaan antamaan maksuttomasti amiraalille kaikki, mitä hän tarvitsi itselleen, miehistölleen ja alukselleen ja täyttämään kaikki hänen toivomuksensa.

Lauantaina maaliskuun 9. päivänä

Tänään amiraali lähti Sacanbenista yhdeksän tunnin päässä Lissabonista olevaan Valle de Paraisoon, missä kuninkas oleskelee. Koska satoi, hän ei voinut päästä perille ennen iltaa. Kuningas käski ensimmäisten upseeriensa ottaa hänet kunnioittavasti vastaan, hän itse kohteli amiraalia erikoisen huomaavaisesti, kohdisti häneen erikoisen suosionsa, pyysi hänet istumaan, keskusteli hänen kanssaan hyvin ystävällisesti ja sanoi antavansa käskyn, että kaikki, mistä voisi olla hyötyä Espanjan hallitsijoille ja heidän palvelijoilleen, oli suoritettava niin täsmällisesti kuin se tehtäisiin hänen itsensä hyväksi.

Hän ilmaisi suurta iloa siitä, että tähän retkeen oli ryhdytty ja päästy näin onnelliseen tulokseen; mutta hänestä näytti kuitenkin siltä kuin Espanjan kuningasparin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan tämä valtaus kuuluisi hänelle; mihin amiraali vastasi, »että hän ei ollut koskaan nähnyt sellaista sopimusta ja tiesi ainoastaan, etteivät Espanjan kuningas ja kuningatar olleet käskeneet häntä purjehtimaan La Minaan^[49] enempää kuin Guineaankaan ja että heidän korkeutensa olivat tämän käskynsä antaneet tiedoksi ennen hänen lähtöään kaikissa Espanjan satamissa.» Kuningas vastasi tähän hyvin armollisesti, ettei yhteisymmärrykseen pääsemiseksi tässä asiassa ollut tarpeen sekoittaa välitysmiestä. Isännäksi amiraalille hän antoi Claton priorin, joka oli tämän kaupungin huomatuin mies, ja hän osoitti amiraalille kaikkea kunnioitusta ja kohteliaisuutta.

Sunnuntaina maaliskuun 10. päivänä

Tänään messun jälkeen kuningas vakuutti uudelleen amiraalille, että jos hän tarvitsisi jotakin, niin hän saisi sitä heti. Hän keskusteli amiraalin kanssa kauan hänen matkastaan, kehotti häntä aina istumaan ja osoitti hänelle kunniaa.

Maanantaina maaliskuun 11. päivänä

Tänään amiraali lähti kuninkaan luota, joka antoi hänelle joitakin viestejä Espanjan kuninkaalle ja kuningattarelle,

siten osoittaen hänelle erinomaista ystävällisyyttä (*mucho amor*). Päivällisen jälkeen hän lähti matkalle. Kuningas annatti don Martin de Noronhan välityksellä hänelle saattueen, ja kaikki huomattavat henkilöt, joita hovissa oleskeli, saattoivat häntä myöskin ja viipyivät hänen seurassaan pitkän aikaa osoittaakseen hänelle siten arvonantoaan. Amiraali meni nyt Villafrancan kylän lähellä olevaan San Antonion luostariin, missä kuningatar oleskeli. Hän jätti nyt sunnianosoitukseensa tämän hallitsijattaren jalkojen juureen ja suuteli hänen kättänsä, kun kuningatar oli käskenyt sanoa, ettei hän lähtisi pois tapaamatta kuningatarta. Kuningatar sekä Villafrancan herttua ja markiisi, jotka olivat hänen seurassaan, ottivat hänet vastaan erinomaisen kunnianarvoisesti. Kun hän lähti Llandraan, missä hän yöpyi, oli yö jo käsillä.

Tiistaina maaliskuun 12. päivänä

Kun amiraali tänään oli aikeissa lähteä Llandrasta karavelilleen, saapui kuninkaan tallimestari, joka sanoi hänelle, että jos häntä miellyttäisi matkustaa Kastiliaan maitse, kuningas oli antanut tallimestarin tehtäväksi saattaa häntä ja huolehtia matkalla majoituksesta, hevosista ja kaikesta tarpeellisesta. Hän luovutti amiraalille mukanaan olevan muulin sekä toisen hänen luotsiaan varten. Luotsille hän sitäpaitsi lahjoitti kaksikymmentä espadinesta. ^[50] Amiraali saapui karaveliinsa vasta yöllä.

Keskiviikkona maaliskuun 13. päivänä

Kahdeksalta aamulla nostettiin ankkuri; purjehdimme Espanjaan länsiluoteisella tuulella.

Torstaina maaliskuun 14. päivänä

Eilen auringonlaskun jälkeen jatkettiin purjehtimista etelään. Ennen auringonnousua olimme San Vincenten kohdalla. Siitä lähtien suunta muutettiin itäiseksi, jotta päästäisiin Saltesiin.

Perjantaina maaliskuun 15. päivänä

Auringon noustessa amiraali oli Saltesin kohdalla ja tuli vuoksen mukana Barre dc Saltesin läpi samaan satamaan, mistä hän elokuun 3. päivänä edellisenä vuonna oli lähtenyt purjehdukselleen.

»Päiväkirja päättyy tähän, vaikka amiraalilla olikin aikomus lähteä vesitse Barcelonaan, missä kuningas ja kuningatar olivat, sillä hänellä oli halu päästä antamaan selostus matkastaan, jonka Herra, annettuaan hänelle siitä ajatuksen, myös oli sallinut päättyä näin onnellisesti. Sillä hän tiesi ja oli siitä niin vakuuttunut, ettei hänen vakaumukseensa sekaantunut hiventäkään epäilyä, että Kaikkivaltias saa aikaan kaiken hyvän, niin että kaikki on hyvää paitsi synti, ja ettei mitään voida ajatella eikä mihinkään ryhtyä ilman Hänen mukanaoloaan.

»Tästä matkasta»—lisää Kolumbus vielä lopuksi—»olen kokenut, että Jumala on esiintynyt ihmeellisellä tavalla, niinkuin tästä kirjoituksesta voidaan nähdä, samoinkuin monista ihmeistä, joita hän matkalla ja minun hyväkseni on tehnyt, kohdattuani Teidän Korkeuksienne hovissa niin pitkän ajan vastoinkäymisiä monien ja huomattujen henkilöiden taholta, jotka kaikki vastustivat minua ja pitivät yritystäni hulluutena. Tässä toivon Vapahtajaltamme, että tämä matka olisi kristillisyydelle mitä suurimmaksi kunniaksi, vaikka se alussa näyttikin perin vähäpätöiseltä.»

HUOMAUTUKSIA

[1] Tämä kohta on melkein sanasta sanaan samanlainen kuin muuan kohta siinä kirjeessä, jonka Toscanella kirjoitti kaniikki Martinezille. Toscanella kirjoitti: »Niitä Intian osia, joihin voidaan matkustaa, hallitsee valtiasta, jota sanotaan suurkaaniksi, joka on samaa kuin kuninkaiden kuningas. Hänen edeltäjänsä lähettivät paaville lähettiläitä ja pyysivät häneltä opettajia, jotka pystyisivät ohjaamaan heitä meidän uskoomme.»

Alkuperäinen (Toscanella, italiaksi): »*Las partes de las Indias donde se podrá ir y el dominio de un principe solo, llamado Gran Can, que es lo mismo que Rey de los reyes. Sus predecesores enviaron embajadores al Papa, pidiendole maestros, que los instruyesen en nuestra fè j.n.e.*»

Kolumbus (espanjaksi): »*La informacion que yo habia dado a Vuestras Altezas de las tierras de India y de un principe que es llamado Gran Can, que quiere decir en nuestro romanze Rey de los reyes, como muchas veces el y sus antecessores habian enviado a Roma a pedir doctores en nuestra santa fé porque le enseñasen en ella.*»

[2] *y ordenaron que yo non fuese por tierra al Oriente, por donde se costumbra de andar, salvo por el camino de Occidente, por donde hasta hoy no sabemos por cierta fé, que haya pasado nadie.*

[3] tässä tarkoitetaan penikulmalla (=millas) ekvaattoriminuuttia ja meripenikulmalla (=leguas) samaa kuin nykyisin maantieteellisellä penikulmalla, joka on 4 ekvaattoriminuuttia eli 7408 metriä.

- [4] *garjao; hirondelle de mer.*
- [5] *rabo de junco; paille en queue.*
- [6] *marcar el norte*, s.o. määräämään Pohjantähden aseman.
- [7] Jo Aristoteles mainitsi Antillan, joka otaksuttiin saareksi Herakleen patsaiden toisella puolella. Ennen Kolumbuksen aikaa Antilla, joka espanjalaisen ääntämistavan johdosta kirjoitettiin myös Antilia, oli annettu nimeksi tarunomaiselle Seitsemän kaupungin saarelle Atlantin valtameressä. Useissa viidennentoista vuosisadan kartoissa Antilla kuvasi myyttillisiä saaria, jotka olivat Kanarian ja »Intian» keskivälillä. Myöhemmin se nimi annettiin Kolumbuksen löytämille saarille ja sittemmin omaksuttiin käytäntöön monikkomuoto, koska saaria oli paljon.
- [8] Cipango oli tullut länsimaiseen tietoisuuteen Marco Polon matkakertomuksesta. Se esiintyi kirjoitettuna myös Zipangu, Polon kertomuksen baselilaisessa jäljennöksessä Zipangri, vanhassa latinalaisessa tekstissä Cyampagu ja italialaisissa kopioissa Cimpagu. Kiinalainen lausunta olisi kait oikeimmin kirjoitettava Dja-pan-gu, missä kaksi ensimmäistä tavua ovat Japanin kiinalainen nimi ja kolmas tavu kiinankielen *ku*, joka merkitsee »kuningaskuntaa»; sen kiinalaiset yleensä liittävät vieraiden maiden nimeen.
- [9] Kuten tunnettua, Kolumbus uskoi tosiaankin tulleen Intiaan ja tarkoitti Lucayn saarilla mahdollisesti Lakkadiveja. Navarrette otaksui, että se saari, jolle Kolumbus nousi maihin, oli Turk-saari (El Gran Turco), 100 meripenikulman päässä San Salvadorista kaakkoon. Nykyisin arvellaan, että se oli Bahama-saariin kuuluva Watling Island.
- [10] *La color de los canarios*. Sillä ei tarkoiteta kanarialinnun väriä, vaikka joku on sen niin käsittänyt.
- [11] Kolumbus tarkoittaa teräksestä eli raudasta valmistettuja aseita; se metalli oli Länsi-Intiassa vielä tuntematon. Heittokeihäät, jouset ja nuolet olivat siellä kyllä käytännössä.
- [12] Centa oli vanha portugalilainen raha, vuoden 1950 arvoista rahaamme se vastasi suunnilleen 70 penniä.
- [13] Tämä saariryhmä on Cayos-saaret.
- [14] *que todo era burla para se fugir.*
- [15] Luultavasti Kolumbus on nähnyt puissa olevia loiskasveja ja luullut niitä isäntäkasvin oksiksi.
- [16] Riippumattoja, joista he käyttivät nimitystä *hamak*.
- [17] Espanjan guldeni.
- [18] Nykyään Crooked Island. Navarretten otaksunan mukaan Suuri Inagua.
- [19] Todennäköisesti jokin liskoeläin.
- [20] Kolumbus valittaa tuon tuosta, ettei hän ole hyvä kasvien eikä eläinten tuntija. Se kasvi, mitä hän tässä nimittää aaloeksi oli luultavasti tuoksuva puuta (*agallochum*).
- [21] Kaikesta päättäen Kolumbus on tutustunut Marco Polon kuvauksiin Kiinasta suunnitellessaan tätä matkaa. Marcon matkakertomuksen 28. luvussa kerrotaan Gouza-nimisestä kaupungista. Se nimi esiintyy Marcon matkakertomuksen kopioissa eri tavalla kirjoitettuna; vanhoissa venetsialaisissa se on Gio-gu, Pariisin latinalaisessa toisinnossa Gio-guy, baselilaisessa Geo-gui sekä British Museumin ja Berlinin kappaleissa Cyongium, mutta kaikissa tapauksissa ensimmäinen kirjain lienee tarkoitettu lausua soinnillisena ja merkinnee samaa äännettä, joka nykyisin merkitään ts:llä, kun kiinaa, kirjoitetaan eurooppalaisin kirjaimin. Marco Polon kertomuksessa Gouza oli vauras kaupunki, jossa kudottiin kultakankaita, ja se on tietenkin voinut erikoisesti jäädä Kolumbuksen kuvitteluihin kangastelemaan. Kaupunki tunnetaan myöhemmin nimellä Tso-tsheu; se oli sadankahdenkymmenen Kiinan li'n päässä Pekingistä (n. 70 km) lähellä sitä kohtaa, missä länsi- ja etelä-Kiinan valtatie erkanivat toisistaan. Monet muut Kiinan-matkaajat ovat myös kuvailleet tätä kaupunkia.—Mahdollista on myös, että Kolumbus tarkoittaa tässä samaa kaupunkia kuin myöhemmin kirjoittaessaan Quinsay. Kts. huomautusta 25.
- [22] Kolumbus antoi saarelle nimen Juana. Kun kuningas Ferdinand oli kuollut, saari sai nimen Fernandina. Sittemmin sillä oli espanjalaisena nimenä Santiago ja myöhemmin Ave Maria. Mutta mikään näistä espanjalaisista nimistä ei jäänyt pysyväksi; saari piti itsepintaisesti alkuperäisen alkuasukasnimensä.
- [23] Tämä luulo oli väärä; Amerikassa ei ollut hevosia eikä nautoja.
- [24] Marco Polon kertomuksessa Pohjois-Kiinasta käytettiin nimeä Cathay ja Etelä-Kiinasta Manji, rajana oli itäosassa Hoangho ja länsipuolella Shensin eteläraja.

- [25] Zai-tun ja Kin-sai ovat jälleenkin Marco Polon kertomuksessa esiintyviä kaupunkeja, Zai-tun luultavasti Amoy ja Kin-sai otaksuttavasti nykyinen Ning-po tai Tshu-san.
- [26] Ilmeisesti kirjurien tekemä virhe; pitäisi nähtävästi olla *niames*, josta puhutaan päiväkirjassa etempänä.
- [27] Tämä on erehdys. Jopa samalla saarellakin saatettiin puhua toisistaan poikkeavia kieliä.
- [28] Las Casas kiinnittää tässä kohden huomiota Kolumbuksen hajamielisyyteen. Ollessaan ulkona merellä Kolumbus antoi satamalle nimen Puerto Santa Maria, mutta päästyään satamaan Puerto de San Nicolao. Huomattava on kuitenkin, että Cadizin lahti, joka on hyvin iso, jakaantuu niemekkeellä ulompaan ja sisempään osaan. Edellisessä on Puerto de Santa Marian satama ja jälkimmäisessä Puerto Real. Kolumbuksen käyttämä satama Haitilla saattoi olla samanlainen kaksiosainen, joten mitään hajamielisyyttä ei siten oikeastaan esiinnykään Kolumbuksen nimenjaossa, mutta sensijaan siinä voi havaita omaperäisyyden puutetta.
- [29] Näkee väitettävän, että Haitilla ei ollut myrtejä eikä satakieliä. On kuitenkin selvää, että joulukuussa pohjolan laululinnut oleskelivat eteläisillä tienoilla—miksi ei siis myöskin Haitilla?—ja Atlantin tuolla puolen on kyllä myrtinsukuisia kasveja.
- [30] *Niames* eli *ñanes*, oikeastaan *ajes*, juurikasveja. Leipää, jota intiaanit leipoivat yucca-kasvista, he sanoivat kazabiksi tai kassavaksi.
- [31] Mittaus on saattanut olla oikea, mutta laskelman tulos oli virheellinen, johtuen ehkä siitä, että tähän vuodenaikaan auringon eteläinen deklinaatio on 23°. Haitin etäisyys päiväntasaajasta on 20°. Huomattakoon, että Kuuballa leveysaste oli määrätty oikein: 21°P.
- [32] Tätä Babeque-nimistä kultasaarta Kolumbus ei lopultakaan löytänyt.
- [33] Segovian lähellä melkoisen korkealla vuoristossa on Marialle pyhitetty luostari, jonka ympärillä vuorenhuiput muodostavat piirin eli O:n.
- [34] Nykyään Aculin lahti.
- [35] Sen korkeus on 3.730 metriä, joten Euroopassa, Aasiassa ja Amerikassa on paljon korkeampiakin vuoria.
- [36] Kolumbus tai kopioitsija on tässä kohdin selvästi tehnyt kirjoitusvirheen. Hän nimittäin on kirjoittanut: *cinco leguas*, vaikka selvästikin pitäisi olla *cinco millas*.
- [37] Saaren nimi oli intiaanien kielellä Bohio. Kolumbus antoi sille tässä käytetyn nimen Española (Hispaniola), nykyisinhän se on Haiti eli San Domingo.
- [38] Englannin pinta-ala on ilman Walesia 131,757 neliökilometriä, Haitin saaren 77,000 neliökilometriä. Kolumbuksen arviointi osui siis huomattavasti harhaan.
- [39] Kuten tunnettua, raparperi on aasialainen kasvi, eikä sitä ollut Länsi-Intiassa. Kolumbus on kyllä kuvailut raparperiksi otaksumaansa kasvia, mutta kun hän ei sitä ollut itse nähnyt, vaan laati kuvauksen merimiehen kertomuksen perusteella, se on tietenkin harhaannuttava, ja Las Casas on jättänyt kuvauksen pois. Ei tiedetä, mikä se kasvi oli, jota Kolumbus otti mukaansa.
- [40] Linnoituksen nimeksi Kolumbus antoi La Navidad (Joulu), koska hän sinä juhlapäivänä oli saapunut tänne.
- [41] Kolumbuksen toiveet La Navidadin linnoituksen suhteen pettivät. Kun hän seuraavana vuonna tuli toiselle retkelleen, linnoitus oli tuhottu perustuksiaan myöten ja siihen jäänyt miehistö kokonaan surmattu. Historian ei ole onnistunut selvittää tapahtumaa. Siten voidaan olettaa, että Guacanagari olisi tehnyt hävitystyön tai että, kuten Guacanagari itse selitti, saareen hyökänneet karibit olivat syypäitä. Kolmas mahdollisuus on, että espanjalainen miehistö saaliinhimossaan olisi itse ollut syypää tuhoonsa.
- [42] Kun päästiin lähemmin etsimään, löydettiin kahden ja kolmen, jopa joku kahdeksankin naulan painoinen kappale, kertoo Las Casas.
- [43] Tässä joessa, jonka nimi on Yaqui, on tosin kultaa; mutta Las Casas arvelee Kolumbuksen nähneen vain kiillettä eli katinkultaa. Kirkkaan veden pohjalla hiekassa katinkultajyväset kimaltelevat aivan kuin kulta, kuten tiedetään. Nykyään tämän joen nimenä on Santiago.
- [44] Nykyisin Chuzona-Chico, kolmen ja puolen leguan päässä Puerto La Platasta.
- [45] Tähtitieteellisenä lähteenä Kolumbuksella oli silloin yleisesti tunnettu Regiomontanuksen *Ephemeridit*; tässä kohdin on kertomuksessa selvästi jokin erehdys, jonka Las Casas arvelee johtuvan päiväkirjan kopioitsijan huolimattomuudesta.
- [46] Nykyään Cap Samana.

[47] Tässä kohdin sopinee palauttaa mieleen tammikuun 15. pñä 1948 sattunut tapaus, josta sanomalehdet kertoivat näin: «Atlantin mystilliset jättiläislaineet, joista hl. *American* kapteeni varoitti *Queen Marya*, pakottivat englantilaisen 83.000 tonnin aluksen muuttamaan suuntaa ja myöhästyttivät sitä 37 tuntia. *American* päällikkö kapteeni Manning antoi hyvin ihmeellisen varoituksen ja selitti, ettei hän 35 merivuotensa aikana vielä koskaan ole havainnut vastaavanlaista ilmiötä. Hän arveli päässeensä säätieteilijäin ilmoittamasta myrskyvyöhykkeestä, kun ilmapuntari yhtäkkiä laski nopeasti, lämpötila nousi ja tuuli vaimeni ollen enää vain muutamia sek/metrejä. Heti sen jälkeen joutui kuitenkin koko meri kuohuksiin ja 12 metrin jättiläislaineet löivät kaikilta tahoilta aluksen yli. Tällaisten jättiläisaaltojen näkeminen havaitsematta minkäänlaista tuulta tuntui tavattoman mystilliseltä. Ilmiö kesti 12 tuntia ja ulottui yli n. 600—700 meripenikulman laajuiseen alueen ja siihen liittyi voimakas sade.»

[48] Kun oli parhaillaan laskiaisena ja pääsiäisen välinen paaston aika, katsottiin tällainen lisäpaastoaminen tavallista ankarammaksi.

[49] La Mina, sen aikainen kultakaivos Afrikassa, Portugalin alusmaissa.

[50] Espadine oli kultaraha. Luotsin saaman lahjan arvo oli 28 kultadollaria.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK AMERIKAN LÖYTÖRETKEN PÄIVÄKIRJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of

your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research

on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.